

Ársreikningur samstæðu

2015

Þessi síða er vísitandi höfð auð.

Efnisyfirlit**Blaðsíða**

Áritun og yfirlýsing bankaráðs og bankastjóra	1 - 4
Áritun óháðs endurskoðanda	5
Rekstrarreikningur samstæðunnar fyrir árið 2015	7
Efnahagsreikningur samstæðunnar 31. desember 2015	8
Eiginfjárfirlit samstæðunnar 31. desember 2015	9
Sjóðstreymisyfirlit samstæðunnar 31. desember 2015	10 - 11
Skýringar við ársreikning	12 - 80

Áritun og yfirlýsing bankaráðs og bankastjóra

Samstæðureikningur Landsbankans hf. (hér eftir nefndur „Landsbankinn“ eða „bankinn“) fyrir árið 2015 hefur að geyma samstæðureikning bankans og dótturfélaga (hér eftir „samstæðan“).

Landsbankinn var stofnaður þann 7. október 2008 og er leiðandi banki sem býður einstaklingum, fyrirtækjum og stofnunum upp á alhliða vöruframboð og þjónustu á sviði fjármálaþjónustu.

Rekstur ársins 2015

Hagnaður samstæðunnar fyrir fjárhagsárið 2015 var 36.460 milljónir króna. Bankaráð leggur til að hlutahafafundur samþykki að arður að fjárhæð 1,20 krónur á útistandandi hlut verði greiddur til hluthafa í tveimur greiðslum á árinu 2016, hvor um sig að fjárhæð 0,60 krónur á hlut. Arðgreiðslurnar samsvara u.þ.b. 28.538 milljónum króna eða 78% af hagnaði samstæðunnar. Að öðru leyti verður hagnaður lagður við eigið fé bankans. Eigið fé samstæðunnar nam 264.531 milljónum króna og heildareignir námu 1.118.658 milljónum króna í árslok. Eiginfjárlutfall (CAR-lutfall) samstæðunnar samkvæmt eiginfjárákvæðum laga um fjármálafyrirtæki var 30,4% í árslok 2015 (sjá skýringu 47).

Hagnaður bankans jókst úr 29.737 milljónum króna á árinu 2014 í 36.460 milljónir króna á árinu 2015. Hækkun milli ára nam því 6.723 milljónum króna. Aukinn hagnaður bankans á árinu 2015 er tilkominn vegna vaxandi tekna af kjarnastarfsemi bankans, áframhaldandi jákvæðum virðisbreytingum og stöðugum kostnaði. Hreinar vaxtatekjur jukust um 4.251 milljón króna og hreinar þjónustutekjur jukust um 1.005 milljónir króna, eða 17%. Auknir skattar að fjárhæð 2.630 milljónir króna og minni tekjur vegna virðisbreytinga að fjárhæð 1.912 milljónir króna vega að hluta til upp á móti auknum tekjum á árinu. Þrátt fyrir minni tekjur vegna virðisbreytinga á útlánasafninu hafa virðisbreytingar ennþá töluverð jákvæð áhrif á hagnað bankans á árinu.

Á árinu 2015 úrskurðaði Hæstiréttur bankanum í hag í tveimur málum sem fyrirtæki höfðu gegn bankanum vegna kröfu bankans um viðbótargreiðslu vegna endurútreiknings gengistryggðra lána í samræmi við viðmiðunarvexti Seðlabanka Íslands í stað samningsvaxta samkvæmt fullnaðarkvittunum. Niðurstaða Hæstaréttar var sú að skilyrði fyrir undantekningu frá hinum lagalega rétti til viðbótargreiðslu væri ekki til staðar þar sem aðstöðumunur milli aðila væri óverulegur og að viðbótarkrafan myndi ekki leiða til röskunar á fjárhagslegri stöðu fyrirtækisins sem væru sambærileg við þau áhrif sem slík óvænt krafa um viðbótargreiðslu myndi hafa á einstakling eða lítil fyrirtæki. Í nóvember 2015 og janúar 2016 komst Héraðsdómur Reykjavíkur að sömu efnislegu niðurstöðu í sex dómum sem snerust um svipuð ágreiningsefni. Dómarnir höfðu þau áhrif á ársreikning þennan að viðsnúningur á áður gjaldfærðri varúð að fjárhæð 13.776 milljónir króna var færður í rekstrarreikninginn í árslok 2015 (sjá skýringu 7 og 37).

Eins og fram kemur í samstæðu ársreikningi bankans 2014 seldi bankinn á því ári 38,0% hlut sinn í eignarhaldsfélaginu Valitor Holding hf. til Arion banka. Á árinu 2015 seldi bankinn aftur til Arion banka viðbótar 0,62% hlut sinn í félaginu sem hann hafði eignast í gegnum samruna. Salan fól m.a. í sér í báðum tilfellum samkomulag um viðbótar endurgjald fyrir hlutabréf bankans í Valitor. Samkomulagið byggist á valréttarsamningi milli Visa Europe og Visa Inc. Samkvæmt valréttarsamningnum samanstendur endurgjaldið af fyrirframgreiddu endurgjaldi (e. „up-front consideration“) og árangurstengdri greiðslu (e. „earn-out“). Þar sem VISA Ísland ehf, dótturfélag Valitor, á von á greiðslu frá Visa Inc. vegna valréttarsamningsins og á grundvelli upplýsinga frá Arion banka hefur bankinn tekjufært í ársreikningi þessum 2.436 milljónir króna sem vænt fyrirframgreitt endurgjald (sjá skýringu 24).

Í október 2015 lauk bankinn við að endurfjármagna hluta af veðtryggðu skuldabréfunum í erlendri mynt sem voru gefin út af bankanum til LBI hf. Bankinn náði að endurfjármagna að fullu bréfin með gjalddaga á árinu 2016 og að hluta bréfin með gjalddaga á árinu 2018. Í þeim tilgangi voru gefin út óveðtryggð skuldabréf að fjárhæð 300 milljónir evra, að jafngildi 42.600 milljónir króna, í kjölfar vel heppnaðra kynninga með skuldabréfafjárfestum í Evrópu. Skuldabréfin eru gefin út undir 1.000 milljóna evru ramma bankans um skuldabréfaútgáfu til meðal langs tíma (e. „Euro Medium Term Note (EMTN) Programme“) og eru skráð í írsku kauphöllinni. Í kjölfar endanlegra og bindandi nauðasamninga LBI við kröfuhafa í desember 2015 greiddi bankinn fyrirfram eftirstöðvar gjalddagans 2018 en LBI skuldað sig samtímis til þess að ávaxta andvirði greiðslunnar á bundnu innláni hjá bankanum til sama tíma (sjá skýringu 31).

Í desember 2015 lauk bankinn við fyrstu skuldabréfaútgáfu sína á norrænum markaði með útgáfu óveðtryggðra skuldabréfa að fjárhæð 250 milljónir norskra króna og 250 milljónir sænskra króna, að jafngildi 7.500 milljónir íslenskra króna. Skuldabréfin eru til 3,5 ára og bera 3ja mánaða NIBOR og STIBOR vexti í viðkomandi myntum auk 2,6% vaxtaálags. Þau eru gefin út undir 1.000 milljóna evru ramma bankans um skuldabréfaútgáfu til meðal langs tíma (e. „Euro Medium Term Note (EMTN) Programme“) og eru skráð í írsku kauphöllinni. Þar að auki skrifaði bankinn undir 5 ára samning um lánaramma við Norræna fjárfestingabankann (NIB) að fjárhæð 30 milljónir evra, að jafngildi 4.200 milljónir króna. Í samningnum er kveðið á um að bankinn endurláni upphæðina til verkefna sem efla samkeppnisstöðu litilla og meðalstórra fyrirtækja og til að fjármagna umhverfisvæn verkefni.

Á árinu 2015 hélt bankinn áfram að auka við útgáfur í flokkum óveðtryggðra sértryggðra skuldabréfa og bætti nýjum veðtryggðum flokki við sértryggðu skuldabréfaflokkana. Allir sértryggðu skuldabréfaflokkarnir hafa verið teknir til viðskipta á NASDAQ Iceland og heildarútgáfa sértryggðra skuldabréfa í árslok 2015 nam 22.380 milljónum króna. Þessu til viðbótar gaf bankinn út flokka af bankavíxlum sem eru á gjalddaga á næsta ári. Bankavíxlarnir hafa verið skráðir og átt er viðskipti með þá á NASDAQ Iceland. Heildarútgáfa bankavíxlanna í árslok 2015 nam 5.616 milljónum króna (sjá skýringu 31).

Á árinu 2015 tók Landsbankinn yfir í sitt hvorum samrunanum allar eignir, skuldir og starfsemi Sparisjóðs Vestmannaeyja ses og Sparisjóðs Norðurlands ses. Kaupverðið fyrir hinn fyrrnefnda var 332 milljónir króna og fyrir hinn síðarnefnda 594 milljónir króna. Greiðslan til stofnfjáreigenda þessara sparisjóða var í formi hlutabréfa í Landsbankanum (sjá skýringu 4).

Á árinu 2015 hækkaði alþjóðlega matsfyrirtækið Standard and Poor's (S&P) bæði langtíma og skammtíma lánshæfiseinkunn Landsbankans úr BB+/B í BBB-/A-3 með jákvæðum horfum. Þessi hækkun er tilkominn bæði vegna bættrar lánshæfiseinkunnar ríkissjóðs í ljósi þeirra tillagna sem lagðar hafa verið fram um endanlega losun fjármagnshafta og eins sterka eiginfjárstöðu bankans.

Áhættustýring

Aukinn stöðugleiki var í ytri efnahagsaðstæðum árið 2015 og var efnahagsástandið á flesta mælikvarða mjög hagfellt. Með bættu efnahagsumhverfi dró úr vanskilum og gæði útlána jukust. Mikil áhersla hefur verið lögð á að tryggja og viðhalda sterkri lausafjárstöðu, sem endurspeglast í viðskiptaáætlun bankans þar sem gert er ráð fyrir hóflegri útlánaaukuningu og aukinni skuldabréfaútgáfu. Lausafjárstaða bankans er sterk og er hann vel í stakk búinn til að takast á við breytingar í rekstrarumhverfi sínu í framtíðinni, svo sem áframhaldandi framkvæmd aðgerðaáætlunar um losun fjármagnshafta. Markaðsáhætta hefur verið nokkuð stöðug og vel innan markmiða áhættuvilja bankans. Samfelldar endurbætur á verkferlum, skipulagi og umgjörð áhættustýringar hefur stuðlað að betri áhættustjórnun og viðskiptatengslum.

Ríkisstjórnin gaf í júní 2015 út yfirlýsingu um viðtækar aðgerðir til losunar fjármagnshafta. Mikilvægur áfangi í þessum aðgerðum náðist 28. október 2015 þegar Seðlabankinn lýsti því yfir að drögin að nauðasamningunum, sem lögð voru fram af bönkunum þremur í slitameðferð, uppfylltu skilyrðin sem sett eru fram í gjaldeyrislögunum að því leyti að samhliða framkvæmd nauðasamninganna yrði gripið til mildandi aðgerða sem til samans myndu ekki ógna peningamálastefnunni, genginu eða fjárhagslegum stöðugleika. Í desember 2015 náðu allir bankarnir þeir nauðasamningum í endanlegu og bindandi formi. Á grundvelli þeirra nauðasamninga veitti Seðlabankinn vissar undanþágur frá fjármagnshöftum með því að heimila bönkunum í slitameðferð að greiða kröfuhöfum sínum. Innlán Landsbankans drógust saman um u.þ.b. 10% á fjórða ársfjórðungi 2015 vegna úttekta bankanna í þessum tilgangi. Bankinn var vel í stakk búinn til þess standast þetta viðbúna útstreymi.

Fjármálaeftirlitið (FME) hefur lokið nýjasta könnunar- og matsferlinu (SREP) fyrir samstæðuna og byggir það á gögnum frá því í árslok 2014. Niðurstaða FME gerir 14,3% lágmarks eiginfjárröfu til samstæðunnar, sem samanstendur af 8% eiginfjárröf undir Stoð I og 6,3% eiginfjárröf undir Stoð II. Til viðbótar þessum kröfum um eiginfjárröf tók ný löggjöf gildi á árinu 2015 þar sem innleiddar eru kröfur um eiginfjárröf í samræmi við útgáfu IV af tilskipun Evrópusambandsins um eiginfjárröf. Markmið bankans um lágmarks eiginfjárröf samstæðunnar er að vera hæfilega yfir kröfum FME um eiginfjárröf og eiginfjárröf á fullnaðarstigi. Markmið bankans er einnig að vera í hæsta flokki fyrir áhættuvgið eiginfjárröf, eins og það er ákvarðað og metið af lánshæfismatsfyrirtækjum (sjá skýringu 46).

Horfur

Hagfræðideild Landsbankans spáir 4,5% árlegum hagvexti á árunum 2016 og 2017, en heldur minni eða 3,7% vexti árið 2018. Seðlabanki Íslands hefur einnig nýverið fært upp hagvaxtarspá sína fyrir 2016 úr 3,2% í 4,2% og gerir ráð fyrir um 3,2% meðalhagvexti á árunum 2017 og 2018. Gert er ráð fyrir að vaxandi einkaneysla og fjármunamyndun verði megin drifkraftar hagvaxtar á komandi árum. Verðbólguhorfurnar til skamms tíma eru nokkuð stöðugar en gert er ráð fyrir að verðbólga aukist nokkuð hratt á seinni hluta ársins, einkum vegna mikilla launahækanna á spátímanum, og hún nái hámarki í um 5% á fyrri hluta árs 2017. Reiknað er með því að verðbólga verði að meðaltali um 3,3% á spátímanum 2016-2018.

Arðsemi eiginfjár bankans hefur verið ásætlanleg á undanförunum árum. Hins vegar hafa stórir og óvenjulegir liðir, sem ekki er reiknað með til framtíðar, haft töluverð og jákvæð áhrif á arðsemina. Þar er fyrst og fremst átt við tekjufærslur vegna virðisbreytinga útlána, en á árinu 2015 voru áhrif þeirra 13.500 milljónir króna á hagnað eftir skatta samanborið við 14.900 milljónir króna á árinu 2014. Bankinn vinnur áfram að því að hrinda stefnu sinni í framkvæmd með það að markmiði að bæta varanlega hagnaðarmöguleika í framtíðinni.

Annað

Þann 25. mars 2015 greiddi bankinn hluthöfum arð fyrir rekstrarárið 2014 í samræmi við ákvörðun aðalfundar bankans þann 18. mars 2015. Greiddur arður var 23.687 milljónir króna, sem nemur 1,00 krónu á hlut fyrir árið 2014, eða 80% af heildarhagnaði ársins 2014.

Í framhaldi af samkomulagi milli Landsbankans hf. og stjórnar Sparisjóðs Vestmannaeyja ses. frá 28. mars 2015 og ákvörðun Fjármálaeftirlitsins (FME) daginn eftir um samruna þessara félaga var boðað til hluthafafundar í Landsbankanum hf. 4. maí 2015. Hluthafafundur samþykkti að Landsbankanum hf. sé heimilt að ráðstafa eigin hlutum til þess að inna af hendi endurgjald vegna kaupa bankans á öðrum fjármálafyrirtækjum hér á landi eða samruna slíkra félaga við bankann.

Í janúar 2016 birti Bankasýsla ríkisins stöðuskýrslu um sölu á eignarhlut ríkisins í Landsbankanum. Var það niðurstaða Bankasýslunnar að miðað við stöðu efnahagslífsins hér á landi, virðismat fjármálafyrirtækja, áhuga og bolmagni fjárfesta og stöðu Landsbankans almennt, væri ráðlegt að setja af stað söluferli á allt að 28,2% eignarhlut ríkisins í bankanum.

Eignarhald

Heildarfjöldi hluthafa í árslok 2015 var 1.835, en þeir voru 1.403 í upphafi árs 2015. Í lok árs 2015 voru 10 stærstu hluthafar í bankanum sem hér segir:

Nafn hluthafa		Fjöldi hluta (í m.kr.)	%
Ríkissjóður Íslands	Ríkissjóður Íslands	23.567,0	98,20%
Tryggingasjóður sparisjóðanna	Tryggingasjóður	10,0	0,04%
Lífeyrissjóður Vestmannaeyja	Lífeyrissjóður	5,0	0,02%
Vestmannaeyjabær	Bæjarfélag	3,5	0,01%
Vinnslustöðin hf. Vestmannaeyjum (VSV)	Sjávarútvegsfyrirtæki	1,7	0,01%
Eignarhaldsfélag Seðlabanka Íslands ehf.	Seðlabankinn	1,1	0,00%
Íslensk verðbréf hf.	Verðbréfa fyrirtæki	1,1	0,00%
Helgi T. Helgason	Starfsmaður Landsbankans hf.	0,5	0,00%
Hreiðar Bjarnason	Starfsmaður Landsbankans hf.	0,5	0,00%
Árni Þ. Þorbjörnsson	Starfsmaður Landsbankans hf.	0,5	0,00%
Stærstu 10 samtals		23.590,9	98,30%
Aðrir hluthafar		190,8	0,79%
Útistandandi hlutafé samtals		23.781,7	99,09%
Landsbankinn hf.	Eigin hlutir	218,3	0,91%
Heildarútféð hlutafé		24.000,0	100,00%

Bankasýsla ríkisins fer með hlut ríkisins í bankanum fyrir hönd Ríkissjóðs Íslands.

Stjórnarhættir

Góðir stjórnarhættir mynda grunninn að því trausti sem samskipti hluthafa, bankaráðs, stjórnar bankans, starfsmanna og annarra hagsmunaaðila byggja á og efla hlutleysi, heilindi, gagnsæi og ábyrgð í stjórnun bankans. Bankinn endurskoðar árlega fylgni við Leiðbeiningar um stjórnarhætti fyrirtækja til að ákvarða hvort stjórnarhættir bankans séu í samræmi við leiðbeiningarnar á hverjum tíma.

Reglugerðaramminn sem bankinn grundvallar stefnu sína um stjórnarhætti og framkvæmd hennar byggir m.a. á lögum nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki með áorðnum breytingum og lögum nr. 3/2006 með áorðnum breytingum, sem og öðrum viðeigandi lögum og reglugerðum.

Landsbankinn fylgir öllum tilmælum 5. útgáfu Leiðbeininga um stjórnarhætti fyrirtækja sem Viðskiptaráð Íslands, NASDAQ á Íslandi og Samtök atvinnulífsins gáfu út í júní 2015, að undanskildum ákvæðum í greinum 2.3.5 og 5.4.1. Frekari upplýsingar um stjórnarhætti bankans almennt og undantekningar þessar verða gefnar út sem hluti af ársskýrslu samstæðunnar fyrir árið 2015 og á heimasíðu bankans, www.landsbankinn.is.

Rannsóknarmiðstöð um stjórnarhætti tilkynnti í desember 2014 að Landsbankinn hefði fengið viðurkenningu sem fyrirmyndarfyrirtæki í góðum stjórnarháttum. Umsögn Rannsóknarmiðstöðvarinnar var byggð á úttekt á stjórnarháttum sem unnin var af Deloitte í nóvember 2014. Niðurstaða úttektar Deloitte á stjórnarháttum Landsbankans var talin gefa skýra mynd af stjórnarháttum bankans og benda til þess að Landsbankinn geti að mörgu leyti verið öðrum fyrirtækjum til fyrirmyndar í góðum stjórnarháttum.

Áritun og yfirlýsing bankaráðs og bankastjóra

Samstæðureikningur Landsbankans hf. fyrir fjárhagsárið sem lauk 31. desember 2015 er gerður í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla (IFRS) eins og þeir hafa verið samþykktir af ESB fyrir fyrirtæki í áframhaldandi rekstri.

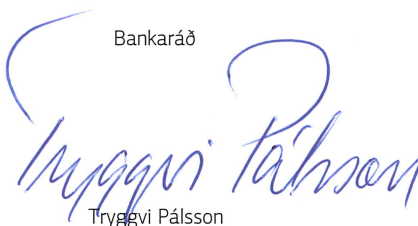
Það er álit okkar að samstæðureikningur Landsbankans hf. gefi glögga mynd af afkomu samstæðunnar á árinu 2015, eignum, skuldum og fjárhagsstöðu hennar 31. desember 2015 og breytingu á handbæru fé á árinu 2015.

Það er ennfremur álit okkar að samstæðureikningur Landsbankans hf. og áritun bankaráðs og bankastjóra gefi glögga mynd af þróun og afkomu samstæðunnar og lýsi megin áhættu og óvissupáttum sem að samstæðunni steðja.

Bankaráð og bankastjóri hafa í dag rætt samstæðureikning Landsbankans hf. fyrir árið 2015 og staðfesta hann með áritun sinni. Bankaráð og bankastjóri mæla með því að aðalfundur Landsbankans hf. samþykki samstæðureikning þennan.

Reykjavík, 25. febrúar 2016

Bankaráð

Trygvi Pálsson

formaður bankaráðs

Danielle Pamela Neben

Eva Sóley Guðbjörnsdóttir

Helga Björk Eiríksdóttir

Jón Sigurðsson

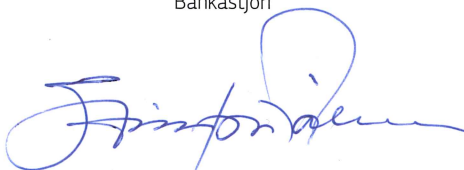

Kristján Þ. Davíðsson

Tinna Laufey Ásgeirsdóttir

Bankastjóri

Steinþór Pálsson

Áritun óháðra endurskoðenda

Til bankaráðs og hluthafa Landsbankans hf.

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi samstæðuársreikning Landsbankans hf. fyrir árið 2015. Samstæðuársreikningurinn hefur að geyma rekstrarreikning, efnahagsreikning, eiginfjárfirlit, sjóðstreymisfirlit, upplýsingar um helstu reikningsskilaaðferðir og aðrar skýringar.

Ábyrgð bankaráðs og bankastjóra á samstæðuársreikningnum

Bankaráð og bankastjóri eru ábyrg fyrir gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla eins og þeir hafa verið staðfestir af Evrópusambandinu. Samkvæmt því ber þeim að skipuleggja, innleiða og viðhalda innra eftirliti sem varðar gerð og framsetningu samstæðuársreiknings, þannig að hann sé í meginatriðum án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Ábyrgð endurskoðenda

Ábyrgð okkar felst í því álit sem við látum í ljós á samstæðuársreikningnum á grundvelli endurskoðunarinnar. Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Samkvæmt þeim ber okkur að fara eftir settum siðareglum, skipuleggja og haga endurskoðuninni þannig að nægjanleg vissa fáiist um að samstæðuársreikningurinn sé án verulegra annmarka.

Endurskoðun felur í sér aðgerðir til staðfestingar á fjárhæðum og skýringum í samstæðuársreikningnum. Val endurskoðunaraðgerða byggir á faglegu mati endurskoðandans, meðal annars á þeirri hættu að verulegir annmarkar séu á samstæðuársreikningnum, hvort sem er af völdum sviksemi eða mistaka. Við áhættumatið er tekið tillit til þess innra eftirlits félagsins sem varðar gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins, til þess að skipuleggja viðeigandi endurskoðunaraðgerðir, en ekki til þess að gefa álit á virkni innra eftirlits félagsins. Endurskoðun felur einnig í sér mat á þeim reikningsskilaaðferðum og matsaðferðum sem stjórnendur nota við gerð samstæðuársreikningsins sem og mat á framsetningu hans í heild.

Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Álit

Það er álit okkar að samstæðuársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu samstæðu Landsbankans hf. á árinu 2015, efnahag hennar 31. desember 2015 og breytingu á handbæru fé á árinu 2015, í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla eins og þeir hafa verið staðfestir af Evrópusambandinu.

Staðfesting vegna skýrslu bankaráðs

Í samræmi við ákvæði 2. mgr. 104 gr. laga nr. 3/2006 um ársreikninga staðfestum við að skýrsla bankaráðs inniheldur að lágmarki þær upplýsingar sem henni ber að innihalda, komi þær ekki fram annars staðar í samstæðuársreikningnum, í samræmi við lög um ársreikninga

Reykjavík, 25. febrúar 2016

Grant Thornton endurskoðun ehf.

Davíð Arnar Einarsson
löggiltur endurskoðandi

Sturla Jónsson
löggiltur endurskoðandi

Þessi síða er vísitandi höfð auð.

Rekstrarreikningur samstæðunnar fyrir árið 2015

Skýringar		2015	2014
6	Vaxtatekjur	58.005	53.735
	Vaxtagjöld	(25.681)	(25.662)
	Hreinar vaxtatekjur	32.324	28.073
7	Hrein virðisbreyting og virðisrýrnun útlána og krafna	18.216	20.128
	Hreinar vaxtatekjur eftir hreina virðisbreytingu og virðisrýrnun útlána og krafna	50.540	48.201
8	Þjónustutekjur	8.977	7.737
	Þjónustugjöld	(2.136)	(1.901)
	Hreinar þjónustutekjur	6.841	5.836
9	Hreinn hagnaður af fjáreignum tilgreindum á gangvirði	8.924	5.300
10	Hreinn hagnaður af veltufjáreignum og veltufjárskuldum	3.802	1.463
12	Hreinn gjaldeyrisgengishagnaður (tap)	(1.277)	67
13	Aðrar tekjur og (gjöld)	3.533	2.282
	Aðrar rekstrartekjur	14.982	9.112
	Rekstrartekjur samtals	72.363	63.149
14	Laun og launatengd gjöld	13.754	13.567
15	Annar rekstrarkostnaður	8.061	8.545
25	Afskriftir	663	942
34	Framlag í Tryggingasjóð innstæðueigenda og fjárfesta	1.254	1.034
	Rekstrargjöld samtals	23.732	24.088
24	Hlutdeild í hagnaði hlutdeildarféлага með hlutdeildaraðferð	248	465
	Hagnaður fyrir skatta	48.879	39.526
16	Tekjuskattur	(9.402)	(6.821)
16	Skattur á heildarskuldir fjármálafyrirtækja	(3.017)	(2.968)
	Hagnaður ársins	36.460	29.737
	Hagnaður ársins tilheyrir:		
	Hluthafar bankans		
	Hagnaður af áframhaldandi starfsemi	36.460	29.737
	Hagnaður ársins sem tilheyrir hluthöfum bankans	36.460	29.737
	Hagnaður á hlut		
36	Grunnhagnaður og þynntur hagnaður á hlut af áframhaldandi starfsemi	1,54	1,26
	Samtals grunnhagnaður og þynntur hagnaður á hlut	1,54	1,26

Meðfylgjandi skýringar eru óaðskiljanlegur hluti af samstæðuársreikningnum.

Efnahagsreikningur samstæðunnar 31. desember 2015

Skýringar		2015	2014
Eignir			
18	Sjóður og innstæður í Seðlabanka	25.164	10.160
17, 19, 78	Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	203.684	243.589
20	Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	29.192	29.433
17, 21	Afleiðusamningar	287	78
22, 78	Útlán og kröfur á fjármálafyrirtæki	20.791	49.789
23, 78	Útlán og kröfur á viðskiptavinum	811.549	718.355
24	Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum með hlutdeildaraðferð	909	777
25	Rekstrarfjármunir	5.658	5.691
26	Óefnislegar eignir	2.012	1.225
33	Skatteign	0	83
27	Aðrar eignir	7.457	20.978
28	Eignir í sölumeðferð	11.955	18.212
Eignir samtals		1.118.658	1.098.370
Skuldir			
29	Skuldir við fjármálafyrirtæki og Seðlabanka	56.731	53.827
30	Innlán frá viðskiptavinum	559.051	551.435
21	Afleiðusamningar og skortstöður	3.400	5.409
31, 78	Lántökur	209.344	207.028
32	Víkjandi lán	639	0
33	Skattskuld	166	0
34	Aðrar skuldir	23.278	27.034
	Skuldir vegna eigna í sölumeðferð	1.518	2.834
Skuldir samtals		854.127	847.567
35	Eigið fé		
	Hlutfé	23.782	23.687
	Yfirverðsreikningur hlutfjár	122.105	121.275
	Lögbundinn varasjóður	6.000	6.000
	Óráðstafað eigið fé	112.614	99.841
Eigið fé sem tilheyrir hluthöfum bankans		264.501	250.803
	Hlutdeild minnihluta	30	0
Eigið fé samtals		264.531	250.803
Skuldir og eigið fé samtals		1.118.658	1.098.370

Meðfylgjandi skýringar eru óaðskiljanlegur hluti af samstæðuársreikningnum.

Eiginfjáryfirlit samstæðunnar 31. desember 2015

Skýringar

		Hluthafar bankans						
		Hlutfé	Yfirverðs reikningur hlutafjár	Lögbundinn varasjóður	Varasjóður hlutabréfa- tengdra greiðslna	Óráðstafað eigið fé	Samtals	Hlutdeild minnihluta
Breytingar á eigin fé á árinu 2015								
Eigið fé 1. janúar 2015		23.687	121.275	6.000		99.841	250.803	250.803
Hagnaður ársins						36.460	36.460	36.460
Greiddur arður til hluthafa						(23.687)	(23.687)	(23.687)
4	Endurgjald vegna samruna sem ráðstafað var til fyrrum stofn- fjáreigenda Sparisjóðs Vestmannaeyja og Sparisjóðs Norðurlands	95	830				925	925
Aukin hlutdeild minnihluta vegna samruna Landsbankans og Sparisjóðs Norðurlands ses.							0	30
35	Eigið fé 31. desember 2015	23.782	122.105	6.000	0	112.614	264.501	30
Breytingar á eigin fé á árinu 2014								
Eigið fé 1. janúar 2014		23.618	120.700	6.000	1.046	90.002	241.366	(7)
Hagnaður ársins						29.737	29.737	29.737
Eigin hlutabréfum úthlutað til starfsmanna		112	934		(1.046)		0	0
Kaup eigin hlutabréfa til greiðslu skatta og lífeyrisskuldbindinga		(43)	(359)				(402)	(402)
Greiddur arður til hluthafa						(19.897)	(19.897)	(19.897)
Breyting á hlutdeild í minnihluta í dótturfélagi							0	7
35	Eigið fé 31. desember 2014	23.687	121.275	6.000	0	99.841	250.803	0

Meðfylgjandi skýringar eru óaðskiljanlegur hluti af samstæðuársreikningnum.

Sjóðstreymisýfirlit samstæðunnar 31. desember 2015

Skýringar		2015	2014
Rekstrarhreyfingar			
	Hagnaður ársins	36.460	29.737
	Rekstrarliðir sem ekki hafa áhrif á fjárstreymi	(51.728)	(48.504)
	Breytingar á rekstartengdum eignum og skuldum	15.817	50.935
	Innheimtar vaxtatekjur	51.227	46.041
	Greidd vaxtagjöld	(24.238)	(25.793)
11	Fenginn arður*	4.230	1.345
	Greiddur tekjuskattur og sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki	(10.978)	(10.907)
	Handbært fé frá rekstri	20.790	42.854
Fjárfestingahreyfingar			
	Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum	(33)	13.580
25	Keyptir rekstrarfjármunir	(274)	(1.253)
25	Seldir rekstrarfjármunir	62	171
26	Eignfærðar óefnislegar eignir	(597)	(791)
	Handbært fé (til) frá fjárfestingahreyfingum	(842)	11.707
Fjármögnunarhreyfingar			
	Lántökur	76.141	5.420
	Endurgreiðsla á veðtryggðum skuldabréfum	(68.114)	(43.325)
35	Greiddur arður	(23.687)	(19.897)
	Handbært fé til fjármögnunarhreyfinga	(15.660)	(57.802)
	Lækkun á handbæru fé	4.288	(3.241)
	Handbært fé í upphafi árs	16.588	19.927
	Handbært fé yfirtekið við sameiningu félaga	1.491	0
	Áhrif gengisbreytinga á handbært fé	1.890	(98)
	Handbært fé í árslok	24.257	16.588
Fjárfestinga- og fjármögnunarhreyfingar sem hafa ekki áhrif á sjóðstreymi			
4	Yfirteknar eignir og skuldir vegna Sparisjóðs Vestmannaeyja og Sparisjóðs Norðurlands	(621)	0
4	Viðskiptavild	(313)	0
4	Eigin hlutabréfum úthlutað til fyrrum stofnfjáreigenda Sparisjóðs Vestmannaeyja og Sparisjóðs Norðurlands	926	0

*Fenginn arður frá hlutdeildarfélögum hefur á fyrri tímabilum verið flokkaður sem fjárfestingahreyfingar en telst nú til rekstrarhreyfinga. Samanburðarfjárhæðir hafa verið leiðréttar og 1.965 milljónir króna hafa verið endurflokkaðar í samræmi við þessa nýju framsetningu.

Meðfylgjandi skýringar eru óaðskiljanlegur hluti af samstæðuársreikningnum.

Sjóðstreymisýfirlit samstæðunnar 31. desember 2015

Skýringar	2015	2014
Rekstarliðir sem ekki hafa áhrif á sjóðstreymi		
6 Hreinar vaxtatekjur	(32.324)	(28.073)
7 Virðisbreyting útlána og krafna yfirteknum með miklum afföllum	0	(20.010)
7, 68 Virðisrýrnun útlána, krafna og ábyrgða	(4.440)	2.038
7 Bakfært framlag vegna taps af gengistryggðum útlánnum og kröfum á viðskiptavinum	(13.776)	(2.156)
9 Hreinn hagnaður af fjáreignum tilgreindum á gangvirði	(8.924)	(5.300)
10 Hreinn hagnaður af veltufjáreignum og veltufjárskuldum	(3.802)	(1.463)
12 Hreinn (gjaldreyrisgengishagnaður) tap	(613)	31
25 Tap (hagnaður) af sölu rekstrarfjármuna	20	40
13 Tap (hagnaður) af sölu fullnustueigna	(703)	41
25 Afskriftir	663	942
24 Hlutdeild í hagnaði hlutdeildarféлага með hlutdeildaraðferð	(248)	(465)
Hagnaður af sölu hlutdeildarféлага	0	(3.918)
16 Tekjuskattur	9.402	6.821
16 Skattur á heildarskuldur fjármálafyrirtækja	3.017	2.968
	(51.728)	(48.504)
Breytingar á rekstrartengdum eignum og skuldum		
Breytingar á bindiskyldu við Seðlabanka	(9.306)	(241)
Breytingar á markaðsskuldabréfum og hlutabréfum	47.865	69.377
Breytingar á afleiðum	0	142
Breytingar á útlánnum og kröfum á fjármálafyrirtæki	32.145	26.240
Breytingar á útlánnum og kröfum á viðskiptavinum	(68.279)	708
Breytingar á eignasamstæðum til sölu	5.772	0
Breytingar á öðrum eignum	11.110	(10.600)
Breytingar á eignum í sölumeðferð	5.423	4.358
Breytingar á skuldum við fjármálafyrirtæki og Seðlabanka	3.160	(2.943)
Breytingar á innlánum frá viðskiptavinum	(6.197)	(19.022)
Breyting á skattskuld	231	(673)
Breytingar á öðrum skuldum	(5.752)	(10.127)
Breyting á skuldum vegna eigna í sölumeðferð	(355)	(6.284)
	15.817	50.935
Handbært fé sundurliðað:		
18 Sjóður og óbundnar innstæður í Seðlabanka	9.161	3.463
22 Innstæður hjá fjármálafyrirtækjum	15.096	13.125
Handbært fé í árslok	24.257	16.588

Meðfylgjandi skýringar eru óaðskiljanlegur hluti af samstæðuársreikningnum.

Skýringar við ársreikning samstæðunnar fyrir árið 2015

Skýring	Blaðsíða	Skýring	Blaðsíða
Almennt		Áhættustýring	
1 Upplýsingar um félagið sem reikningsskilin taka til.....	13	50 Stjórnskipulag áhættustýringar.....	43-44
2 Grundvöllur reikningsskilanna.....	13	51 Áhættuvilji	44
3 Mikilvægt reikningshaldslegt mat og ákvarðanir.....	13-14	52 Áhættumat.....	44
4 Sameining félaga.....	14-17	Útlánaáætla	
5 Starfsþættir.....	17-18	53 Greining útlánaáættu	45
Skýringar við rekstrarreikning		54 Mat á útlánaáættu	45
6 Hreinar vaxtatekjur.....	19	55 Vöktun og eftirlit með útlánaáættu	45
7 Hrein virðisbreyting og virðisrýrnun útlána og krafna.....	19	56 Stýring útlánaáættu	46
8 Hreinar þjónustutekjur.....	19	57 Mildun útlánaáættu.....	46
9 Hreinn hagnaður af fjáreignum		58 Virðisrýrnun útlána.....	46
tilgreindum á gangvirdi.....	20	59 Hámarks útlánaáætla og skipting eftir	
10 Hreinn hagnaður af veltufjáreignum og -skuldum	20	atvinnugreinum.....	47-48
11 Arðstekjur	20	60 Tryggingar og veðhlutföll eftir atvinnugreinum	49
12 Hreinn gjaldeyrisgengishagnaður (tap).....	20	61 Tegundir trygginga.....	50
13 Aðrar tekjur og gjöld.....	20	62 Útlán og kröfur á viðskiptavini og fjármálafyrirtæki -	
14 Laun og launatengd gjöld.....	21	landfræðileg skipting.....	50
15 Annar rekstrarkostnaður.....	21	63 Útlán og kröfur -	
16 Tekjuskattur og aðrir skattar.....	21	skipting eftir vöktunarflokkum útlánaáættu.....	51
Skýringar við efnahagsreikning		64 Útlánagæði fjáreigna	51
17 Flokkun og gangvirdi fjáreigna og fjárskulda.....	22-25	65 Útlán og aðrar kröfur án vanskila eða	
18 Sjóður og innstæður við Seðlabanka.....	26	sértækrar virðisrýrnunar	52
19 Skuldabréf	26	66 Útlán og aðrar kröfur í vanskilum	
20 Hlutabréf.....	26	en án virðisrýrnunar.....	52
21 Afleiðusamningar og skortstöður.....	27	67 Útlán og aðrar kröfur eftir atvinnugreinum.....	53
22 Útlán og kröfur á fjármálafyrirtæki.....	27	68 Virðisrýrnun og kröfur á fjármálafyrirtæki og viðskiptavini	54
23 Útlán og kröfur á viðskiptavini.....	27	69 Endurskipulögð útlán.....	54
24 Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum.....	27-28	70 Stórar áhættuskuldbindingar.....	54
25 Rekstrarfjármunir.....	29	71 Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum.....	54-55
26 Öfnislegar eignir.....	29	72 Afleiðusamningar.....	55
27 Aðrar eignir.....	29	73 Jöfnun fjáreigna og fjárskulda	55-56
28 Eignir í sölumeðferð.....	29-30	Lausafjáráætla	
29 Skuldir við fjármálafyrirtæki og Seðlabanka.....	30	74 Lausafjáráætla.....	56
30 Innlán frá viðskiptavinum.....	30	75 Stýring lausafjáráættu.....	56-58
31 Lántökur.....	30-31	76 Eftirstöðvagreining fjáreigna og fjárskulda.....	58-60
32 Víkjandi lán.....	32	77 Eftirstöðvagreining fjáreigna og fjárskulda eftir myntum.....	61
33 Skatteign og skattskuld.....	32-33	78 Veðsettar eignir.....	62
34 Aðrar skuldir.....	33	Markaðsáætla	
35 Eigið fé.....	33-34	79 Markaðsáætla.....	62
Aðrar skýringar		80 Stýring markaðsáættu.....	62-63
36 Hagnaður á hlut	34	81 Hlutabréfaáætla.....	63
37 Málaferli.....	34-35	82 Vaxtaáætla.....	63-64
38 Leigusamningar.....	35	83 Næmnigreining eigna í veltubók.....	64
39 Fjárvarsla.....	36	84 Næmnigreining eigna utan veltubókar.....	64-65
40 Hlutdeild í dótturfélögum.....	36	85 Verðtryggingaráætla (öll söfn).....	65
41 Sérsniðin félög innan samstæðunnar	36	86 Gjalddeyrísáætla (öll söfn).....	66
42 Sérsniðin félög utan samstæðunnar	36	87 Samþjöppun gjalddeyrísáættu	66
43 Ábyrgðir / Opnar stöður utan efnahagsreiknings		88 Næmi gagnvart gjalddeyrísáættu.....	67
innan samstæðunnar.....	37	89 Gengi erlendra gjaldmiðla.....	67
44 Viðskipti við tengda aðila.....	37-39	Rekstraráætla	
45 Atburðir eftir reikningsskiladag.....	39	90 Rekstraráætla.....	67
Eiginfjárstýring		Mikilvægar reikningsskilaaðferðir	
46 Eiginfjárstýring.....	40	91 Mikilvægar reikningsskilaaðferðir.....	68-78
47 Eiginfjárgrunnur og eiginfjárlutfall.....	41	Lykiltölur samstæðunnar	
Eiginfjárpörf		92 Rekstur eftir árum.....	79
48 Rammi um eiginfjárpörf.....	41-42	93 Rekstur eftir ársfjórðungum.....	80
49 Eiginfjárpörf vegna mismunandi áhættuþátta.....	42		

Skýringar við samstæðuársreikning

1. Upplýsingar um félagið sem reikningsskilin taka til

Landsbankinn hf. (hér eftir vísað til sem „bankinn“ eða „Landsbankinn“) var stofnaður 7. október 2008. Bankinn er hlutafélag með takmarkaða ábyrgð, stofnað og skráð á Íslandi og með aðsetur þar. Bankinn starfar samkvæmt lögum um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002. Fjármálaeftirlitið (FME) hefur eftirlit með bankanum á grundvelli laga nr. 87/1998 um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi. Skráð aðsetur bankans er í Austurstræti 11, 155 Reykjavík.

Samstæðuársreikningur bankans fyrir árið 2015 tekur til bankans og dótturfélaga hans (saman nefnd „samstæðan“ og hvert fyrir sig „samstæðufélag“). Meginstarfsemi samstæðunnar er á sviði fyrirtækja- og viðskiptabankastarfsemi, markaðsviðskipta, eignastýringu og annarrar tengdrar þjónustu. Samstæðan starfar eingöngu á Íslandi.

Ársreikningur samstæðunnar var samþykktur af bankaráði og bankastjóra þann 25. febrúar 2016.

2. Grundvöllur reikningsskilanna

Yfirlýsing um að alþjóðlegum reikningsskilastöðlum sé fylgt

Ársreikningur samstæðunnar fyrir árið 2015 hefur verið gerður í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla (IFRS) eins og þeir hafa verið staðfestir af Evrópusambandinu.

Umfjöllun um mikilvægar reikningsskilaaðferðir er hægt að finna í skýringu 91.

Ársreikningur samstæðunnar var saminn á ensku, samþykktur af bankaráði og áritaður af endurskoðendum félagsins þann 25. febrúar 2016. Sé munur á enskri útgáfu og íslenskri þýðingu, þá gildir enska útgáfan.

Rekstrarhæfi

Stjórnendur bankans hafa metið hvort samstæðan hafi getu til áframhaldandi rekstrar og er það skoðun þeirra að svo sé. Þar af leiðandi er samstæðuársreikningurinn gerður miðað við þá forsendu að samstæðan sé rekstrarhæf.

Matsgrundvöllur

Samstæðuársreikningurinn byggir á kostnaðarverði að undanskildum:

- Fjáreignum og fjárskuldum sem flokkaðar eru sem veltufjáreignir og skuldir metnar eru á gangvirði,
- Fjáreignum og fjárskuldum sem tilgreindar eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning og metnar eru á gangvirði,
- Fastafjármunum til sölu og eignahlutum í félögum í sölumæðferð, sem metnir eru á því sem lægra reynist af kostnaðarverði eða gangvirði að frádregnum sölukostnaði.

Starfrækslu- og framsetningargjaldmiðill

Líðir í reikningsskilum hvers og eins félags innan samstæðunnar eru færðir í gjaldmiðli þess efnahagsumhverfis sem viðkomandi félag starfar í (starfrækslugjaldmiðli þess). Allar fjárhæðir eru birtar í íslenskum krónum (ISK), sem er einnig starfrækslugjaldmiðill bankans, námunadaðar að næstu milljón nema annað komi fram.

Mat og ákvarðanir við beitingu reikningsskilaaðferða

Gerð ársreiknings krefst þess að stjórnendur taki ákvarðanir, leggi mat á og gefi sér forsendur sem hafa áhrif á beitingu reikningsskilaaðferða og birtar fjárhæðir eigna, skulda, tekna og gjalda. Endanlegar niðurstöður kunna að vera frábrugðnar þessu mati.

Mat og undirliggjandi forsendur stjórnenda eru í stöðugri endurskoðun og eru áhrifin af breytingum á mati og forsendum færð á því tímabili sem breytingin á sér stað og á síðari tímabilum, ef breytingarnar hafa áhrif á þau.

Í skýringu 3 er fjallað um mat og gefnar forsendur sem fela í sér talsverða áhættu sem gæti leitt til verulegra breytinga á bókfærðu virði eigna og skulda á næsta fjárhagsári.

3. Mikilvægt reikningshaldslegt mat og ákvarðanir

(a) Virðisrýrnun útlána og krafna

Samstæðan yfirfer útlánasöfn sín til að meta virðisrýrnun að minnsta kosti ársfjórðungslega. Til að ákveða hvort virðisrýrnun skuli færð, þá metur samstæðan hvort fyrir liggja greinanleg og mælanleg gögn sem bendi til þess að áætlað framtíðarsjóðstreymi af lánasafni hafi minnkað áður en hægt verður að greina lækku á einstökum lánum í því safni. Meðal vísbendinga um virðisrýrnun geta verið gögn sem benda til þess að óhagstæð breyting hafi átt sér stað á greiðslugetu lántakenda í tilteknum hóp, eða fylgni er á milli efnahagsaðstæðna og vanefnda í þessum hóp. Til að áætla framtíðarsjóðstreymi sitt nota stjórnendur áætlanir sem byggja á tapreynslu, ásamt hlutlægum merkjum um virðisrýrnun í einsleitum söfnum. Aðferðafræðin og forsendur, sem notaðar eru við að áætla bæði fjárhæð og tímasetningu framtíðarsjóðstreymis, eru endurskoðaðar reglulega til að draga úr mögulegum mismun á áætlunum um tap og raunverulegu tapi.

Skýringar við samstæðuársreikning

3. Mikilvægt reikningshaldslegt mat og ákvarðanir (framhald)

(b) Mat fjármálagerninga

Gangvirði fjármálagerninga þar sem enginn virkur markaður er eða þar sem skráð verð er ekki tiltækt með öðrum hætti, er ákveðið með matsaðferðum. Í slíkum tilfellum er gangvirði áætlað út frá greinanlegum gögnum fyrir svipaða fjármálagerninga eða með því að nota líkön. Þar sem greinanleg markaðsgögn eru ekki tiltæk er mat á þeim byggt á viðeigandi forsendum. Þegar matsaðferðir (til dæmis líkön) eru notaðar til að ákveða gangvirði, eru þær yfirfarnar og endurskoðaðar reglulega af til þess hæfum og óháðum starfsmönnum. Öll líkön eru yfirfarin áður en þau eru sett í gagnið, og stillt til að tryggja að útkoman endurspegli raunveruleg gögn og sambærilegt markaðsverð. Alltaf þegar því verður við komið eru aðeins notuð greinanleg gögn, en þættir eins og sveiflur, fylgni og lánsáhætta, hvort sem hún er eigin eða gagnaðila, krefjast þess að stjórnendur komi með sitt mat. Breyttar forsendur fyrir þessu þætti gætu haft áhrif á skráð gangvirði fjármálagerninga.

(c) Eignir í sölumeðferð

Samstæðan flokkar eignir (og eignasamstæður ásamt tengdum skuldum) sem eignir í sölumeðferð:

- ef slíkar eignir eða eignasamstæður eru lausar til sölu í núverandi ástandi þeirra, með fyrirvara um venjulega og hefðbundna skilmála við sölu slíkra eigna eða eignasamstæðna,
- ef stjórnendur eru staðráðnir í að selja slíkar eignir og leita með virkum hætti eftir kaupanda,
- ef reynt er að markaðssetja eignirnar með virkum hætti á sanngjörnu verði miðað við gangvirði þeirra,
- ef búist er við að sölunni verði lokið innan eins árs,
- ef salan er talin mjög líkleg.

Þó kunna atburðir og aðstæður að lengja tímann til að ljúka sölunni umfram eitt ár. Lenging tímans sem þarf til að ljúka sölunni undanskilur ekki eign (eða eignasamstæðu) frá því að vera flokkuð í sölumeðferð ef töfin verður vegna atburða eða aðstæðna sem eru utan áhrifasviðs samstæðunnar og hún er enn staðráðin í að selja eignina (eða eignasamstæðuna).

Þegar eignir eru flokkaðar sem eignir í sölumeðferð hefur samstæðan ákveðið að þær uppfylli flokkunarviðmiðið.

(d) Ákvörðun á yfirráðum yfir fjárfestingum

Stjórnendur beita mati og dómgreind við ákvörðun á því hvort skilgreiningar á yfirráðum, sjá skýringu 91.1 Dótturfélög og hlutdeild í minnihluta, gefi til kynna að samstæðan stýri fjárfestingu.

Samstæðan starfar sem sjóðstjóri nokkurra fjárfestingarsjóða. Við mat á því hvort taka skuli fjárfestingarsjóði inn í reikningsskil samstæðunnar yfirfer samstæðan allar staðreyndir og kringumstæður til að ákvarða hvort samstæðan, sem sjóðstjóri, sé umboðsaðili eða umbjóðandi. Samstæðan telst umbjóðandi, og þar með hafa yfirráð yfir sjóðum og færir þá í samstæðureikning, þegar hún sinnir hlutverki sjóðstjóra og verður ekki vikið til hliðar að ástæðulausu, nýtur breytilegra tekna af verulegri eign hlutdeildarskírteina og/eða vegna ábyrgðar og er í aðstöðu til að beita valdi sínu til að hafa áhrif á tekjur sjóða.

Í skýringu 42 Sérniðin félög utan samstæðunnar, eru frekari upplýsingar um fjárfestingarsjóði utan samstæðunnar þar sem samstæðan er umboðsaðili.

(e) Gjaldmiðla- og vaxtaviðmið lánasamninga

Í samræmi við reikningsskilaaðferðir samstæðunnar voru færð til gjalda möguleg áhrif dóma Hæstaréttar um endurútreikning gengistryggðra lána í rekstrarreikning samstæðunnar í árslok 2011 og í lok þriðja ársfjórðungs 2012. Á árinu 2015 úrskurðaði Hæstiréttur bankanum í hag í tveimur málum sem fyrirtæki höfðaði gegn bankanum með kröfu um leiðréttingu á fyrri endurútreikningi gengistryggðra lána í samræmi við dóma Hæstaréttar í málum nr. 600/2011 og 464/2012. Niðurstaða Hæstaréttar var sú að aðstöðumunur milli aðila væri óverulegur og að viðbótarkrafan myndi ekki leiða til röskunar á fjárhagslegri stöðu fyrirtækisins sem væru sambærileg við þau áhrif sem slík óvænt krafa um viðbótargreiðslu myndi hafa á einstakling eða lítil fyrirtæki. Af þessum sökum væri ekki grundvöllur fyrir kröfu fyrirtækisins um endurútreikning á fyrri endurútreikningum. Þessir dómar hafa fordæmisgildi fyrir önnur gengistryggðlán til fyrirtækja af sama tagi. Þessir dómar höfðu í för með sér bakfærslu í lok þriðja ársfjórðungs 2015 á áður færðum gjöldum að fjárhæð 9.145 milljónir króna. Í nóvember 2015 og janúar 2016 komst Héraðsdómur Reykjavíkur að sömu efnislegu niðurstöðu í sex dómum sem snerust um svipuð ágreiningsefni. Dómar Héraðsdóms leiddu til viðbótar viðsnúnings á fjórða ársfjórðungi 2015 á áður færðum gjöldum að fjárhæð 6.511 milljónir króna. Hrein bakfærsla bankans á framlagi vegna gengistryggðra lána nam 13.776 milljónum króna á árinu 2015, sjá skýringu 7.

4. Sameining félaga

Samruni Landsbankans og Sparisjóðs Vestmannaeyja

Þann 29. mars 2015 tók Landsbankinn yfir allar eignir, skuldir og starfsemi Sparisjóðs Vestmannaeyja ses. í samræmi við ákvörðun Fjármálaeftirlitsins (FME) og samkomulag milli Landsbankans hf. og stjórnar Sparisjóðs Vestmannaeyja ses. Rekstur og starfsemi sparisjóðsins hefur verið samþætt Landsbankanum.

Sem endurgjald fyrir eignir og skuldir sparisjóðsins fá stofnfjáreigendur sparisjóðsins hlutabréf í Landsbankanum. Kaupverð sparisjóðsins var 332 milljónir króna, sem jafngildir 0,14% af útgefnu hlutafé Landsbankans. Gangvirði útgefnna hluta í bankanum er reiknað út frá bókfærðu virði útistandandi hlutabréfa þann 31. desember 2014, leiðrétt fyrir arðgreiðslu bankans til hluthafa í mars 2015.

Frá sameiningunni í mars 2015 hefur Sparisjóður Vestmannaeyja skilað alls 486 milljónum króna í rekstrartekjum og 64 milljóna króna hagnaði inn í ársreikning samstæðunnar fyrir árið 2015. Eignir og skuldir yfirteknar í gegnum samrunann við Sparisjóð Vestmannaeyja eru færðar í reikning þennan á gangvirði.

Skýringar við samstæðuársreikning

4. Sameining félaga (framhald)

Samruni Landsbankans og Sparisjóðs Vestmannaeyja (framhald)

Í kjölfar nauðasamninga undir lok árs 2015 var hlutafé í nokkrum félögum í eigu Sparisjóðs Vestmannaeyja fært niður, einnig voru gerðar leiðréttingar vegna nauðasamninga fyrri ára en hlutafé í félögunum hafði ekki verið fært niður. Heimilt er skattalega að færa til frádráttar frá tekjum það hlutafé sem hefur verið fært niður í kjölfar nauðasamninga samkvæmt lögum nr. 90/2003. Kaupverðinu á Sparisjóðnum hefur því verið endurúthlutað í ársreikningnum til hækkunar á skatteign um 174 milljónir og til lækkunar á viðskiptavild um 174 milljónir.

Aðgreinanlegar yfirteknar eignir og skuldir	Gangvirði
Eignir	
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	1.408
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	705
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	245
Útlán og kröfur á fjármálafyrirtæki	157
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	6.888
Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum	10
Rekstrarfjármunir	135
Skatteign	557
Aðrar eignir	128
Eignir í sölumeðferð	435
Samtals	10.668
Skuldir	
Innlán frá viðskiptavinum	9.935
Aðrar lántökur	188
Víkjandi lán	427
Aðrar skuldir	177
Samtals	10.727
Samtals aðgreinanlegar yfirteknar hreinar eignir	(59)
Viðskiptavild	391
Kaupverð	332

	29. mars 2015			Gangvirði
	Bókfært virði rétt fyrir yfirtöku	Samningsbundið greiðsluflæði*	Vænt endurheimtanlegt greiðsluflæði*	
Útlán og kröfur á viðskiptavinum				
Fyrirtæki og opinberir aðilar	1.467	2.958	1.719	1.467
Einstaklingar	5.421	9.733	7.718	5.421
Samtals	6.888	12.691	9.437	6.888

*Greiðsluflæðið byggir á ónúvirtu greiðsluflæði höfuðstóla og áfallinna vaxta.

Hefði sameining fyrirtækjanna tekið gildi frá og með 1. janúar 2015 hefðu heildar rekstrartekjur hins sameinaða félags í lok árs 2015 numið 675 milljónum króna og heildar hagnaður numið 24 milljónum króna.

Samruni Landsbankans og Sparisjóðs Norðurlands

Þann 4. september 2015 tók Landsbankinn yfir allar eignir, skuldir og starfsemi Sparisjóðs Norðurlands ses. í samræmi við samkomulag milli Landsbankans hf. og Sparisjóðs Norðurlands ses. um samruna þessara tveggja banka. Rekstur og starfsemi sparisjóðsins hefur verið samþætt Landsbankanum.

Sem endurgjald fyrir eignir og skuldir sparisjóðsins fá stofnfjáreigendur sparisjóðsins hlutabréf í Landsbankanum. Kaupverð sparisjóðsins var 594 milljónir króna, sem jafngildir 0,25% af útgefnu hlutafé Landsbankans. Gangvirði útgefinna hluta í bankanum er reiknað út frá bókfærðu virði útistandandi hlutabréfa þann 31. mars 2015, leiðrétt fyrir samruna Landsbankans og Sparisjóðs Vestmannaeyja.

Frá sameiningunni í september 2015 hefur Sparisjóður Norðurlands skilað alls 154 milljónum króna í rekstrartekjum og 7 milljóna króna tapi inn í ársreikning samstæðunnar fyrir árið 2015. Eignir og skuldir yfirteknar í gegnum samrunann við Sparisjóð Norðurlands eru færðar í reikning þennan á gangvirði.

Í kjölfar nauðasamninga undir lok árs 2015 var hlutafé í nokkrum félögum í eigu Sparisjóðs Norðurlands fært niður, einnig voru gerðar leiðréttingar vegna nauðasamninga fyrri ára en hlutafé í félögunum hafði ekki verið fært niður. Heimilt er skattalega að færa til frádráttar frá tekjum það hlutafé sem hefur verið fært niður í kjölfar nauðasamninga samkvæmt lögum nr. 90/2003. Kaupverðinu hefur því verið endurúthlutað í ársreikningnum til hækkunar á skatteign um 96 milljónir og til lækkunar á viðskiptavild um 96 milljónir.

Skýringar við samstæðuársreikning

4. Sameining félaga (framhald)

Samruni Landsbankans og Sparisjóðs Norðurlands (framhald)

Aðgreinanlegar yfirteknar eignir og skuldir	Gangvirði
Eignir	
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	83
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	227
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	82
Útlán og kröfur á fjármálafyrirtæki	2.424
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	6.501
Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum	14
Fjárfestingar í dótturfélögum	14
Rekstrarfjármunir	102
Skatteign	663
Aðrar eignir	23
Eignir í sölumæðferð	101
Samtals	10.234
Skuldir	
Innlán frá viðskiptavinum	8.966
Víkjandi lán	387
Aðrar skuldir	201
Samtals	9.554
Samtals aðgreinanlegar yfirteknar hreinar eignir	680
Neikvæð viðskiptavild	(78)
Kaupverð	594

	4. september 2015			
	Bókfært virði rétt fyrir yfirtöku	Samnings- bundið greiðslu-flæði*	Vænt endurheimtanlegt greiðslu-flæði*	Gangvirði
Útlán og kröfur á viðskiptavinum				
Fyrirtæki og opinberir aðilar	2.157	3.138	2.615	2.157
Einstaklingar	4.344	7.507	6.725	4.344
Samtals	6.501	10.645	9.340	6.501

*Greiðsluflæðið byggir á ónúvirtu greiðsluflæði höfuðstóla og áfallinna vaxta

Hefði sameining fyrirtækjanna tekið gildi frá og með 1. janúar 2015 hefðu heildar rekstrartekjur hins sameinaða félags í lok árs 2015 numið 426 milljónum króna og heildar tap numið 84 milljónum króna.

Skýringar við samstæðuársreikning

4. Sameining félaga (framhald)

Heildarkaup á tímabilinu

Í töflunni hér fyrir neðan er yfirlit yfir bókfært gangvirði aðgreinanlegra keyþra eigna og yfirtekinna skulda vegna sameiningar sparisjóðanna við bankann á árinu 2015:

Aðgreinanlegar yfirteknar eignir og skuldir	Sparisjóður Vestmannaeyja	Sparisjóður Norðurlands	Samtals
Eignir			
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	1.408	83	1.491
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	705	227	932
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	245	82	327
Útlán og kröfur á fjármálafyrirtæki	157	2.424	2.581
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	6.888	6.501	13.389
Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum	10	14	24
Fjárfestingar í dótturfélögum	-	14	14
Rekstrarfjármunir	135	102	237
Skatteign	557	663	1.220
Aðrar eignir	128	23	151
Eignir í sölumæðferð	435	101	536
Samtals	10.668	10.234	20.902
Skuldir			
Innlán frá viðskiptavinum	9.935	8.966	18.901
Aðrar lántökur	188	-	188
Víkjandi lán	427	387	814
Aðrar skuldir	177	201	378
Samtals	10.727	9.554	20.281
Samtals aðgreinanlegar yfirteknar hreinar eignir	(59)	680	621
Viðskiptavild (neikvæð viðskiptavild)	391	(78)	313
Kaupverð	332	594	926

Lagt er mat á hugsanlega virðisrýrnun á bókfærðu virði viðskiptavildar sem aflað er við sameiningu fyrirtækja við hver reikningsskil. Niðurstaða virðisrýrnunarprófs bankans á keyþri viðskiptavild þann 31. desember 2015 var að ekkert virðisrýrnunartap hefði átt sér stað.

5. Starfspættir

Starfspættirnir bjóða mismunandi vörur og þjónustu og eru birtir í samræmi við skýrslur innan samstæðunnar til bankastjóra og bankaráðs, sem eru ábyrg fyrir ráðstöfun fjármuna til starfspáttanna og mat á fjárhagslegum árangri þeirra.

Í lok uppgjörstímabilsins eru helstu tekjusið samstæðunnar fjögur talsins.

- **Einstaklingssvið** býður einstaklingum ásamt minni og meðalstórum fyrirtækjum utan höfuðborgarsvæðisins upp á fjármálaþjónustu í gegnum útibúanet bankans.
- **Fyrirtækjasvið** býður stórfyrirtækjum ásamt minni og meðalstórum fyrirtækjum á höfuðborgarsvæðinu upp á fjármálaþjónustu. Býður einnig fyrirtækjum sem eru í fjárhagserfiðleikum upp á lausnir til endurskipulagningar.
- **Markaðir** Markaðir bjóða upp á miðlunarþjónustu í verðbréfum, gjaldeyri og afleiðum, skuldabréfa- og hlutabréfaútbod og ráðgjafþjónustu, ásamt því að sinna viðskiptavakt með skráð verðbréf og gjaldeyri. Markaðir bjóða einnig upp á viðtækt vöruúrval og þjónustu á sviði auðs- og eignastýringar fyrir einstaklinga, fyrirtæki og fagfjárfesta. Landsbréf hf., dótturfyrirtæki bankans, fellur undir starfspáttauppgjör Markaða.
- **Fjárstýring** Fjárstýring hefur umsjón með fjármögnun, lausafjárstýringu og viðskiptavakt á peningamarkaði og ákvarðar verðlagningu fjármagns innan bankans. Fjárstýring stýrir einnig gengis-, vaxta- og verðtryggingaráhættu bankans, innan þeirra marka sem sett eru af bankaráði. Bankinn úthlutar eigið fé niður á starfspætti í samræmi við markmið bankans um eiginfjárlutfall.

Aðrir starfspættir samanstanda af Fjármálum (að undanskilinni Fjárstýringu), Áhættustýringu, Rekstrar & Upplýsingatækni og Skrifstofu bankastjóra sem samanstendur frekar af Mannauði, Markaðsmálum og samskiptum og Regluvörslu. Innri endurskoðun bankans fellur einnig undir aðra starfspætti en hún starfar óháð öðrum deildum og heyrir undir Bankaráð.

Jöfnunarfærslur samanstanda af viðskiptum og millifærslum sem ekki er hægt að deila niður á einhvern einn starfspátt.

Stjórnunarkostnaði stoðdeilda samstæðunnar sem má rekja beint til einstakra starfspáttanna er deilt niður á viðeigandi starfspætti á grundvelli undirliggjandi kostnaðarvaka. Kostnaði er deilt út á viðskiptaeiningarnar á markaðsverði. Aðrir starfspættir veita viðskiptaeiningum þjónustu og viðskipti eru gerð upp á einingaverði eða eins og um viðskipti væri að ræða milli óskyldra aðila, ef mögulegt er, á grundvelli neyslu eða virkni.

Eftirfarandi tafla er samantekt á fjárhagslegri frammistöðu hvers starfspáttar, eins og þær upplýsingar sem eru sýndar í innanhússkýrslum til stjórnenda um hagnað starfspáttanna fyrir skatta. Í þessum skýrslum eru allir liðir rekstrarreikningsins birtir nettó en ekki brúttó, þar með taldir vaxtatekjur og vaxtagjöld. Verðlagning milli starfspáttanna er eins og um væri að ræða viðskipti milli óskyldra aðila.

Engar tekjur af viðskiptum við einn einstakan ytri viðskiptavin námu 10% eða meira af heildartekjum samstæðunnar á tímabilinu frá 1. janúar til 31. desember 2015 og 2014.

Skýringar við samstæðuársreikning

5. Starfsþættir (framhald)

1. janúar - 31. desember 2015	Einstakl- ingssvið	Fyrirtækja- svið	Markaðir	Fjárstýring	Aðrir starfsþættir	Jöfnunar- færslur	Samtals
Hreinar vaxtatekjur (vaxtagjöld)	13.288	14.387	324	5.196	46	(917)	32.324
Hrein virðisbreyting og virðisrýrnun útlána og krafna	3.971	14.178	(1)	68	-	-	18.216
Hreinar þjónustutekjur	3.500	701	3.253	(397)	40	(256)	6.841
Aðrar tekjur og (gjöld)	1.903	(665)	1.956	9.756	1.278	754	14.982
Rekstrartekjur (gjöld) samtals	22.662	28.601	5.532	14.623	1.364	(419)	72.363
Rekstrargjöld samtals	(6.439)	(1.477)	(1.908)	(1.750)	(12.436)	278	(23.732)
Hlutdeild í hagnaði hlutdeildarféлага með hlutdeildaraðferð	153	-	-	53	42	-	248
Hagnaður (tap) fyrir útskiptingu kostnaðar	16.376	27.124	3.624	12.926	(11.030)	(141)	48.879
Útskiptur kostnaður frá stoðsviðum til starfsþátta	(5.242)	(4.106)	(1.176)	(869)	11.393	-	0
Hagnaður (tap) fyrir skatta	11.134	23.018	2.448	12.057	363	(141)	48.879
Hreinar tekjur vegna ytri viðskipta	23.928	38.377	5.226	3.915	1.336	-	72.782
Hreinar tekjur (gjöld) vegna annarra starfsþátta	(1.266)	(9.776)	306	10.708	28	-	0
Rekstrartekjur samtals	22.662	28.601	5.532	14.623	1.364	0	72.782
31. desember 2015							
Eignir samtals	375.884	477.249	31.463	460.817	20.294	(247.049)	1.118.658
Skuldir samtals	320.374	363.579	23.881	373.048	20.294	(247.049)	854.127
Úthlutað eigið fé	55.510	113.670	7.582	87.769	-	-	264.531

1. janúar - 31. desember 2014	Einstakl- ingssvið	Fyrirtækja- svið	Markaðir	Fjárstýring	Aðrir starfsþættir	Jöfnunar- færslur	Samtals
Hreinar vaxtatekjur (vaxtagjöld)	14.820	15.704	772	(1.984)	5	(1.244)	28.073
Hrein virðisbreyting og virðisrýrnun útlána og krafna	8.985	9.214	-	(54)	1.983	-	20.128
Hreinar þjónustutekjur	2.785	646	3.061	(322)	83	(417)	5.836
Aðrar tekjur og (gjöld)	440	(264)	359	9.311	(1.819)	1.085	9.112
Rekstrartekjur (gjöld) samtals	27.030	25.300	4.192	6.951	252	(576)	63.149
Rekstrargjöld samtals	(6.323)	(1.558)	(2.050)	(1.369)	(13.225)	437	(24.088)
Hlutdeild í hagnaði (tapi) hlutdeildarféлага með hlutdeildaraðferð	444	-	-	(45)	66	-	465
Hagnaður (tap) fyrir útskiptingu kostnaðar	21.151	23.742	2.142	5.537	(12.907)	(139)	39.526
Útskiptur kostnaður frá stoðsviðum til starfsþátta	(5.557)	(3.886)	(1.208)	(1.128)	11.779	-	0
Hagnaður (tap) fyrir skatta	15.594	19.856	934	4.409	(1.128)	(139)	39.526
Hreinar tekjur vegna ytri viðskipta	19.264	37.624	3.781	2.824	231	-	63.725
Hreinar tekjur (gjöld) vegna annarra starfsþátta	7.766	(12.324)	411	4.127	21	-	0
Rekstrartekjur samtals	27.030	25.300	4.192	6.951	252	0	63.725
31. desember 2014							
Eignir samtals	348.010	453.134	19.350	455.077	31.000	(208.201)	1.098.370
Skuldir samtals	290.139	339.587	10.227	384.815	31.000	(208.201)	847.567
Úthlutað eigið fé	57.871	113.547	9.123	70.262	-	-	250.803

Skýringar við samstæðuársreikning

Skýringar við samstæðuársreikning

6. Hreinar vaxtatekjur

Vaxtatekjur	2015	2014
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	835	1.217
Markaðsskuldabréf flokkuð sem útlán og kröfur	5.423	5.501
Útlán og kröfur á fjármálafyrirtæki	282	442
Útlán og kröfur á viðskiptavini	51.405	46.551
Aðrar vaxtatekjur	60	24
Samtals	58.005	53.735
Vaxtagjöld		
Skuldir við fjármálafyrirtæki og Seðlabanka	(1.214)	(2.768)
Innlán frá viðskiptavinum	(17.175)	(15.179)
Lántökur	(7.048)	(7.542)
Víkjandi lán	(20)	-
Önnur vaxtagjöld	(224)	(173)
Samtals	(25.681)	(25.662)
Hreinar vaxtatekjur	32.324	28.073

Allar framangreindar vaxtatekjur og vaxtagjöld eru vegna fjáreigna og fjárskulda sem eru ekki færðar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning.

7. Hrein virðisbreyting og virðisrýrnun útlána og krafna

	2015	2014
Virðisbreyting útlána og krafna yfirteknum með miklum afföllum	-	20.010
Virðisrýrnun útlána og krafna	5.044	(2.038)
Virðisrýrnun ábyrgða	(604)	-
Bakfært framlag vegna taps af gengistryggðum útlánnum og kröfum á viðskiptavini	13.776	2.156
Hrein virðisbreyting og virðisrýrnun útlána og krafna á viðskiptavini	18.216	20.128
Hrein virðisbreyting og virðisrýrnun útlána og krafna eftir tegund viðskiptavina		
Einstaklingar	1.547	4.465
Fyrirtæki	16.669	15.663
Hrein virðisbreyting og virðisrýrnun útlána og krafna á viðskiptavini	18.216	20.128

8. Hreinar þjónustutekjur

Þjónustutekjur	2015	2014
Markaðir og Fjárstýring	1.462	1.377
Eignastýring	1.635	1.261
Útlán	941	1.156
Greiðslukort	2.660	1.607
Millibankaviðskipti	141	350
Innheimtu- og greiðsluþjónusta	907	798
Erlend viðskipti	910	813
Aðrar þóknarir	321	375
Samtals	8.977	7.737
Þjónustugjöld		
Markaðir og Fjárstýring	(364)	(313)
Önnur gjöld	(1.772)	(1.588)
Samtals	(2.136)	(1.901)
Hreinar þjónustutekjur	6.841	5.836

Hreinar þjónustutekjur eins og þær eru sýndar hér fyrir framan innihalda ekki fjárhæðir sem eru hluti af útreiknuðum virkum vöxtum fjáreigna og fjárskulda sem ekki eru færðar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning. Þjónustutekjur af slíkum fjáreignum og fjárskuldum eru heldur ekki hluti af framangreindum fjárhæðum.

Skýringar við samstæðuársreikning

9. Hreinn hagnaður af fjáreignum tilgreindum á gangvirði

	2015	2014
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	1.148	(648)
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	7.776	5.948
Samtals	8.924	5.300

10. Hreinn hagnaður af veltufjáreignum og veltufjárskuldum

	2015	2014
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	1.630	1.353
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	1.895	124
Afleiður og undirliggjandi áhættuvarnir	277	(15)
Samtals	3.802	1.463

11. Arðstekjur

Arðstekjur voru skráðar í rekstrarreikning samstæðunnar undir eftirfarandi liðum:

	2015	2014
Hreinn hagnaður af fjáreignum tilgreindum á gangvirði	3.976	1.302
Hreinn hagnaður af veltufjáreignum og veltufjárskuldum	82	44
Samtals	4.058	1.346

12. Hreinn gjaldeyrisgengis (tap) hagnaður

Eignir	2015	2014
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	(163)	(17)
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	(1.361)	6.165
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	(1.320)	(169)
Afleiðusamningar	(1.133)	(474)
Útlán og kröfur á fjármálafyrirtæki	(1.370)	(86)
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	(9.024)	3.293
Aðrar eignir	(21)	18
Samtals	(14.392)	8.730

Skuldir

Skuldir við fjármálafyrirtæki og Seðlabanka	274	(391)
Innlán frá viðskiptavinum	5.588	(2.997)
Lántökur	7.208	(5.249)
Víkjandi lán	24	-
Aðrar skuldir	21	(26)
Samtals	13.115	(8.663)

Hreinn gjaldeyrisgengis (tap) hagnaður	(1.277)	67
---	----------------	-----------

Gjaldleyrisgengismunur sem færður var í rekstrarreikning á árinu 2015 og er til kominn vegna fjáreigna sem ekki eru metnar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning nam 10.578 milljóna króna tapi af fjáreignum (2014; 3.208 milljón króna hagnaður) og 13.115 milljón króna hagnaði af fjárskuldum (2014: 8.663 milljóna króna tap).

13. Aðrar tekjur og (gjöld)

	2015	2014
Endurkrafinn kostnaður	80	183
Tap af sölu rekstrarfjármuna	(14)	(40)
Hagnaður (tap) af fullnustueignum	703	(8)
Söluhagnaður hlutdeildarfélag	2.468	3.918
Annað	296	(1.771)
Samtals	3.533	2.282

Skýringar við samstæðuársreikning

14. Laun og launatengd gjöld

	2015	2014
Launagreiðslur	10.504	10.428
Framlög í lífeyrissjóði	1.561	1.489
Launatengd gjöld og annar starfsmannakostnaður	1.689	1.650
Samtals	13.754	13.567
Stöðugildi í árslok	1.063	1.126
Meðaltal stöðugilda á árinu	1.095	1.155

15. Annar rekstrarkostnaður

	2015	2014
Kostnaður vegna hugbúnaðar og upplýsingatækni	2.269	1.961
Fasteignir og húsbúnaður	801	770
Auglýsingar og markaðssetning	831	814
Rekstrarleiga	659	648
Eftirlitsgjöld til FME	353	337
Framlag til umboðsmanns skuldara	104	141
Endurskoðun og tengd þjónusta	121	138
Önnur sérfræðiþjónusta	722	1.002
Annar rekstrarkostnaður	2.201	2.734
Samtals	8.061	8.545
Endurskoðun og tengd þjónusta	2015	2014
Endurskoðun ársreikninga og önnur endurskoðunar tengd þjónusta	73	75
Könnun á ársþlutareikningum og önnur endurskoðunar tengd þjónusta	48	63
Samtals	121	138

16. Tekjuskattur og aðrir skattar

Tekjuskattur er reiknaður út frá þeim tekjuskattshlutföllum og þeim skattalögum sem voru í gildi í lok árs 2015, en þá var tekjuskattshlutfall lögaðila 20,0% (2014: 20,0%). Sérstakur fjársýsluskattur er 6% á tekjuskattstofn umfram 1 milljarð króna í samræmi við lög nr. 165/2011 um fjársýsluskatt.

Tekjuskattur er færður í rekstrarreikning sem hér segir:

	2015	2014
Tekjuskattur til greiðslu	(5.927)	(6.183)
Sérstakur fjársýsluskattur	(2.038)	(1.771)
Mismunur á álögðum og reiknuðum tekjuskatti fyrra árs	(50)	237
Frestuð skatteign	(1.387)	896
Samtals	(9.402)	(6.821)

Reiknaður tekjuskattur af hagnaði fyrir skatta (virkur tekjuskattur) er frábrugðinn útreiknuðum tekjuskatti í samræmi við tekjuskattshlutfall lögaðila sem hér segir:

		2015		2014
Hagnaður fyrir skatta samkvæmt rekstrarreikningi		48.879		39.526
Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki		(3.017)		(2.968)
Hagnaður fyrir tekjuskatt		45.862		36.558
Tekjuskattur reiknaður út frá skattshlutfalli lögaðila	20,0%	(9.172)	20,0%	(7.312)
Sérstakur fjársýsluskattur	4,4%	(2.038)	4,8%	(1.771)
Óskattskyldar tekjur	(6,0%)	2.758	(6,1%)	2.237
Ófrádráttarþær gjöld	1,6%	(724)	2,5%	(917)
Annað	0,5%	(226)	(2,6%)	941
Virkur tekjuskattur samtals	20,5%	(9.402)	18,7%	(6.821)

Skattur á skuldir fjármálafyrirtækja

Þann 31. desember 2013 samþykkti Alþingi breytingar á lögum nr. 155/2010 um sérstakan skatt á fjármálafyrirtæki sem kveða á um að fjármálafyrirtæki verði að greiða árlega skatt sem reiknast 0,376% (2014: 0,376%) af skattalegu bókfærðu virði skulda umfram 50 milljarða króna.

	2015	2014
Sérstakur skattur á heildarskuldir fjármálafyrirtækja	(3.017)	(2.968)
Samtals	(3.017)	(2.968)

Skýringar við samstæðuársreikning

Skýringar við samstæðuársreikning

17. Flokkun og gangvirði fjáreigna og fjárskulda

Samkvæmt alþjóðlega reikningsskilastaðlinum IAS 39 "Fjármálagæðing, Skráning og mat", ber að flokka fjáreignir og fjárskuldir í sérstaka flokka sem segja til um hvernig meta skuli þessar eignir og skuldir eftir upphaflega skráningu þeirra. Um síðara mat hvers flokks fer sem hér segir:

- Lán og kröfur, metnar á afskrifuðu kostnaðarverði;
- Veltufjáreignir og veltufjárskuldir, metnar á gangvirði;
- Fjáreignir sem færðar eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, metnar á gangvirði;
- Aðrar fjárskuldir, metnar á afskrifuðu kostnaðarverði.

Frekari upplýsingar um mat gangvirðis fjáreigna og fjárskulda má sjá í skýringu 91, Mikilvægar reikningsskilaaðferðir

Taflan hér fyrir neðan sýnir flokkun fjáreigna og fjárskulda samstæðunnar í samræmi við IAS 39 og gangvirði þeirra 31. desember 2015:

Fjáreignir	Lán og kröfur	Veltufjár- eignir/ skuldir	Fjáreignir á gangvirði	Skuldir á afskrifðu kostnaðar- verði	Aðrar skuldir á gangvirði	Samtals bókfært virði	Gangvirði
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	25.164	-	-	-	-	25.164	25.164
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	125.211	69.279	9.194	-	-	203.684	205.203
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	-	11.385	17.807	-	-	29.192	29.192
Afleiðusamningar	-	287	-	-	-	287	287
Útlán og kröfur á fjármálafyrirtæki	20.791	-	-	-	-	20.791	20.791
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	811.549	-	-	-	-	811.549	816.495
Aðrar fjáreignir	6.918	-	-	-	-	6.918	6.918
Samtals	989.633	80.951	27.001	0	0	1.097.585	1.104.050
Fjárskuldir							
Skuldir við fjármálafyrirtæki og Seðlabanka	-	-	-	56.731	-	56.731	56.730
Innlán frá viðskiptavinum	-	-	-	559.051	-	559.051	558.958
Afleiðusamningar og skortstöður	-	3.400	-	-	-	3.400	3.400
Lántökur	-	-	-	209.344	-	209.344	210.147
Víkjandi lán	-	-	-	639	-	639	705
Aðrar fjárskuldir	-	-	-	5.367	-	5.367	5.367
Samtals	0	3.400	0	831.132	0	834.532	835.307

Taflan hér fyrir neðan sýnir flokkun fjáreigna og fjárskulda samstæðunnar í samræmi við IAS 39 og gangvirði þeirra 31. desember 2014:

Fjáreignir	Lán og kröfur	Veltufjár- eignir/ skuldir	Fjáreignir á gangvirði	Skuldir á afskrifðu kostnaðar- verði	Aðrar skuldir á gangvirði	Samtals bókfært virði	Gangvirði
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	10.160	-	-	-	-	10.160	10.160
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	113.074	106.788	23.727	-	-	243.589	243.663
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	-	5.871	23.562	-	-	29.433	29.433
Afleiðusamningar	-	78	-	-	-	78	78
Útlán og kröfur á fjármálafyrirtæki	49.789	-	-	-	-	49.789	49.789
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	718.355	-	-	-	-	718.355	726.505
Aðrar fjáreignir	19.733	-	-	-	-	19.733	19.733
Samtals	911.111	112.737	47.289	0	0	1.071.137	1.079.361
Fjárskuldir							
Skuldir við fjármálafyrirtæki og Seðlabanka	-	-	-	53.827	-	53.827	53.826
Innlán frá viðskiptavinum	-	-	-	551.435	-	551.435	551.468
Afleiðusamningar og skortstöður	-	5.409	-	-	-	5.409	5.409
Lántökur	-	-	-	207.028	-	207.028	207.557
Aðrar fjárskuldir	-	-	-	7.509	-	7.509	7.509
Samtals	0	5.409	0	819.799	0	825.208	825.769

Skýringar við samstæðuársreikning

17. Flokkun og gangvirði fjáreigna og fjárskulda (framhald)

Prepaskipting gangvirðis

Samstæðan notar prepaskiptingu til að skýra mismunandi inntak í mati á gangvirði. Prepaskiptingin raðar inntökum í þrjú almenn þrep á eftirfarandi hátt:

- 1. þrep: Skráð verð eigna og skulda sem átt er viðskipti með á virkum mörkuðum. Óleiðrétt skráð verð er mælikvarðinn á gangvirði.
- 2. þrep: Matsaðferð sem byggir á greinilegu inntaki. Nýjasta viðskiptaverð í tengingu við almennt viðurkenndar verðmatsaðferðir er notað við að ákvarða gangvirði hlutabréfa og ávöxtunarkrafa skuldabréfa með sömu tímalengd, sem eru virk í viðskiptum, er notuð sem viðmið við verðmat á skuldabréfum.
- 3. þrep: Verðmatsaðferð sem byggir á mikilvægu ógreinilegu inntaki. Tekur til allra eigna og skulda þar sem verðmatsaðferðin felur í sér inntak sem byggir ekki á greinilegum gögnum og ógreinilega inntakið hefur mikilvæg áhrif á verðmatið. Fyrir óskráð hlutabréf og skuldabréf, þar sem engar markaðsupplýsingar liggja fyrir, er ýmsum almennt viðurkenndum verðmatsaðferðum beitt við mat á gangvirði. Verðmat sem byggir á sjóðstreymi eða samanburði á kennitölum sambærilegra fyrirtækja eru algengustu aðferðirnar við að reikna út gangvirði óskráðra hlutabréfa, auk nýlegra viðskipta og ríkjandi markaðsskilyrða.

Forsendur og inntak þessarar verðmatsaðferðar eru m.a. áhættulausir vextir og viðmiðunarvextir til að meta ávöxtunarkröfu, vaxtaálag, skuldabréfa- og hlutabréfaverð, gengi erlendra gjaldmiðla, kennitölur á markaði, markaðsskilyrði við mat á framtíðar vexti og aðra markaðsvisa.

Ákvörðunarferill verðmats í 2. og 3. þrepi

Áhættu og fjármálanefnd bankans er ábyrg fyrir gangvirðismati fjáreigna og fjárskulda sem flokkaðar eru í 2. og 3. þrep. Verðmatsnefnd leggur fyrir áhættu- og fjármálanefnd verðmat til samþykktar. Verðmatsnefndin er skipuð fulltrúum frá Áhættustýringu, Fjárstýringu og Reikningshaldi. Verðmatsnefndin heldur fundi mánaðarlega til að ákveða verðmat á fjáreignum og fjárskuldum í 2. og 3. þrepi prepaskiptingarinnar.

Taflan hér fyrir neðan sýnir þau þrep sem gangvirði fjáreigna og fjárskulda, sem færðar eru á gangvirði í efnahagsreikninginn, eru flokkuð í þann 31. desember 2015:

Fjáreignir	1. þrep	2. þrep	3. þrep	Samtals
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	69.477	8.553	443	78.473
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	11.069	-	18.123	29.192
Afleiðusamningar	-	287	-	287
Samtals	80.546	8.840	18.566	107.952
Fjárskuldir				
Afleiðusamningar	-	702	-	702
Skortstöður	2.698	-	-	2.698
Samtals	2.698	702	0	3.400

Á árinu 2015 voru engar tilfærslur á fjáreignum yfir í þrep 2 frá öðrum þrepum. Hins vegar voru tilfærslur á fjáreignum í báðar áttir milli þrepa 1 og 3 þar sem annað hvort myndaðist skráð verð á markaði eða öfugt, skráð verð var ekki lengur til staðar og mikilvæg verðmats inntök voru ógreinileg.

Taflan hér fyrir neðan sýnir þau þrep sem gangvirði fjáreigna og fjárskulda, sem færðar eru á gangvirði í efnahagsreikninginn, eru flokkuð í þann 31. desember 2014:

Fjáreignir	1. þrep	2. þrep	3. þrep	Samtals
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	107.418	15.066	8.031	130.515
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	7.525	-	21.908	29.433
Afleiðusamningar	-	78	-	78
Samtals	114.943	15.144	29.939	160.026
Fjárskuldir				
Afleiðusamningar	-	332	-	332
Skortstöður	5.077	-	-	5.077
Samtals	5.077	332	0	5.409

Árið 2014 voru engar tilfærslur milli þrepa.

Skýringar við samstæðuársreikning

17. Flokkun og gangvirði fjáreigna og fjárskulda (framhald)

Ákvörðunarferill verðmats í 2. og 3. þrepi (framhald)

Taflan hér fyrir neðan sýnir flokkun fjáreigna og fjárskulda samstæðunnar sem ekki eru metnar á gangvirði í efnahagsreikningi þann 31. desember 2015:

Fjáreignir	1. þrep	2. þrep	3. þrep	Samtals
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	-	25.164	-	25.164
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	100.763	25.967	-	126.730
Útlán og kröfur á fjármálafyrirtæki	-	20.791	-	20.791
Útlán og kröfur á viðskiptavini	-	-	816.495	816.495
Aðrar fjáreignir	-	6.918	-	6.918
Samtals	100.763	78.840	816.495	996.098
Fjárskuldir				
Skuldir við fjármálafyrirtæki og Seðlabanka	-	56.730	-	56.730
Innlán frá viðskiptavinum	-	558.958	-	558.958
Lántökur	-	210.147	-	210.147
Víkjani lán	-	705	-	705
Aðrar fjárskuldir	-	5.367	-	5.367
Samtals	0	831.907	0	831.907

Taflan hér fyrir neðan sýnir flokkun fjáreigna og fjárskulda samstæðunnar sem ekki eru metnar á gangvirði í efnahagsreikningi þann 31. desember 2014:

Fjáreignir	1. þrep	2. þrep	3. þrep	Samtals
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	-	10.160	-	10.160
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	100.356	12.792	-	113.148
Útlán og kröfur á fjármálafyrirtæki	-	49.789	-	49.789
Útlán og kröfur á viðskiptavini	-	-	726.505	726.505
Aðrar fjáreignir	-	19.733	-	19.733
Samtals	100.356	92.474	726.505	919.335
Fjárskuldir				
Skuldir við fjármálafyrirtæki og Seðlabanka	-	53.826	-	53.826
Innlán frá viðskiptavinum	-	551.468	-	551.468
Lántökur	-	207.557	-	207.557
Aðrar fjárskuldir	-	7.509	-	7.509
Samtals	0	820.360	0	820.360

Taflan hér fyrir neðan sýnir afstemmingu á mati á gangvirði í 3. þrepi fyrir árin 2015 og 2014:

	Skuldabréf	Hlutabréf	Samtals fjáreignir
1. janúar - 31. desember 2015			
Bókfært verð 1. janúar 2015	8.031	21.908	29.939
Hreinn hagnaður af fjáreignum tilgreindum á gangvirði	330	7.644	7.974
Hreint gjaldeyrisgengishagnaður (tap)	(49)	(13)	(62)
Kaup	9	372	381
Sala	(7.922)	(688)	(8.610)
Yfirteknar fjáreignir við sameiningu félaga	51	265	316
Uppgjör	(7)	-	(7)
Arður	-	(3.911)	(3.911)
Fært í 3. þrep	-	1.114	1.114
Flutningur úr 3. þrepi yfir í 1. þrep	-	(8.568)	(8.568)
Bókfært verð 31. desember 2015	443	18.123	18.566
1. janúar - 31. desember 2014			
Bókfært verð 1. janúar 2014	10.674	28.064	38.738
Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum tilgreindum á gangvirði	(1.437)	6.101	4.664
Hreint gjaldeyrisgengishagnaður (tap)	(255)	(207)	(462)
Kaup	-	360	360
Sala	(209)	(15.889)	(16.098)
Uppgjör	(742)	-	(742)
Arður	-	(1.054)	(1.054)
Endurflokkaðar fjárfestingar í hlutdeildarfélögum	-	4.533	4.533
Bókfært verð 31. desember 2014	8.031	21.908	29.939

Skýringar við samstæðuársreikning

17. Flokkun og gangvirði fjáreigna og fjárskulda (framhald)

Ákvörðunarferill verðmats í 2. og 3. þrepi (framhald)

Taflan hér fyrir neðan sýnir þá liði rekstrarreikningsins á árunum 2015 og 2014 sem heildar hagnaður (tap) var færður á vegna mats á gangvirði fjáreigna og fjárskulda sem flokkaðar eru í 3. þrep:

1. janúar - 31. desember 2015	Skuldabréf	Hlutabréf	Samtals
Hreinn hagnaður af fjáreignum tilgreindum á gangvirði	162	5.912	6.074
Hreinn gjaldeyrisgengishagnaður (tap)	(6)	-	(6)
Samtals	156	5.912	6.068

1. janúar - 31. desember 2014			
Hreinn hagnaður af fjáreignum tilgreindum á gangvirði	(1.455)	6.580	5.125
Hreinn gjaldeyrisgengishagnaður (tap)	(235)	(2)	(237)
Samtals	(1.690)	6.578	4.888

Ógreinilegt inntak í gangvirðismati

Eftirfarandi tafla sýnir ógreinilegt inntak í gangvirðismati fyrir árin 2015 og 2014.

				Inntaksbil		
	Eignir	Skuldir	Verðmats- aðferð	Ógreinilegt lykil inntak	Lægra	Hærra
31. desember 2015						
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	443	-	Sjá #1	Sjá #1	e/v	e/v
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	18.123	-	Sjá #2	Sjá #2	e/v	e/v
	18.566	0				
31. desember 2014						
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	8.031	-	See note 1)	See note 1)	n/a	n/a
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	21.908	-	See note 2)	See note 2)	n/a	n/a
	29.939	0				

Taflan fyrir ofan veitir upplýsingar um fjáreignir og fjárskuldir í 3. þrepi þrepaskiptingarinnar. Frekari lýsing á flokkunum er eftirfarandi:

1. Gangvirði skuldabréfa fyrirtækja og krafna á fjármálastofnanir í slitameðferð og annarra illseljanlegra eigna er metið á grundvelli greiningar á fjárhagsstöðu þrotabúanna og væntra endurheimtna. Viðmið er einnig haft við verð í nýlegum viðskiptum. Að gefnu eðli verðmatsaðferðarinnar liggur bil ógreinilegs lykil inntaks ekki fyrir.

2. Hlutabréf flokkuð sem eignir í 3. þrepi eru óskráð hlutabréf sem ekki er átt viðskipti með á virkum markaði og lúta því ógreinilegu inntaki við mat á gangvirði. Í verðmatsaðferðum eða inntaki við mat á gangvirði fjárfestinga í hlutabréfum er almennt stuðst við sjóðstreymi, samanburð við kennitölur sambærilegra fyrirtækja, greiningu á fjárhagsstöðu og frammistöðu, horfur og nýleg viðskipti. Að gefnu eðli verðmatsaðferðarinnar liggur bil ógreinilegs lykilinntaks ekki fyrir.

Áhrif ógreinanlegs inntaks við mat á gangvirði

Þó að samstæðan telji að mat þess á gangvirði sé viðeigandi gæti notkun á öðrum matsaðferðum og forsendum skilað öðrum niðurstöðum fyrir mat á gangvirði. Taflan hér fyrir neðan sýnir þau áhrif sem mögulegar breytingar á einu eða fleiri inntaki við mat á gangvirði í 3. þrepi myndi hafa á hagnað (tap) fyrir skatta fyrir árin 2015 og 2014:

	2015		2014	
	Áhrif á hagnað fyrir skatta		Áhrif á hagnað fyrir skatta	
	Hagkvæm	Óhagkvæm	Hagkvæm	Óhagkvæm
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	21	(21)	402	(402)
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum				
Hlutabréf	261	(79)	992	(855)
Verðbréfasjóðir	397	(397)	315	(315)
Samtals hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	658	(476)	1.307	(1.170)
Samtals	679	(497)	1.709	(1.572)

Áhrifin á hagnað var reiknað með þeim aðferðum sem eiga við þau líkón sem notuð voru. Ógreinanlegu lykil inntaki var breytt um +/- 5%.

Skýringar við samstæðuársreikning

18. Sjóður og innstæður í Seðlabanka

	2015	2014
Handbært fé	3.968	3.463
Óbundnar innstæður í Seðlabanka	5.193	-
Samtals handbært fé og óbundnar innstæður í Seðlabanka	9.161	3.463
Bindiskylda við Seðlabanka	16.003	6.697
Samtals sjóður og innstæður í Seðlabanka	25.164	10.160

Samstæðan hefur gert endurhverfa verðbréfasölusamninga við Seðlabanka Íslands. Samkvæmt samningunum sem eru til skamms tíma í senn, fékk samstæðan afhent innstæðubréf útgefin af Seðlabankanum og skuldbatt sig til að endurselja bréfin Seðlabankanum á fyrirfram ákveðnu verði í lok samningstímans. Samstæðan skráir ekki innstæðubréfin sem sína eign vegna þess að samstæðan ber ekki alla áhættuna eða ávinninginn af eignarhaldi bréfanna. Hins vegar afskráði samstæðan reiðufé sem greitt var til Seðlabankans og skráði á móti kröfu á Seðlabankann, þar með talið áfallna vexti.

Bankinn er með bundna innstæðu á reikningi hjá Seðlabanka. Meðalinnstæða á reikningnum í hverjum mánuði má ekki vera lægri en ákvæði laga um bindiskyldu kveða á um, sem nam 16.003 milljónum króna fyrir desember 2015 (desember 2014: 10.323 milljónir króna). Innstæða umfram þau mörk er laus til ráðstöfunar fyrir samstæðuna. Samstæðan hefur óhindraðan aðgang að öðrum sjóðum og innstæðum í Seðlabanka.

19. Skuldabréf

Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	2015			Samtals	2014			Samtals
	Lán og kröfur	Veltufjár- eignir	Fjáreignir á gangvirði		Lán og kröfur	Veltufjár- eignir	Fjáreignir á gangvirði	
Innlend								
Skráð	125.211	36.468	8.782	170.461	113.074	39.129	15.706	167.909
Óskráð	-	911	412	1.323	-	700	8.021	8.721
	125.211	37.379	9.194	171.784	113.074	39.829	23.727	176.630
Erlend								
Skráð	-	31.900	-	31.900	-	66.959	-	66.959
Óskráð	-	-	-	0	-	-	-	0
	0	31.900	0	31.900	0	66.959	0	66.959
Skuldabréf samtals	125.211	69.279	9.194	203.684	113.074	106.788	23.727	243.589

Skuldabréf eru flokkuð sem „innlend“ eða „erlend“ eftir því í hvaða landi útgefandinn er skráður.

Skuldabréf og skuldagerningar sem flokkuð eru sem lán og kröfur í árslok 2015 og 2014 samanstanda að hluta til af ríkisskuldabréfum sem bankinn fékk afhent sem hluta af uppgjöri á hlutafjárframlagi á árinu 2009. Bréfin voru skráð í Kauphöllina á árinu 2010.

20. Hlutabréf

Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	2015		Samtals	2014		Samtals
	Veltufjár- eignir	Fjáreignir á gangvirði		Veltufjár- eignir	Fjáreignir á gangvirði	
Innlend						
Skráð	11.383	-	11.383	5.869	88	5.957
Óskráð	-	17.777	17.777	-	23.255	23.255
	11.383	17.777	29.160	5.869	23.343	29.212
Erlend						
Skráð	2	30	32	2	73	75
Óskráð	-	-	-	-	146	146
	2	30	32	2	219	221
Hlutabréf samtals	11.385	17.807	29.192	5.871	23.562	29.433

Hlutabréf eru flokkuð sem „innlend“ eða „erlend“ eftir því í hvaða landi útgefandinn er skráður.

Skýringar við samstæðuársreikning

21. Afleiðusamningar og skortstöður

	2015			2014		
	Nafnverðs- fjárhæð	Gangvirði Eignir	Skuldir	Nafnverðs- fjárhæð	Gangvirði Eignir	Skuldir
Gjaldeyrisafleiður						
Framvirkir gjaldeyrissamningar	52.462	139	223	24.024	39	52
Gjaldmiðlavaxtaskiptasamningar	6.148	109	231	871	-	251
	58.610	248	454	24.895	39	303
Vaxtaafleiður						
Vaxtaskiptasamningar	1.000	2	4	500	-	8
Heildarskiptasamningar	4.192	29	12	1.453	3	-
Skuldabréfa valréttir	-	-	-	750	-	12
	5.192	31	16	2.703	3	20
Hlutabréfaafleiður						
Hlutabréfasamningar	5.815	8	107	1.726	36	9
Framvirkir hlutabréfasamningar	3.527	-	125	-	-	-
	9.342	8	232	1.726	36	9
Skortstöður						
Skráð skuldabréf*	2.162	-	2.698	4.715	-	5.077
	2.162	0	2.698	4.715	0	5.077
Samtals	75.306	287	3.400	34.039	78	5.409

*Samantalsnafnverðsfjárhæðirnar hafa verið leiðréttar vegna villu í fjárhæðum sem áður höfðu verið birtar í ársreikningi samstæðunnar fyrir árið 2014. Fjárhæðirnar eru einungis upplýsingalegs eðlis og hafa þar af leiðandi ekki áhrif á fjárhæðirnar í rekstrar- eða efnahagsreikningnum.

Samstæðan notar afleiður bæði til áhættuvarnar og í veltubókarviðskiptum.

22. Útlán og kröfur á fjármálafyrirtæki

	2015	2014
Bankareikningar hjá fjármálafyrirtækjum	15.096	13.125
Peningamarkaðslán	1.281	22.209
Yfirdráttarlán	1.482	6.892
Önnur útlán	2.932	7.563
Samtals	20.791	49.789

23. Útlán og kröfur á viðskiptavini

	2015	2014
Opinberir aðilar	8.969	13.831
Einstaklingar	303.349	254.955
Fyrirtæki	532.888	491.016
Framlag vegna virðisrýrnunar	(33.657)	(41.447)
Samtals	811.549	718.355

Á uppgjörstímabilinu var samstæðunni óheimilt að selja eða framselja veð nema til kæmu vanskil af hálfu eiganda veðsins.

Frekari upplýsingar um útlán og kröfur má finna í skýringunum um áhættustýringu.

24. Fjárfestingar í hlutdeildarfélagum

a) Fjárfestingar í hlutdeildarfélagum sem færð eru samkvæmt hlutdeildaraðferð	2015	2014
Bókfært verð í upphafi árs	777	14.224
Yfirtaka með sameiningu félaga	24	-
Kaup	33	1.308
Endurflokkað yfir í hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	-	(4.533)
Hlutdeild í hagnaði hlutdeildarfélaga með hlutdeildaraðferð	248	465
Sala og fenginn arður	(173)	(10.687)
Samtals	909	777

Skýringar við samstæðuársreikning

24. Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum (framhald)

a) Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum sem færð eru samkvæmt hlutdeildaraðferð (framhald)

	Samtals eignir	Samtals skuldir	Hagnaður/ (tap)	Eignarhlutur	Hlutdeild í hagnaði	Bókfært verð
31. desember 2015*						
Reiknistofa bankanna hf.	4.052	2.420	207	39%	82	630
Auðkenni ehf.	261	46	(192)	22%	(42)	48
Greiðslumiðlun Íslands ehf.	922	397	452	48%	208	231
Samtals	5.235	2.863	467		248	909
31. desember 2014*						
Reiknistofa bankanna hf.	3.168	1.668	211	37%	77	552
Auðkenni ehf.	311	44	(262)	21%	(56)	56
Greiðslumiðlun Íslands ehf.	350	2	338	48%	162	167
Valitor Holding hf.	-	-	-	-	117	-
Borgun hf.	-	-	-	-	198	-
Motus ehf.	-	-	-	-	(33)	-
Aðrir	-	-	-	-	-	2
Samtals	3.829	1.714	287		465	777

* Fjárhæðirnar fyrir árin 2014 og 2015 eru áætlaðar fjárhæðir en ekki endanlegar fjárhæðir í lok hvors árs um sig, ef endanlegar fjárhæðir lágu ekki fyrir.

Ekkert af framangreindum hlutdeildarfélögum er skráð á markað.

Eins og fram kemur í samstæðu ársreikningi bankans 2014 seldi bankinn 38,0% hlut sinn í eignarhaldsfélaginu Valitor Holding hf. til Arion banka m.a. með samkomulagi um viðbótar endurgjald fyrir hlutabréfin, en samkomulagið byggist á valréttarsamningi milli Visa Europe og Visa Inc. Á árinu 2015 eignaðist bankinn til viðbótar 0,62% hlut í Valitor í gegnum samruna sem seldur var í kjölfarið til Arion banka. Sá hlutur var einnig seldur með fyrirvara um viðbótar endurgjald í tengslum við valréttarsamninginn milli Visa Europe og Visa Inc.

Visa Europe og Visa Inc. tilkynntu þann 2. nóvember 2015 um samþykki fyrir kaupum Visa Inc. á Visa Europe. Visa Europe er metið á 16.500 milljónir evra í kaupunum og greiðast 11.500 milljónir evra í formi reiðufjár og 5.000 milljónir í formi forgangs hlutabréfa í Visa Inc. (til samans nefnt „fyrirframgreitt endurgjald“). Þessu til viðbótar kemur árangurstengd greiðsla (e. earn-out) allt að 4.700 milljónir evra (að meðtöldum vöxtum) í formi reiðufjár að 16 ársfjórðungum liðnum frá því að gengið hefur verið frá kaupunum, allt eftir þeim skilmálum sem greiðslan lýtur. Mögulegt heildarvirði verður því allt að 21.200 milljónir evra. Að fengnu samþykki eftirlitsaðila verður gengið frá viðskiptunum á öðrum ársfjórðungi 2016.

Vegna samkomulagsins um fyrrum 38,62% eignarhluti bankans í Valitor á bankinn von á viðbótar endurgjaldi frá Arion banka þar sem VISA Ísland ehf., dótturfyrirtæki Valitor, á von á greiðslu frá Visa Inc. í tengslum við valréttarsamninginn. Á grundvelli upplýsinga frá Arion banka hefur bankinn tekjufært í ársreikningi þessum 2.436 milljónir króna að gangvirði vegna vænts fyrirframgreidds endurgjalds, að teknu tilliti til ýmissa áhættupátta eins og áhættu um framvindu, viðskiptakostnaðar, mögulegra skattaáhrifa og óvissu um mat á forgangshlutabréfum.

Bankinn færir ekki tekjur í ársreikning þennan í tengslum við árangurstengdar greiðslur þar sem árangurstengda tímabilið er ekki hafið og slíkar greiðslur eru m.a. háðar veltu og viðskiptasambandi á milli bankans, Valitor og Visa Inc. á tímabilinu.

Á árinu 2015 sameinuðust Sparisjóður Vestmannaeyja og Sparisjóður Norðurlands bankanum eins og fram kemur í skýringu 4. Við samrunana jókst eignarhlutur bankans í Reiknistofu bankanna hf. úr 37,0% í 38,7%.

b) Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum sem færð eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning

Ein af fjárfestingunum í hlutdeildarfélögum er í heild sinni flokkuð reikningshaldslega sem fjáreign á gangvirði í gegnum rekstrarreikning og kemur fram í efnahagsreikningnum undir liðnum "Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum". Fjárfesting þessi er 23,3% hlutur í Eyri Invest hf.

Skýringar við samstæðuársreikning

25. Rekstrarfjármunir

	2015			2014		
	Innréttingar tækja- búnaður og bifreiðar			Innréttingar tækja- búnaður og bifreiðar		
	Fasteignir		Samtals	Fasteignir		Samtals
Bókfært verð í upphafi árs	3.494	2.197	5.691	2.810	2.631	5.441
Yfirtaka með sameiningu félaga	220	17	237	-	-	-
Viðbætur á árinu	-	274	274	960	294	1.254
Selt á árinu	(81)	(1)	(82)	(208)	(6)	(214)
Afskriftir	(63)	(399)	(462)	(68)	(722)	(790)
Bókfært verð 31. desember	3.570	2.088	5.658	3.494	2.197	5.691
Bókfært verð alls	3.990	4.882	8.872	3.851	4.592	8.443
Uppsafnaðar afskriftir	(420)	(2.794)	(3.214)	(357)	(2.395)	(2.752)
Bókfært verð 31. desember	3.570	2.088	5.658	3.494	2.197	5.691
Afskriftarhlutföll	2-4%	10-33%		2-4%	10-33%	
Opinbert verðmat fasteigna					2015	2014
Fasteignamat					3.447	3.718
Brunabótamat					8.235	8.129
Afskriftir og niðurfærsla færð í rekstrarreikning samanstendur af:					2015	2014
Afskriftir rekstrarfjármuna					462	790
Niðurfærsla óefnislegra eigna					201	152
Samtals					663	942

26. Óefnislegar eignir

	2015			2014		
	Hug- búnaður	Viðskipta- vild	Samtals	Hug- búnaður	Viðskipta- vild	Samtals
Bókfært verð í upphafi árs	1.225	-	1.225	585	-	585
Yfirtaka með sameiningu félaga	-	391	391	792	-	792
Viðbætur á árinu	597	-	597	-	-	-
Afskriftir	(201)	-	(201)	(152)	-	(152)
Bókfært verð 31. desember	1.621	391	2.012	1.225	0	1.225
Bókfært verð alls	3.252	391	3.643	2.655	-	2.655
Uppsafnaðar afskriftir	(1.631)	-	(1.631)	(1.430)	-	(1.430)
Bókfært verð 31. desember	1.621	391	2.012	1.225	0	1.225
Afskriftarhlutföll	20-33%		20-33%	20-33%	-	20-33%

27. Aðrar eignir

	2015	2014
Óuppgerð verðbréfavíðskipti	1.025	16.468
Aðrar óinnheimtar kröfur	5.893	3.265
Ýmsar eignir	539	1.245
Samtals	7.457	20.978

28. Eignir í sölumæðferð

	2015	2014
Fullnustueignir	10.095	12.270
Eignasamstæður til sölu	1.860	5.942
Samtals	11.955	18.212

Fullnustueignir

Fullnustueignir eru aðallega fastafjármunir sem samstæðan hefur eignast við að ganga að veðum fyrir útlánnum og kröfum. Það er stefna samstæðunnar að selja slíkar eignir fljótt og á skipulegan hátt. Samstæðan notar almennt ekki fullnustueignir sem eru ekki fjáreignir í eigin þágu. Fullnustueignir eru skráðar annað hvort sem eignir bankans eða dótturfélags hans Hamla ehf.

Fullnustueignir	2015	2014
Bókfært verð í upphafi árs	12.270	17.213
Innheimt á árinu	6.760	8.151
Selt á árinu	(9.895)	(11.678)
Niðurfærsla og söluhagnaður (tap) eigna	960	(1.416)
Bókfært verð 31. desember	10.095	12.270

Skýringar við samstæðuársreikning

28. Eignir í sölumeðferð (framhald)

Eignasamstæður í sölumeðferð

Eignasamstæður í sölumeðferð samanstanda af eignum og skuldum dótturfélaga sem hafa verið keypt af bankanum eingöngu með endursölu í huga.

29. Skuldir við fjármálafyrirtæki og Seðlabanka

	2015	2014
Skuldir og endurkaupasamningar við Seðlabanka	80	197
Skuldir og innlán hjá fjármálafyrirtækjum	56.651	53.630
Samtals	56.731	53.827

30. Innlán frá viðskiptavinum

	2015	2014
Óbundin innlán	345.645	380.518
Bundin innlán	213.406	170.917
Samtals	559.051	551.435

31. Lántökur

Veðtryggð lántaka

31.12.2015	Gjaldmiðill	Gjalddagi	Útistandandi höfuðstóll	Samningsbundnir vextir (%) (Grunnvextir + upphaflegt álag/ hækkað álag)	Bókfært verð
Skuldabréf D	USD	9.10.2020	USD 271 milljónir	LIBOR + 2,90% / 3,50%	35.369
Skuldabréf E	EUR	9.10.2022	EUR 192 milljónir	EURIBOR + 2,90% / 3,65%	27.267
Skuldabréf F	USD	9.10.2024	USD 271 milljónir	LIBOR + 2,90% / 3,95%	35.369
Skuldabréf G	EUR	9.10.2026	EUR 192 milljónir	EURIBOR + 2,90% / 4,05%	27.267
Útgefin skuldabréf til LBI hf. samtals					125.272

31.12.2015	Gjaldmiðill	Gjalddagi	Útistandandi höfuðstóll	Verðtryggt/ óverðtryggt	Fastir samnings- bundnir vextir	Bókfært verð
LBANK CB 16	ISK	10.6.2016	3.360	óverðtryggt	6,3 %	3.479
LBANK CB 17	ISK	23.10.2017	1.740	óverðtryggt	6,0 %	1.752
LBANK CB 19	ISK	17.9.2019	7.220	óverðtryggt	6,8 %	7.407
LBANK CBI 22	ISK	28.4.2022	9.520	Neysluverðsvisitala	3,0%	9.742
Sértryggð skuldabréf samtals						22.380

Veðtryggð lántaka samtals	147.652
----------------------------------	----------------

Óveðtryggð lántaka

31.12.2015	Gjaldmiðill	Gjalddagi	Útistandandi höfuðstóll		Bókfært verð
LBANK 3 10/18	EUR	19.10.2018	EUR 300 milljónir	Fastir 3,0%	42.438
LBANK FLOAT 06/19	NOK	11.06.2019	NOK 250 milljónir	NIBOR + 2,6%	3.669
LBANK FLOAT 06/19	SEK	10.06.2019	SEK 250 milljónir	STIBOR + 2,6%	3.831
Samtals EMTN útgáfa					49.938

31.12.2015	Gjaldmiðill	Gjalddagi	Útistandandi höfuðstóll	Verðtryggt/ óverðtryggt	Bókfært verð
LBANK 160310	ISK	10.03.2016	2.780	óverðtryggt	2.746
LBANK 160510	ISK	10.05.2016	2.460	óverðtryggt	2.404
LBANK 160610	ISK	10.06.2016	480	óverðtryggt	466
Víxlaútgáfa samtals					5.616

31.12.2015	Bókfært verð
Önnur óveðtryggð lántaka	6.138
Samtals önnur óveðtryggð lántaka	6.138

Óveðtryggð lántaka samtals	61.692
-----------------------------------	---------------

Lántökur 31.12.2015 samtals	209.344
------------------------------------	----------------

Skýringar við samstæðuársreikning

31. Lántökur (framhald)

Veðtryggð skuldabréf

31.12.2014	Gjaldmiðill	Gjalddagi	Útistandandi höfuðstóll	Samningsbundnir vextir (%) (Grunnvextir + upphaflegt álag/ hækkað álag)	Bókfært verð
Skuldabréf B1	EUR	9.10.2016	EUR 99 milljónir	EURIBOR + 2,90%	15.276
Skuldabréf B2	USD	9.10.2016	USD 18 milljónir	LIBOR + 2,90%	2.285
Skuldabréf B3	GBP	9.10.2016	GBP 66 milljónir	LIBOR + 2,90%	13.083
Skuldabréf C1	EUR	9.10.2018	EUR 132 milljónir	EURIBOR + 2,90%	20.368
Skuldabréf C2	USD	9.10.2018	USD 24 milljónir	LIBOR + 2,90%	3.047
Skuldabréf C3	GBP	9.10.2018	GBP 88 milljónir	LIBOR + 2,90%	17.443
Skuldabréf C	USD	9.10.2020	USD 271 milljónir	LIBOR + 2,90% / 3,50%	34.402
Skuldabréf E	EUR	9.10.2022	EUR 192 milljónir	EURIBOR + 2,90% / 3,65%	29.626
Skuldabréf F	USD	9.10.2024	USD 271 milljónir	LIBOR + 2,90% / 3,95%	34.402
Skuldabréf G	EUR	9.10.2026	EUR 192 milljónir	EURIBOR + 2,90% / 4,05%	29.626
Útgefin skuldabréf til LBI hf. samtals					199.558

31.12.2014	Gjaldmiðill	Gjalddagi	Útistandandi höfuðstóll	Fastir samningsbundnir vextir	Bókfært verð
LBANK CB 16	ISK	10.6.2016	3.360	6,3 %	3.476
LBANK CB 17	ISK	23.10.2017	1.340	6,0 %	1.345
LBANK CB 19	ISK	17.9.2019	2.580	6,8 %	2.649
Sértryggð skuldabréf samtals					7.470

Lántökur samtals 31.12.2014

207.028

Veðtryggðu skuldabréfin í erlendri mynt samanstanda af skuldabréfum sem bankinn gaf út til LBI hf. til greiðslu og viðbótargreiðslu fyrir þær eignir og skuldir sem færðar voru frá LBI hf. til bankans í október 2008. Samkvæmt samkomulagi milli bankans og LBI hf. frá október 2015 er bankanum heimilt, en ekki skylt, að umbreyta útistandandi veðtryggðu skuldabréfunum, að hluta eða í heild, yfir í óveðtryggð skuldabréf undir EMTN skuldabréfaramma bankans. Heimildin er háð tiltekinni lágmarks láns hæfiseinkunn bankans á hverjum tíma og gildir fram í mars 2017. Ef bankinn nýtir heimildina munu kjör og skilmálar óveðtryggðu skuldabréfanna verða ákvörðuð út frá markaðskjörum á þeim tíma sem bankinn tekur ákvörðun um að nýta heimildina.

Vaxtakjörin eru 3ja mánaða EURIBOR-vextir á skuldabréfunum sem er í EUR og 3ja mánaða LIBOR vextir á GBP og USD bréfunum, auk 2,9% vaxtaálags fram til október 2018. Eftir það fer vaxtaálagið stighækkandi og verður 3,5% vegna gjalddaga 2020, 3,65% vegna gjalddaga 2022, 3,95% vegna gjalddaga 2024 og að lokum 4,05% vegna lokagjalddagans árið 2026.

Bankinn skuldbindur sig til að setja hluta af útlánasafni sínu að veði til tryggingar á veðtryggðum skuldabréfum sem gefin voru út til LBI hf., sem og útgáfu sértryggðu skuldabréfanna. Bankinn er skuldbundinn til að viðhalda 115% lágmarks veðþekju á veðtryggðu skuldabréfunum sem gefin voru út til LBI hf. og að lágmarki 120% lágmarks veðþekju á sértryggðu skuldabréfunum. Nánar má lesa um veðsettar eignir í skýringu 78.

Í samræmi við samkomulag milli bankans og slitastjórnar LBI hf. fyrirframgreiddi bankinn á fjórða ársfjórðungi 2015 skuldabréfin í erlendri mynt sem voru með gjalddaga í október 2016 og 2018.

Sértryggðu skuldabréfaflokkarnir í krónum eru gefnir út undir 100.000 milljóna króna ramma bankans um sértryggða skuldabréfaútgáfu. Útgáfa sértryggðu skuldabréfanna er í samræmi við heimild frá Fjármálaeftirlitinu (FME), ásamt tilvísun til laga nr. 11/2008 og reglna FME nr. 528/2008. Allir sértryggðu skuldabréfaflokkarnir eru skráðir og átt er viðskipti með þá á NASDAQ Iceland.

Í október 2015 gaf bankinn út óveðtryggð skuldabréf að fjárhæð 300 milljónir evra eða að jafngildi 42.600 milljónir króna. Skuldabréfin eru til þriggja ára með föstum 3,00% vöxtum og voru verðlögð á 295 punktum umfram miðgildi vaxta í skiptasamningum í evrum. Þau eru gefin út undir 1.000 milljóna evru ramma bankans um skuldabréfaútgáfu til meðal langs tíma (e. „Euro Medium Term Note (EMTN) Programme“) og eru skráð í Írsku kauphöllinni.

Í desember 2015 gaf bankinn út óveðtryggð skuldabréf að fjárhæð 250 milljónir norskra króna og 250 milljónir sænskra króna, eða að jafngildi 7.500 milljónir íslenskra króna. Skuldabréfin eru til 3,5 árs og bera 3ja mánaða NIBOR og STIBOR vexti í viðkomandi myntum auk 2,6% vaxtaálags. Þau eru gefin út undir 1.000 milljóna evru ramma bankans um skuldabréfaútgáfu til meðal langs tíma (e. „Euro Medium Term Note (EMTN) Programme“) og eru skráð í Írsku kauphöllinni.

Óveðtryggðu bankavíxlaflokkarnir sem voru gefnir út af bankanum á þriðja og fjórða ársfjórðungi 2015 eru á gjalddaga á næsta ári. Bankavíxlaflokkarnir í krónum eru gefnir út undir 30.000 milljóna króna ramma bankans um víxla og skuldabréfaútgáfu. Allir bankavíxlaflokkarnir eru skráðir og átt er viðskipti með þá á NASDAQ Iceland.

Skýringar við samstæðuársreikning

32. Víkjandi lán

31.12.2015	Gjaldmiðill	Gjaldldagi	Eftirstöðvar höfðustóls í mynt	Verðtryggt/ óverðtryggt	Samnings- bundnir vextir % (Grunnvextir + álag)	Bókfært verð
Víkjandi skuldabréf, óskráð	ISK	1.12.2017	50,6		REIBOR + 4%	51
Víkjandi lán	EUR	2.12.2020	EUR 0,2 milljónir		LIBOR + 5%	27
Víkjandi lán	JPY	2.12.2020	JPY 101,1 milljónir		LIBOR + 5%	109
Víkjandi lán	CHF	2.12.2020	CHF 0,7 milljónir		LIBOR + 5%	89
Víkjandi lán	JPY	1.12.2023	JPY 49,1 milljónir		LIBOR + 5%	53
Víkjandi lán	CHF	1.12.2023	CHF 0,3 milljónir		LIBOR + 5%	43
Víkjandi lán	ISK	13.09.2017	59,1	Neysl.vísit.	Fastir 7,0%	60
Víkjandi lán	ISK	18.09.2017	6,4	Neysl.vísit.	Fastir 7,0%	6
Víkjandi lán	ISK	21.09.2017	19,3	Neysl.vísit.	Fastir 7,0%	19
Víkjandi lán	ISK	22.09.2017	52,0	Neysl.vísit.	Fastir 7,0%	52
Víkjandi lán	ISK	01.12.2017	8,2	Neysl.vísit.	Fastir 7,0%	8
Víkjandi skuldabréf, óskráð	ISK	22.11.2019	120,0	Neysl.vísit.	Fastir 5,0%	122
Samtals víkjandi lán						639

Víkjandi lán samanstanda af lánum sem voru yfirtekin af Landsbankanum í sitt hvorum samrunanum. Annars vegar við Sparisjóð Vestmannaeyja þann 29. mars 2015 og hins vegar við Sparisjóð Norðurlands þann 4. september 2015. Lánunum svipar til eigin fjár að því leyti að þau víkja fyrir öðrum skuldum samstæðunnar og teljast til eigin fjár við útreikning á eiginfjárlutfalli, sjá skýringu 47, Eiginfjárgrunnur og eiginfjárlutfall. Eftirstöðvar víkjandi skuldabréfanna lúta sérstökum reglum um afskriftaferli þar sem upphæðir undir eiginfjárbætti B eru afskrifaðar línulega yfir síðustu fimm árin fram að lokagjaldddaga. Bréfin eru á gjalddaga næstu átta árin og eru skráð í efnahagsreikning sem fjárskuld með áföllnum vöxtum í lok reikningsskilatímabilsins.

33. Skatteign og skattskuld

Skatteign og skattskuld er sem hér segir:

Skatteign	2015	2014
Frestuð skatteign	-	83
Skattskuld		
Frestuð skattskuld	(166)	-

Bókfærð frestuð skatteign og (skattskuld) tengist eftirfarandi liðum:

	2015			2014		
	Eignir	Skuldir	Nettó	Eignir	Skuldir	Nettó
Rekstrarfjármunir	-	(239)	(239)	-	(284)	(284)
Óefnislegar eignir	-	(132)	(132)	-	(38)	(38)
Aðrar eignir	-	(19)	(19)	186	-	186
Frestaður gengismunur	69	-	69	-	(148)	(148)
Aðrir liðir	-	(171)	(171)	-	(128)	(128)
Yfirfæranlegt skattalegt tap	326	-	326	495	-	495
	395	(561)	(166)	681	(598)	83
Jöfnun skatteignar á móti skattskuld	(395)	395	-	(598)	598	-
Samtals	0	(166)	(166)	83	0	83

Frestuð skatteign og skattskuld er reiknuð út frá skattaprósentum og skattalögum sem voru í gildi í lok árs 2015, en þá var tekjuskattshlutfall lögaðila 20% (2014: 20%).

Breytingar á tímabundnum mismun á árinu voru eftirfarandi:

	Bókfært í rekstrarreikningi			
	Staðan 1.1	(Gjöld) tekjur	Yfirtekið við samruna	Staðan 31.12
2015				
Rekstrarfjármunir	(284)	39	6	(239)
Óefnislegar eignir	(38)	(94)	-	(132)
Aðrar eignir	186	(205)	-	(19)
Frestaður gengismunur	(148)	217	-	69
Aðrir liðir	(128)	(43)	-	(171)
Yfirfæranlegt skattalegt tap	495	1.048	(1.217)	326
Samtals	83	962	(1.211)	(166)

Skýringar við samstæðuársreikning

33. Skatteign og skattskuld (framhald)

2014	Staðan 1.1	Bókfært í rekstrarreikningi		Staðan 31.12
		(Gjöld) tekjur	Breytingar frá fyrra ári	
Rekstrarfjármunir	(524)	240	-	(284)
Óefnislegar eignir	(54)	16	-	(38)
Útlán og kröfur á viðskiptavini	416	(230)	-	186
Frestaður gengismunur	(434)	286	-	(148)
Aðrir liðir	(269)	141	-	(128)
Yfirfæranlegt skattalegt tap	275	443	223)	495
Samtals	(590)	896	(223)	83

34. Aðrar skuldir

	2015	2014
Umframgreiðslur á útlánum	2.586	4.791
Óuppgærd verðbréfavíðskipti	2.312	2.356
Fjármagnstekjuskattur	2.451	2.329
Viðskiptaskuldir	184	102
Ógreitt iðgjald í Tryggingarsjóð innstæðueigenda og fjárfesta	285	260
Skattur á heildarskuldir fjármálafyrirtækja	3.017	2.989
Tekjuskattur til greiðslu	7.966	7.953
Hlutdeild minnihluta - sjóðir	752	1.693
Ýmsar skuldir	3.725	4.561
Samtals	23.278	27.034

Óuppgærd verðbréfavíðskipti voru gerð upp innan þriggja daga frá reikningsskiladegi.

Ógreitt iðgjald í Tryggingarsjóð innstæðueigenda og fjárfesta

Samkvæmt lögum nr. 98/1999, um innstæðutryggingar og tryggingakerfi fyrir fjárfesta, með síðari breytingum, ber bankanum að greiða ársfjórðungslega óafturkræft almennt og breytilegt iðgjald í Tryggingarsjóð innstæðueigenda og fjárfesta. Almenna iðgjaldið nemur sem svarar 0,225% á ári af öllum innstæðum, eins og þær eru skilgreindar í lögnum, eða sem nemur 0,05625% á ársfjórðungslegum gjalddaga. Breytilega iðgjaldið ræðst af áhættustuðli sem Fjármálaeftirlitið gefur bankanum og getur breytilega iðgjaldið að hámarki verið jafn hátt og almenna iðgjaldið.

Að fenginni sameiginlegri tillögu FME og Seðlabanka Íslands ber sjóðnum að innheimta viðbótariðgjald til sjóðsins ef eign hennar dugir ekki til að standa undir greiðslu þegar greiðsluskylda sjóðsins verður virk. Einnig er sjóðnum heimilt að innheimta viðbótariðgjöld til að standa straum af kostnaði, afborgunum og greiðslum vaxta af lánum sjóðsins. Slíkt viðbótariðgjald skal þó aldrei vera hærra en nemur 0,6% af tryggðum innstæðum í bankanum.

Bankinn færir einungis skuldbindingu vegna iðgjalds til Tryggingarsjóðs innstæðueigenda og fjárfesta sem nemur þeirri fjárhæð sem bankinn er skuldbundinn á reikningsskiladegi til að greiða samkvæmt lögnum. Þetta er iðgjaldið sem bankanum ber að greiða á yfirstandandi ársfjórðungi vegna næsta ársfjórðungs á undan. Önnur iðgjöld bankans til sjóðsins á síðari tímabilum eru háð framtíðarstarfsemi bankans og eru því ekki færð sem skuldbinding á reikningsskiladegi. Því er fjárhæðin sem færð er sem skuldbinding 31. desember 2015 285 milljónir króna sem bankanum ber að greiða eigi síðar en 1. mars 2016 (31. desember 2014: 260 milljónir króna).

35. Eigið fé

Hlutfé

Heildar hlutfé samþykkt og útgefið af bankanum í árslok 2015 eru 24 milljarðar en útstandandi hlutfé í árslok 2015 nam 23,8 milljarðar hluta að nafnvirði 1 króna á hlut. Hverjum einnar krónu hlut fylgir eitt atkvæði og eiga hluthafar þannig rétt á einu atkvæði á hlut á félagsfundum bankans. Greitt hefur verið fyrir alla hluti að fullu.

Yfirverð

Yfirverð er munurinn á greiðslum í krónum sem bankinn fékk við útgáfu á hlutfé og nafnverðs útgefinna hluta, að fráðregnum beinum kostnaði við útgáfu nýrra hluta að teknu tilliti til skattspörunar.

Lögbundinn varasjóður

Lögbundni varasjóðurinn er stofnaður í samræmi við lög um hlutfélög nr. 2/1995 sem kveða á um að minnst 10% af hagnaði bankans, sem ekki er ráðstafað gegn tapi fyrri ára eða lagt í aðra sjóði í samræmi við lög, skuli leggja í varasjóð þar til virði sjóðsins nemur 10% af hlutfé í bankanum. Þegar þeim mörkum hefur verið náð skal framlag í varasjóð vera minnst 5% þar til virði hans nemur fjórðungi af hlutfé í bankanum.

Varasjóður hlutabréfatengdra greiðslna

Í febrúar 2014 lauk bankinn við úthlutun á úthlutuðum eigin hlutum sem LBI hf. afhenti bankanum árið 2013, í samræmi við kröfu LBI hf. um heildar úthlutun 500 milljón eigin hluta til starfsmanna og samþykkt hluthafafundar Landsbankans í júlí 2013. Eigin hlutunum var úthlutað til starfsmanna og að hluta til endurkeypt af bankanum til að standa skil á sköttum og lífeyrissjóðsgreiðslum. Breytingin á varasjóði hlutabréfatengdra greiðslna á árinu 2014 endurspeglar kaup bankans á eigin hlutum vegna greiðslu á sköttum og lífeyrissjóðsgjöldum.

Skýringar við samstæðuársreikning

35. Eigið fé (framahald)

Óráðstafað eigið fé

Óráðstafað eigið fé er óráðstafaður hagnaður og tap samstæðunnar frá stofnun bankans, að frádregnum framlögum í lögbundinn varasjóð bankans.

Arður

Á aðalfundi bankans fyrir rekstrarárið 2014 sem haldinn var þann 18. mars 2015 var samþykkt tillaga bankaráðs um að greiða hluthöfum bankans arð sem næmi 1 krónu á hlut fyrir árið 2014. Arður var greiddur til hluthafa 25. mars 2015 miðað við hluthafaskrá 18. mars 2015. Arðgreiðslan nam 23.687 milljónum króna á útistandandi hluti.

Takmarkanir á arðgreiðslum

Samkvæmt lögum um hlutafélög nr. 2/1995 má einungis úthluta sem arði hagnaði samkvæmt samþykktum ársreikningi síðasta árs, yfirfærðum hagnaði frá fyrri árum og frjálsum sjóðum eftir að dregið hefur verið frá tap sem ekki hefur verið jafnað og það fé sem samkvæmt lögum eða félagssamþykktum skal lagt í varasjóð eða til annarra þarfa af hagnaði fyrri ára og frjálsum sjóðum.

Þar að auki er Fjármálaeftirlitinu heimilt skv. lögum um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002 að setja hlutfallslegar skorður við arðgreiðslur bankans ef eiginfjárlutfall bankans fellur niður fyrir heildar eiginfjárbörf hans að meðtöldum eiginfjárauðka, sjá skýringu 46 Eiginfjárstýring.

Aðrar skýringar

36. Hagnaður á hlut

Hagnaður ársins	2015	2014
Hagnaður ársins sem tilheyrir hluthöfum bankans	36.460	29.737

Þynntur hagnaður á hlut er reiknaður með því að leiðrétta veginn meðalfjölda almennra hluta fyrir umbreytingu allra mögulegra þynnanlegra almennra hluta.

Fjöldi hluta

Fjöldi útistandandi hluta í byrjun árs	24.000	24.000
Meðalfjöldi eigin hluta	(273)	(324)
Veginn meðalfjöldi útistandandi hluta	23.727	23.676

Grunnhagnaður og þynntur hagnaður á hlut af áframhaldandi starfsemi	1,54	1,26
--	-------------	-------------

Grunnhagnaður og þynntur hagnaður bankans á hlut er sá sami þar sem bankinn hefur ekki gefið út valréttarsamninga, tryggða kauprétti, breytanleg skuldabréf eða aðra mögulega gerninga sem þynna hagnaðinn á hlut.

37. Málaferli

Öðru hverju koma upp málaferli gegn bankanum og dótturfélögum hans sem tengjast venjubundnum viðskiptum og starfsháttum bankans eða samstæðunnar, eftir því sem við á. Sum þessara mála eru mikilvæg í þeim skilningi að stjórnendur telja að þau geti haft veruleg áhrif á þær fjárhæðir sem birtar eru í ársreikningi samstæðunnar og séu ekki sambærileg öðrum málum sem þegar hefur verið leyst úr.

Mikilvæg mál sem voru opin í árslok 2015

Verðtrygging fjárskuldbindinga

1) Í janúar 2013 höfðaði viðskiptavinur mál gegn bankanum og krafðist staðfestingar á því að verðtryggingarákvæði skuldabréfs sem hann gaf út til bankans væru ólögmaet og að bankanum væri ekki heimilt að endurmeta höfuðstólsfjárhæð lánsins mánaðarlega miðað við vísitölu neysluverðs. EFTA-dómstóllinn veitti ráðgefandi álit í málinu 24. nóvember 2014. Þann 19. febrúar 2016 sýknaði Héraðsdómur Reykjavíkur bankann af kröfum stefnanda. Ekki liggur fyrir hvort dómnum verður áfrýjað til Hæstaréttar.

Rannsókn Samkeppniseftirlitsins á lánaskilmálum

2) Í mars 2013 sendi Samkeppniseftirlitið bankanum bráðabirgðamat í máli er varðar ívilnandi skilmála sem Landsbanki Íslands (nú LBI hf.) og í kjölfarið bankinn bauð á árunum 2004 til 2010 fyrir viðskiptavinum, sérstaklega vegna húsnæðislána. Í júní 2013 svaraði bankinn Samkeppniseftirlitinu og hafnaði öllum ásökunum um brot á samkeppnisreglum. Bankinn hefur ekki upplýsingar um það hvort Samkeppniseftirlitið muni aðhafast frekar í málinu en hann hefur lýst yfir vilja sínum til þess að ræða málið. Þann 1. júlí 2014 tilkynnti eftirlitið bankanum að ekki væri að vænta niðurstöðu í málinu fyrr en á fyrri hluta ársins 2015. Þann 11. september 2015 samþykktu báðir aðilar málsins að ganga til viðræðna um úrlausn málsins. Mjög ólíklegt er talið að málið muni hafa veruleg áhrif á þær fjárhæðir sem birtar eru í reikningsskilum samstæðunnar.

Skaðabótakrafa greiðslukortafyrirtækis

3) Í júní 2013 höfðaði greiðslukortafyrirtæki mál gegn bankanum ásamt öðrum fyrirtækjum í fjármálaþjónustu og krafðist greiðslu skaðabóta að fjárhæð 1.200 m.kr. að viðbættum vöxtum. Stefndinn telur að stefndu séu skaðabótaskyldir vegna meintra brota þeirra á samkeppnisreglum. Bankinn hafnar ásökunum og kröfunum. Stefndinn hefur farið fram á að dómkvaddir matsmenn verði fengnir til að leggja mat á ákveðna þætti í ásökunum.

Skýringar við samstæðuársreikning

37. Málafæri (framhald)

Mikilvæg mál sem var lokið á árinu 2015

Endurreikningur gengistryggðra lána

4) Í desember 2013 stefndi fyrirtæki bankanum í tveimur málum og krafðist leiðréttingar á endurreikningi gengistryggðra lána. Þess var krafist að haga bæri endurreikningi í samræmi við dóma Hæstaréttar í málum nr. 600/2011 og 464/2012 þar sem talið var að uppfyllt væru skilyrði þess að gera undantekningu frá meginreglu kröfuréttar um rétt kröfuhafa til viðbótargreiðslu. Því bæri að miða við greidda samningsvexti samkvæmt fullnaðarkvittunum í staða vaxta Seðlabanka Íslands. Landsbankinn hafnaði kröfum fyrirtækisins og vísaði m.a. til dóms Hæstaréttar í máli nr. 463/2013 en þar var talið að skilyrði þess að beita undantekningu væru ekki fyrir hendi þar sem ekki hafi verið aðstöðumunur milli aðila og að viðbótarkrafan ylli ekki röskun á fjárhagslegri stöðu fyrirtækisins sem jafna mætti til óhagræðis sem einstaklingur eða lítið fyrirtæki yrði fyrir vegna óvæntar kröfu um verulega viðbótargreiðslu. Þann 7. nóvember 2014 var Landsbankinn sýknaður í héraðsdómi í báðum málunum. Taldi héraðsdómur að fyrirtækið hefði ekki sýnt fram á að áskilnaður bankans um vexti Seðlabanka Íslands hafi valdið svo verulegri og óvæntri röskun á fjárhagslegri stöðu að það stæði bankanum nær að bera áhættuna af muninum á samningsvöxtunum og vöxtum Seðlabankans. Með dómum sínum nr. 34/2015 og 35/2015 þann 15. október 2015 úrskurðaði Hæstiréttur bankanum í vil í báðum málunum. Þessir úrskurðir höfðu í för með sér viðsnúning í lok þriðja ársfjórðungs 2015 á áður færðum gjöldum í rekstrarreikning bankans að fjárhæð 9.145 milljónir króna. Í nóvember 2015 og janúar 2016 komst Héraðsdómur Reykjavíkur að sömu niðurstöðu í sex úrskurðum þar sem um var að ræða svipuð álitafæni. Þessir úrskurðir Héraðsdóms leiddu til enn frekari viðsnúnings á fjórða ársfjórðungi 2015 á áður færðum gjöldum í rekstrareikning bankans að fjárhæð 6.511 milljónir króna, sjá skýringu 3.

Ráðstöfun eigna og skulda frá Landsbanka Íslands til Landsbankans

5) Í nóvember 2012 höfðaði Landsbankinn Guernsey Ltd. mál gegn bankanum o.fl. vegna peningamarkaðsinnlána hjá Landsbanka Íslands (nú LBI hf.). Héraðsdómur sýknaði bankann af kröfum stefnanda 19. desember 2014 og taldi að innlánin hefðu ekki verið flokkuð sem skuldbindingar sem hefði átt að flytja til Landsbankans, sbr. ákvarðanir FME, dags 9. október og 11. nóvember 2008. Þann 12. nóvember 2015 staðfesti Hæstiréttur niðurstöðu Héraðsdóms og sýknaði þar með bankann.

38. Leigusamningar

Skuldbindingar vegna rekstrarleigu þar sem samstæðan er leigutaki

Í þeim tilfellum þar sem samstæðan er leigutaki, voru áætlaðar lágmarks leigugreiðslur, sem falla undir óuppsegjanlega rekstrarleigu, sem hér segir þann 31. desember:

	2015	2014
Innan 1 árs	139	124
Eftir 1 til 5 ár	188	303
Eftir meira en 5 ár	257	248
Samtals	584	675

Rekstrarleiga þar sem samstæðan er leigusali

Samstæðan er leigusali í þeim tilvikum sem tæki og áhöld eru keypt og leigð þriðja aðila með skipan sem fellur í raun undir lán og kröfur sem færðar eru samkvæmt IAS 39 í ársreikningi samstæðunnar.

Væntanlegar lágmarksleigugreiðslur sem falla undir óuppsegjanlega rekstrarleigu voru sem hér segir þann 31. desember:

	2015	2014
Innan 1 árs	63	36
Eftir 1 til 5 ár	161	244
Samtals	224	280

Skuldbindingar fjármögnunarleigu þar sem samstæðan er leigusali

Samstæðan er leigusali í þeim tilvikum sem varanlegir rekstrarfjármunir eru leigðir þriðja aðila. Fjármögnunarleigusamningar eru færðir meðal útlána og krafna í efnahagsreikningi samstæðunnar.

Hreinar fjárfestingar í fjármögnunarleigukröfum eru eftirfarandi:

	Brúttó fjárfesting í fjármögn- unarleigu	Framtíðar fjármagns- tekjur	Núvirði lágmarks- leigu- greiðslna
31. desember 2015			
Innan 1 árs	368	(26)	342
Eftir 1 til 5 ár	52	(4)	48
Samtals	420	(30)	390
31. desember 2014			
Innan 1 árs	1.173	(82)	1.091
Eftir 1 til 5 ár	401	(31)	370
Eftir meira en 5 ár	73	(6)	67
Samtals	1.647	(119)	1.528

Ótryggt hrakvirði í lok árs 2015 er núll (2014: núll)

Skýringar við samstæðuársreikning

39. Fjárvarsla

Samstæðan veitir fjárvörslu-, eignastýringar-, fjárfestingastýringar- og ráðgjafapjónustu. Í því felst að samstæðan tekur ákvarðanir um ráðstöfun, kaup og sölu ýmissa fjármálagerna. Eignir í vörslu bankans eru ekki taldar fram í reikningsskilunum þar sem þær eru ekki eignir bankans. Hluti þessarar þjónustu hefur í för með sér að samstæðan samþykkir markmið og viðmið fyrir fjárfestingu eigna í hennar vörslu. Þann 31. desember 2015 námu heildareignir í stýringu 297 milljörðum króna (2014: 229 milljörðum króna). Heildareignir í vörslu bankans námu 1.041 milljörðum króna (2014: 844 milljörðum króna).

40. Hlutdeild í dótturfélögum

Upplýsingar um helstu dótturfélög sem voru beint eða óbeint í eigu samstæðunnar þann 31. desember 2015 má finna í töflunni hér fyrir neðan, þ.m.t. þau dótturfélög sem eru einna veigamest í starfsemi samstæðunnar. Frekari upplýsingar um reikningsskilareglur er varða dótturfélög í samstæðunni eru settar fram í skýringu 91.1 (a).

Helstu dótturfélög 31 desember 2015

Fyrirtæki	Eignahagsmunir	Starfsemi
Eignarhaldsfélag Landsbankans ehf. (Ísland)	100%	Eignarhaldsfélag
Landsbréf hf. (Ísland)	100%	Umsjón með verðbréfasjóðum
Hömlur ehf. (Ísland)*	100%	Eignarhaldsfélag

*Hömlur ehf. er móðurfélag nokkurra dótturfélaga, sem hafa hvorki saman né hvert fyrir sig marktæk áhrif á starfsemi samstæðunnar.

Ekki hvíla á samstæðunni neinar hömlur sem takmarka aðgang að eða notkun á eignum og til að gera upp skuldir aðrar en þær sem eftirlitsaðilar kveða á um. Samstæðan átti ekki neina verulega hlutdeild í minnihluta þann 31. desember 2015.

41. Sérsniðin félög innan samstæðunnar

Lagt er mat á upptöku á sérsniðnum félögum í samstæðureikning í samræmi við reikningsskilaaðferð þá sem lýst er í skýringu 91.2. Þær fjárfestingar sem samstæðan hefur yfirráð yfir eru færðar undir eftirfarandi liði í efnahagsreikningi:

Eignir	2015	2014
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	368	785
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	606	2.172
Aðrar eignir	-	10
Skuldir	2015	2014
Hlutdeild minnihluta - sjóðir	752	1.693
Aðrar skuldir	4	-

Bankinn á meirihluta hlutdeildarskírteina í sjóðum sem reknir eru af Landsbréfum. Sjóðirnir eru færðir í samstæðureikning bankans eins og dótturfélög, þó með þeirri undantekningu að eignarhlutur minnihluta er færður meðal annarra skulda en ekki sem eigið fé í efnahagsreikningnum. Ástæðan fyrir þessu er sú að hlutdeildarskírteinishafar geta krafist innlausnar á eignarhlut sínum og því uppfylla hlutdeildarskírteinin ekki öll skilyrði þess að teljast eigið fé.

42. Sérsniðin félög utan samstæðunnar

Þar sem samstæðan sinnir hlutverki umboðsaðila fyrir fjárfesta eru fjárfestingarsjóðir ekki teknir inn í samstæðureikning. Í þeim tilfellum þar sem samstæðan hefur fjárfest í fjárfestingarsjóðum utan samstæðureiknings eru sjóðirnir skilgreindir sem fjárfestingar í fjármunum og færðir á gangvirði í rekstrarreikning. Gangvirði slíkra fjárfestinga sýnir hámarksáætlu samstæðunnar gagnvart tapi af fjárfestingu í slíkum fjárfestingarsjóðum utan samstæðunnar.

Tegund sérsniðins félags	Eðli og tilgangur	Hlutdeild samstæðunnar	Heildar eignir	
			2015	2014
Fjárfestingarsjóðir	Að afla þóknatekna af eignastýringu fyrir hönd fjárfesta sem þriðja aðila	Umsýslupóknarir	83.727	53.900
	Fjármögnun með útgáfu hlutdeildarskírteina til fjárfesta	Fjárfesting í hlutdeildarskírteinum útgefnunum af sjóðnum		

Í töflunni hér á eftir er greining á bókfærðu virði eignar samstæðunnar í sérsniðnum félögum utan samstæðunnar. Hámarks tapsáhætta er bókfært verð eignanna.

Fjárfestingaverðbréf	Bókfært virði	
	2015	2014
Fjárfestingarsjóðir	1.283	1.884
Samtals	1.283	1.884

Skýringar við samstæðuársreikning

43. Ábyrgðir / Stöður utan efnahagsreiknings innan samstæðunnar

Þessar ábyrgðir eru veittar í venjubundnum bankaviðskiptum. Hámarks útlánaáætta samstæðunnar þann 31.12.2015 vegna þessara viðskipta var eftirfarandi:

Ábyrgðir / Stöður utan efnahagsreiknings 31.12.2015	Bókfært virði	
	2015	2014
Fjárhagslegar ábyrgðir	1.351	1.877
Óáðreginn yfirdráttar-/greiðslukortaheimild	1.697	6.633

44. Viðskipti við tengda aðila

Tengdir aðilar

Ríkissjóður Íslands, fyrir hönd íslenska ríkisins, á 98,2% hlut í bankanum í árslok 2015. Þær stofnanir og fyrirtæki sem tengjast ríkinu og flokkast sem tengdir aðilar eru: Fjármálaráðuneytið, Bankasýsla ríkisins og fyrirtæki og stofnanir sem tengjast þeim.

Viðskipti á milli bankans og dótturfélaga hans falla undir skilgreiningu um viðskipti á milli tengdra aðila. Öll viðskipti við dótturfélög eru jöfnuð út í samstæðureikningsskilunum og koma þar af leiðandi ekki fram í samstæðureikningnum. Frekari upplýsingar um helstu dótturfélög má finna í skýringu 40, Hlutdeild í dótturfélögum.

Lykilstjórnendur bankans og þeir sem tengjast þeim nánnum fjölskyldutengslum falla undir skilgreininguna á tengdum aðilum og í sumum tilfellum lykilstjórnendur dótturfélaga bankans. Lykilstjórnendur bankans eru: bankaráð, bankastjóri, framkvæmdastjórn og aðrir stjórnendur sem hafa völd og ábyrgð til þess að skipuleggja, stjórna og hafa eftirlit með rekstri bankans. Fjármálaráðherra og stjórn Bankasýslu ríkisins falla undir skilgreininguna tengdir aðilar bankans vegna valdsviðs þeirra til þess að hafa áhrif á stefnu bankans.

Viðskipti við tengda aðila

Viðskipti við íslenska ríkið og ríkisfyrirtæki

Vörur og þjónusta samstæðunnar eru boðnar íslenska ríkinu og ríkisfyrirtækjum (þar með talið öðrum bönkum í eigu ríkisins) í samkeppni við aðra og í samræmi við almenna viðurkennda viðskiptaskilmála. Með sama hætti kaupir bankinn og aðrir tengdir aðilar bankans vörur og þjónustu frá ríkisfyrirtækjum á markaðsverði og í samræmi við almenna viðurkennda viðskiptaskilmála. Eðli og útistandandi kröfur á opinbera aðila koma fram í skýringu 59.

Landsbankinn og Sparisjóður Vestmannaeyja sameinuðust í mars 2015 eins og nánar er vikið að í skýringu 4. Fyrir sameininguna var Ríkissjóður Íslands, fyrir hönd íslenska ríkisins, eigandi meirihluta stofnfjárluta sparisjóðsins. Við sameininguna fengu eigendur stofnfjárluta sparisjóðsins afhenta hluti í Landsbankanum í skiptum fyrir stofnfjárluti sína.

Önnur samsvarandi sameining átti sér stað í september 2015 þegar Landsbankinn og Sparisjóður Norðurlands sameinuðust, eins og fram kemur einnig í skýringu 4. Við sameininguna fengu eigendur stofnfjárluta sparisjóðsins, þar sem íslenska ríkið var stærsti eigandinn, einnig hluti í Landsbankanum í skiptum fyrir stofnfjárluti sína.

Viðskipti við aðra tengda aðila

Í eftirfarandi töflu koma fram heildarfjárhæðir útlána til lykilstjórnenda, aðila þeim tengdum og útlán til hlutdeildarfélagas:

	2015		2014	
	Staða í árslok	Hámarks staða	Staða í árslok	Hámarks staða
Útlán í milljónum króna				
Lykilstjórnendur	139	211	95	155
Aðilar tengdir lykilstjórnendum	36	97	62	165
Hlutdeildarfélag	20.633	20.838	17.583	56.357
Annað	126	130	11	17
Samtals	20.934	21.276	17.751	56.694

Engin sértæk virðisrýrning var færð á árinu 2015 vegna þessara lána.

Engar ábyrgðir, veð eða loforð hafa verið gefin út eða innleyst vegna þessara viðskipta á tímabilinu sem reikningsskilin ná til. Jafnframt eru engir leigusamningar milli tengdra aðila á árinu.

Í eftirfarandi töflu koma fram heildarfjárhæðir innlána til lykilstjórnenda, aðila þeim tengdum og innlán til hlutdeildarfélagas:

	2015		2014	
	Staða í árslok	Hámarks staða	Staða í árslok	Hámarks staða
Innlán í milljónum króna				
Lykilstjórnendur	68	207	55	123
Aðilar tengdir lykilstjórnendum	22	193	23	74
Hlutdeildarfélag	2.835	3.516	304	18.107
Annað	344	2.114	1	2
Samtals	3.269	6.030	383	18.306

Skýringar við samstæðuársreikning

44. Viðskipti við tengda aðila (framhald)

Viðskipti við aðra tengda aðila (framhald)

Í eftirfarandi töflu koma fram heildarfjárhæðir ábyrgða til lykilstjórnenda, aðila þeim tengdum og ábyrgðir til hlutdeildarfélaganna:

	Staða í árslok 2015	Staða í árslok 2014
Ábyrgðir í milljónum króna		
Lykilstjórnendur	-	-
Aðilar tengdir lykilstjórnendum	4	-
Hlutdeildarfélag	-	-
Samtals	4	0

Öll framangreind viðskipti áttu sér stað eins og venjubundin viðskipti og með sömu skilmálum, þar með talið vextir og tryggingar, sem voru ríkjandi á sama tíma í sambærilegum viðskiptum við þriðja aðila.

Áhrif á rekstrarreikninginn:

Í eftirfarandi töflu koma fram heildarfjárhæðir vaxtatekna og vaxtagjalda sem skráðar voru í tengslum við lykilstjórnendur, aðila þeim tengdum og hlutdeildarfélag:

	2015		2014	
Vaxtatekjur og vaxtagjöld	Vaxtatekjur	Vaxtagjöld	Vaxtatekjur	Vaxtagjöld
Lykilstjórnendur	7	1	8	2
Aðilar tengdir lykilstjórnendum	2	1	9	1
Hlutdeildarfélag	797	7	1.186	18
Annað	9	7	2	-
Samtals	815	16	1.205	21

Í eftirfarandi töflu koma fram heildarfjárhæðir annarra tekna og gjalda sem skráðar voru í tengslum við lykilstjórnendur, aðila þeim tengdum og hlutdeildarfélag:

	2015		2014	
Aðrar tekjur og önnur gjöld	Aðrar tekjur	Önnur gjöld	Aðrar tekjur	Önnur gjöld
Hlutdeildarfélag	-	664	-	613
Samtals	0	664	0	613

Öll framangreind viðskipti áttu sér stað eins og venjubundin viðskipti og með sömu skilmálum, þar með talið vextir og tryggingar, sem voru ríkjandi á sama tíma í sambærilegum viðskiptum við þriðja aðila.

Í eftirfarandi töflu koma fram greiðslur til bankaráðsmanna, bankastjóra og framkvæmdastjóra bankans

Laun og hlunnindi fyrir árið 2015 í milljónum króna	Laun og hlunnindi*	Mótframlag í lífeyrissjóð**	Samtals	Fjöldi bréfa
Tryggvi Pálsson, formaður bankaráðs	9,3	0,9	10,2	-
Eva Sóley Guðbjörnsdóttir, varaformaður bankaráðs	7,2	0,7	7,9	-
Danielle Pamela Neben, í bankaráði	6,3	0,5	6,8	-
Helga Björk Eiríksdóttir, í bankaráði	6,3	0,6	6,9	-
Kristján Þórarinn Davíðsson, í bankaráði	6,3	0,6	6,9	-
Jón Sigurðsson, í bankaráði	6,3	0,6	6,9	-
Jóhann Hjartarson, í bankaráði	6,3	0,6	6,9	-
Tinna Laufey Ásgeirsdóttir, varamaður í bankaráði	0,5	-	0,5	-
Árni Guðmundur Hauksson, varamaður í bankaráði	0,4	-	0,4	-
Steinþór Pálsson, bankastjóri	19,0	5,8	24,8	0,3
6 framkvæmdastjórnir bankans og 1 fyrrverandi framkvæmdastjóri bankans	190,9	35,5	226,4	2,4
Samtals	258,8	45,8	304,6	2,7

*Hlunnindi eru ópeningaleg hlunnindi í formi afnota bifreiða í eigu samstæðunnar.

**Felur bæði í sér séreignarsparnað og lög bundið mótframlag í sameignarsjóði sjálfstæðra iðgjaldatengdra lífeyrissjóða.

***Gerður var starfslókasamningur við einn framkvæmdastjóra á árinu 2015. Allur kostnaður vegna starfslókanna hefur verið færður til gjalda í rekstrarreikninginn fyrir árið 2015.

Á árinu 2015 námu heildarmánaðarlaun og hlunnindi núverandi bankastjóra að meðaltali 1,6 milljónum króna. Mánaðarlaun og hlunnindi framkvæmdastjóra bankans námu 2,3 milljónum króna að meðaltali á árinu 2015.

Skýringar við samstæðuársreikning

44. Viðskipti við tengda aðila (framhald)

Í eftirfarandi töflu koma fram greiðslur til bankaráðsmanna, bankastjóra og framkvæmdastjóra bankans (framhald)

Laun og hlunnindi fyrir árið 2014 í milljónum króna	Laun og hlunnindi*	Hlutabréfa- tengdar greiðslur	Mótframlag í lífeyrissjóð**	Samtals	Fjöldi bréfa
Tryggvi Pálsson, formaður bankaráðs	8,4	-	0,8	9,2	-
Eva Sóley Guðbjörnsdóttir, varaformaður bankaráðs	6,3	-	0,6	6,9	-
Danielle Pamela Neben, í bankaráði	5,4	-	0,4	5,8	-
Helga Björk Eiríksdóttir, í bankaráði	5,4	-	0,5	5,9	-
Kristján Þórarinn Davíðsson, í bankaráði	5,4	-	0,5	5,9	-
Jón Sigurðsson, í bankaráði	5,4	-	0,5	5,9	-
Jóhann Hjartarson, í bankaráði	4,1	-	0,4	4,5	-
Þórdís Ingadóttir, fyrrverandi bankaráðsmaður	1,4	-	0,1	1,5	-
Tinna Laufey Ásgeirsdóttir, varamaður í bankaráði	0,2	-	-	0,2	-
Helga Loftsdóttir, varamaður í bankaráði	0,2	-	-	0,2	-
Steinþór Pálsson, bankastjóri	18,5	2,1	3,6	24,2	0,3
7 framkvæmdastjórar bankans	193,5	19,4	39,9	252,8	2,4
Samtals	254,2	21,5	47,3	323,0	2,7

*Hlunnindi eru ópeningaleg hlunnindi í formi afnota bifreiða í eigu samstæðunnar.

**Felur bæði í sér séreignarsparnað og lög bundið mótframlag í sameignarsjóði sjálfstæðra iðgjaldatengdra lífeyrissjóða.

Á árinu 2014 námu heildarmánaðarlaun og hlunnindi núverandi bankastjóra 1,5 milljónum króna. Mánaðarlaun og hlunnindi núverandi framkvæmdastjóra bankans námu 2,3 milljónum króna að meðaltali á árinu 2014.

Viðskipti við fjármálaráðherra og stjórn Bankasýslu ríkisins

Fjármálaráðherra og stjórn Bankasýslu ríkisins fengu engin laun eða hliðstæðar greiðslur frá samstæðunni á árinu 2015. Samstæðan átti ekki í viðskiptum við þessa aðila eða aðila þeim nátengdum fjölskylduböndum önnur en hefðbundin viðskipti út- og innlána bankans.

45. Atburðir eftir reikningsskiladag

Það eru engir atburðir sem hafa komið upp eftir reikningsskiladag þessa samstæðuársreiknings sem gefa tilefni til leiðréttinga eða frekari upplýsingagjafar í samstæðuársreikningnum fyrir árið 2015.

Skýringar við samstæðuáreikning

Eiginfjárstýring

46. Eiginfjárstýring

Stefnumörkun og ferlar samstæðunnar í tengslum við eiginfjárstýringu tryggja að samstæðan hafi nægt eigið fé til að mæta áhættum í starfseminni á samstæðugrunni. Eiginfjárstýringarferli samstæðunnar samanstendur af fjórum tengdum þáttum: mat á eiginfjárbörf, áhættuvilja/eiginfjármarkmiðum, áætlanagerð um eiginfjárbörf og skýrslugjöf/eftirlit. Samstæðan fer reglulega yfir og metur núverandi áhættur helstu starfseininga á samstæðugrunni, sem og helstu áhættuflokka. Áhættuviljinn lýsir þeirri áhættu sem samstæðan er reiðubúin til að taka á sig til að ná viðskiptalegum markmiðum sínum.

Reglur um eiginfjárbörf eru annars vegar settar í íslenskum lögum og reglum og hins vegar af Fjármálaeftirlitinu (FME). Grunnurinn að skilgreiningunni á eiginfjárbörf er tilskipun Evrópusambandsins um eiginfjárbörf (CRD IV og CRR) sem innleiðir eiginfjárreglur Basel stoð III. Lágmarks krafa um eiginfjárlutfall skv. Basel stoð I er 8% af áhættuvegnum eignum fyrir útlánaáhættu, markaðsáhættu og rekstraráhættu. Bankinn metur árlega eiginfjárbörf sína út frá innra matsferli fyrir eiginfjárbörf (e. ICAAP) í samræmi við Basel stoð II. Niðurstöður ICAAP eru yfirfarnar af FME í sérstöku könnunar- og matsferli (e. SREP). FME ákvarðar heildar eiginfjárlutfall samstæðunnar sem samtölu eiginfjárröfu undir stoð I og stoð II.

Þann 14. apríl 2015 skilgreindi Fjármálastöðugleikaráð Landsbankann sem kerfislega mikilvæga fjármálastofnun.

Í júlí 2015 tóku gildi breytingar á lögum nr. 161/2002, um fjármálafyrirtæki, þar sem kveðið er á um eiginfjárauka í samræmi við CRD IV. Hinn nýi lagarammi veitir FME heimild til að takmarka arðgreiðslur lánastofnana, breytilegar greiðslur þeirra til starfsmanna og/eða aðrar greiðslur af svipuðum toga, falli eiginfjárlutfall stofnunar niður fyrir heildar eiginfjárröfu að viðbættum eiginfjáraukum.

Nýjustu eiginfjárröfur FME til samstæðunnar eru sem hér segir (lutfall af áhættuvegnum eignum):

	SREP byggt á gögnum frá	
	31.12.2014	31.12.2013*
Stoð I	8,0%	8,0%
Stoð II	6,3%	7,8%
Heildar eiginfjárkrafa	14,3%	15,8%
Eiginfjárauki vegna kerfisáhættu	3,0%	3,0%
Eiginfjárauki fyrir kerfislega mikilvægar stofnanir	2,0%	2,0%
Sveiflujöfnunarauki	0,0%	0,0%
Varúðarauki	2,5%	2,5%
Heildar eiginfjáraukar	7,5%	7,5%
Heildar eiginfjárkrafa auk eiginfjárauka	21,8%	23,3%

*Til viðbótar og sem hluta af hinu árlega SREP ferli hefur FME farið fram á að bankinn haldi til viðbótar eiginfjáraukum sem nemur a.m.k. 7,5% umfram heildar eiginfjárröfuna þar til nýju eiginfjáraukarnir, samkvæmt tilskipun Evrópusambandsins um eiginfjárbörf (CRD IV) verða lögleiddir hér á landi.

Þann 22. janúar 2016, lagði Fjármálastöðugleikaráð fram tillögur til FME, í samræmi við nýju löggjöfina, um formlega álagningu nýju CRD IV eiginfjáraukanna í eftirfarandi skrefum:

	1.1.2016	1.4.2016	1.6.2016	1.1.2017	Q1 2017
Eiginfjárauki vegna kerfisáhættu*	0,0%	3,0%	3,0%	3,0%	3,0%
Eiginfjárauki fyrir kerfislega mikilvægar stofnanir	0,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Sveiflujöfnunarauki	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,0%
Varúðarauki	1,0%	1,0%	1,75%	2,5%	2,5%
Heildar eiginfjáraukar	1,0%	6,0%	6,75%	7,5%	8,5%

*Eiginfjárauki vegna kerfisáhættu á eingöngu við eignir hér á landi.

Markmið bankans um lágmarks eiginfjárlutfall samstæðunnar er að vera hæfilega yfir kröfum FME um eiginfjárlutfall og eiginfjárauka á fullnaðarstigi. Markmið bankans er einnig að vera í hæsta flokki fyrir áhættuvegið eiginfjárlutfall, eins og það er ákvarðað og metið af lánshæfismatsfyrirtækjum.

Skýringar við samstæðuársreikning

47. Eiginfjárgrunnur og eiginfjárlutfall

Eigið fé samstæðunnar í árslok 2015 nam 264.531 milljónum króna (2014: 250.803 milljónum króna), sem samsvarar til 23,6% (2014: 22,8%) af heildareignum samstæðunnar. Eiginfjárlutfall, eins og það er reiknað út samkvæmt 84. gr. laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki, var 30,4% í árslok 2015 (2014: 29,5%). Samkvæmt lögnum má hlutfallið ekki vera lægra en 8%.

Eiginfjárgrunnur	2015	2014
Hlutfé	23.782	23.687
Yfirverðsreikningur hlutfjár	122.105	121.275
Lögbundinn varasjóður	6.000	6.000
Óráðstafað eigið fé	112.614	99.841
Hlutdeild minnihluta	30	-
Eigið fé samtals	264.531	250.803
Óefnislegar eignir	(2.012)	(1.225)
Skatteign	-	(83)
Eiginfjárbáttur A	262.519	249.495
Víkjandi lán	639	-
Lögbundnar niðurfærslur	(157)	-
Eiginfjárbáttur B	482	0
Eiginfjárgrunnur	263.001	249.495
Áhættuvegnað eignir		
Útlánaáætla*	737.720	665.167
Markaðsáætla*	31.919	83.601
Rekstraráætla	95.843	96.836
Áhættugrunnur samtals	865.482	845.604
Eiginfjárbáttur A	30,3%	29,5%
Eiginfjárlutfall (CAR)	30,4%	29,5%

*Gerðar voru breytingar á flokkun á stöðu hlutabréfa, skuldabréfa og skuldageringa í veltubók frá og með 1. janúar 2015. Til samræmis við þær breytingar eru áhættuvegnað eignir í hlutabréfum, skuldabréfum og skuldageringum utan veltubókar flokkaðar sem útlánaáætla í stað markaðsáætla.

48. Rammi um eiginfjárbörf

Eiginfjárbörf (e. Economic Capital) er áhættumælikvarði sem notaður er fyrir veigamikla áhættuþætti. Hann mælir óvænt tap og lækkun á virði eða tekjum, sem samstæðan þarf að hafa í eigin fé, eigi hún að forðast gjaldþrot. Mælikvarðinn mælir umfang óvænts taps umfram vænt tap. Eiginfjárbörf er skilgreind sem munurinn á óvæntu og væntu tapi þar sem óvænt tap er metið út frá 99,9% öryggismörkum yfir eins árs tímabil.

Tilgangur með ramma um eiginfjárbörf er að gera samstæðunni kleift að meta hversu mikið eigið fé hún þarfnast til að mæta efnahagslegum áhrifum áhættusamra gjörninga ásamt því að bera saman ólíka áhættuþætti með sambærilegum mælikvarða á áhættu.

Markmiðið með ramma um eiginfjárbörf er að mæla óvænt töp ásamt því að brjóta eiginfjárbörfina niður á ýmsa þætti til að auðvelda skiptingu eiginfjár, setningu áhættumarkna, verðlagningu, áhættuvegið frammistöðumat og áhættuvegna arðsemi.

Ramminn nær yfir eftirfarandi áhættuþætti: útlánaáætla, markaðsáætla, gjaldeyrisáætla, rekstraráætla, samþjöppunaráætla, vaxta- og verðbólguáætla utan veltubókar, lagaáætla og viðskiptaáætla.

Eftirfarandi er yfirlit yfir hvernig samstæðan reiknar eiginfjárbörf sína fyrir þessa áhættuþætti:

Útlánaáætla:

Samstæðan notar innra áhættulíkan sem fylgir Basel reglum hvað varðar innra mats aðferð (e. Internal Rating Based (IRB) approach), þ.e. eiginfjárbörf er jöfn eiginfjárbörfu IRB aðferðarinnar í regluverki Evrópusambandsins um eiginfjárbörf. Aðal inntök líkansins eru líkur á vanefndum (PD), tap að gefnum vanefndum (LGD) og áhættuskuldbinding við vanefnd (EAD).

Markaðsáætla:

Eiginfjárbörf vegna markaðsáætla skiptist í eiginfjárbörf vegna vaxtaáætla í veltubók og eiginfjárbörf vegna hlutabréfaáætla.

Eiginfjárbörf vegna vaxtaáætla í veltubók er reiknuð samkvæmt VaR líkani með álagi (e. Stressed Value at Risk) í samræmi við Basel II regluverkið um markaðsáætla, þ.e. eiginfjárbörf samstæðunnar vegna vaxtaáætla í veltubók er jöfn eiginfjárbörfu vegna vaxtaáætla í veltubók samkvæmt innramatsaðferð regluverks Evrópusambandsins um eiginfjárbindingu.

Eiginfjárbörf vegna hlutabréfaáætla samstæðunnar er hinsvegar reiknuð með því að notast við neðangreindar áhættuvigtir:

- 290% fyrir stöður í skráðum hlutabréfum,
- 370% fyrir aðrar hlutabréfastöður.

Gjaldeyrisáætla:

Eiginfjárbörf vegna gjaldeyrisáætla er reiknuð samkvæmt VaR líkani með álagi (e. Stressed Value at Risk) þar sem inntak líkansins miðast við gögn frá tímabili sem er verulegt álagstímabil með tilliti til heildargjaldeyrisjafnaðar samstæðunnar. Tímalengdin (e. time horizon) er eitt ár.

Skýringar við samstæðuáreikning

48. Rammi um eiginfjárbörf (framhald)

Rekstraráhætta:

Samstæðan notar grundvallaraðferð (e. Basic Indicator Approach) Basel reglnanna til að reikna eiginfjárbörf vegna rekstraráhættu.

Samþjöppunaráhætta:

Eiginfjárbörf fyrir lántakasamþjöppunaráhættu er reiknuð með því að leiðrétta fyrir misleitni í lánasafninu. Þetta er mikilvægt þar sem líkanið sem metur eiginfjárbörf vegna útlánaááættu gerir ráð fyrir að lánasafnið sé óendanlega stórt og einsleitt. Þannig er eiginfjárbörf vegna lántakasamþjöppunar viðbót við eiginfjárbörf vegna útlánaááættu.

Innra líkan er notað til að mæla viðbótareiginfjárbörf vegna atvinnugreinasamþjöppunar í lánasafninu, þ.e. viðbót vegna samþjöppunaráhættu. Eiginfjárbörf er fengin með því að mæla aukningu í eiginfjárbörf vegna útlánaááættu þegar samfylgni vegna samþjöppunar í safni er bætt við.

Vaxta- og verðbólguáætta utan veltubókar:

Eiginfjárbörf vegna vaxta- og verðbólguááættu utan veltubókar er reiknuð sem 99,9% versta tap samstæðunnar vegna breytinga á vaxta- og verðbólguááættupáttum sem metnar eru með Monte Carlo hermilíkani.

Viðskiptaááætta:

Samstæðan notar innra líkan til að reikna eiginfjárbörf vegna viðskiptaááættu sem leiðir af kvikleika tekjustreymis samstæðunnar fyrir hagnað eða tap vegna annarra veigamikilla ááættupátta.

Laga- og stjórvaldsááætta:

Eiginfjárbörf er reiknuð sem tap vegna yfirstandandi deilna. Vægi hvers máls er metið eftir kröfufjárhæð og stöðu þess innan dómskerfisins.

49. Eiginfjárbörf vegna mismunandi ááættupátta

Samstæðan gerði nokkrar lykilbreytingar á ramma sínum um eiginfjárbörf á árinu. Þannig var skilgreining á veltubók og liðum utan veltubókar uppfærð og nýtt líkan til að meta eiginfjárbörf vegna vaxtaááættu í veltubók var innleitt. Í kjölfarið dró mjög úr eiginfjárbörf vegna markaðsááættu þar sem eiginfjárbörf vegna liða utan veltubókar, sem áður töldu til markaðsááættu (hlutabréf og skuldabréf utan veltubókar), teljast nú til útlánaááættu. Samstæðan tók enn fremur í notkun nýtt líkan til að meta eiginfjárbörf vegna vaxta- og verðbólguááættu utan veltubókar, sjá skýringu 48. Eldri líkón fyrir vaxtaááættu utan veltubókar annars vegar og verðbólguááættu hins vegar falla þar með úr gildi. Heildareiginfjárbörf vegna vaxtaááættu utan veltubókar og verðbólguááættu lækkar verulega vegna samlegðaráhrifa sem koma fram í nýja líkaninu. Loks var líkan til að meta eiginfjárbörf vegna gjaldeyrisááættu endurskoðað, sjá skýringu 48, sem skýrir aukna eiginfjárbörf milli ára.

Þó að eiginfjárbörf vegna vaxtaááættu utan veltubókar teljist nú til útlánaááættu auk þess að mikil útlánaukning var á árinu hefur aukning eiginfjárborfar vegna útlánaááættu verið lítil sem rekja má til lægri meðallíka á vanefndum og aukinna gæða í útlánasafninu.

Eiginfjárbörf	2015	2014
Útlánaááætta - Lán til viðskiptavina og lánastofnana	64.239	60.401
Útlánaááætta - Aðrar eignir	7.719	3.659
Markaðsááætta	1.531	9.403
Gjalddeyrisááætta	3.933	1.946
Rekstraráhætta	7.667	7.747
Lánatakasamþjöppun	6.109	7.093
Geirasamþjöppun	4.665	4.067
Verðtryggingarááætta	-	5.139
Vaxtaááætta	-	9.345
Vaxta- og verðtryggingarááætta	10.575	-
Viðskiptaááætta	3.834	3.873
Laga- og sjórvaldsááætta	1.862	6.697
Samtals eiginfjárbörf	112.134	119.370
(Eiginfjárbörf / Ááættugrunni)	13,0%	14,1%

Útlánaááætta 31. desember 2015	Vegið meðaltal			Eiginfjárbörf (EC)
	Líkur á vanefndum (PD)	Tap að gefnum vanefndum (LGD)	Ááættuskuldbinding (EAD)	
Fjármálafyrirtæki	0,1%	45,0%	22.229	644
Opinberir aðilar	0,2%	45,0%	171.062	1.804
Einstaklingar	3,6%	29,8%	309.227	11.795
Fyrirtæki	4,4%	41,4%	586.344	49.996
Samtals	3,4%	38,7%	1.088.862	64.239
Útlánaááætta 31. desember 2014				
Fjármálafyrirtæki	0,1%	45,0%	50.060	828
Opinberir aðilar	0,5%	44,4%	17.661	474
Einstaklingar	4,1%	31,1%	263.099	10.040
Fyrirtæki	5,8%	42,7%	556.742	49.059
Samtals	4,8%	39,3%	887.562	60.401

*Tap að gefnum vanefndum (LGD) miðað við grunn-innramatsaðferð (e. Foundation IRB) er notað við útreikning á eiginfjárbörf og við ááættustjórnun. Samstæðan hefur einnig innleitt innri mælingu á tapi að gefnum vanefndum sem notað er við mat á virðisrýmun.

Skýringar við samstæðuársreikning

Áhættustýring

50. Stjórnskipulag áhættustýringar

Stjórnskipulag áhættustjórnunar samstæðunnar í árslok 2015 er sem hér segir:

Bankaráð

Bankaráð fer með eftirlit ásamt undirnefndum sínum:

Endurskoðunarnefnd
Starfskjaranefnd
Áhættunefnd
Framtíðarnefnd

Helstu stjórnunareiningar og nefndir

Nefnd	Stýrt af	Aðild
Framkvæmdastjórn	Bankastjóra	Framkvæmdastjórar
Áhættu- & fjármálanefnd	Bankastjóra	Framkvæmdastjóri Fjármála, Framkvæmdastjóri Áhættustýringar, Yfirlögfræðingur
Lánanefnd	Bankastjóra	Framkvæmdastjóri Áhættustýringar, Framkvæmdastjóri Fyrirtækisviðs, Framkvæmdastjóri Einstaklingssviðs
Rekstraráhættunefnd	Framkvæmdastjóra Áhættustýringar	Framkvæmdastjóri Einstaklingssviðs, Framkvæmdastjóri Reksturs & UT, Regluvörður, Forstöðumaður Rekstraráhættu

Bankaráð ber ábyrgð á mótun og eftirliti með almennri áhættustjórnunarstefnu samstæðunnar og setningu áhættuvilja og áhættumarka. Bankastjóri er ábyrgur fyrir árangursríkri innleiðingu áhættustjórnunarstefnu og áhættuvilja í gegnum stjórnskipulag og nefndir. Bankastjóri hefur sett á stofn og á sæti í Framkvæmdastjórn, Áhættu- og fjármálanefnd og Lánanefnd.

Lánanefnd fjallar um útlánaáættu, bæði útlánamörk einstakra viðskiptavina og útlánareglur bankans, en Áhættu- og fjármálanefnd fjallar aðallega um markaðsáættu, lausafjáráættu og lagaáættu. Áhættu- og fjármálanefnd fylgist með allri áhættu samstæðunnar og ber ábyrgð á að starfað sé í samræmi við áhættuvilja og áhættumörk samstæðunnar. Að auki sér nefndin um að yfirfara og samþykka allar breytingar á áhættulíkönunum áður en þær eru lagðar fyrir bankaráð. Fundir framkvæmdastjórnar eru samráðsvettvangur bankastjóra og framkvæmdastjóra þar sem tekið er fyrir það sem er efst á baugi í málefnum hvers sviðs. Framkvæmdastjórn tekur allar rekstrarlegar ákvarðanir sem ekki er fjallað um á öðrum vettvangi eða í öðrum fastanefndum. Rekstraráhættunefnd er vettvangur umræðu og ákvarðanatöku um rekstraráhættu og fylgir eftir innleiðingu á ramma um stýringu rekstraráhættu í bankanum.

Deildir Áhættustýringar

Áhættustýring ber ábyrgð á virkni áhættustjórnunarumgjörðar samstæðunnar. Dótturfélög bankans hafa eigin áhættustýringareiningar en Áhættustýring fær upplýsingar um áhættuskuldbindingar frá dótturfélögunum og safnar þeim saman inn í áhættuskuldbindingar samstæðunnar.

Undir Áhættustýringarsvið heyrja fimm deildir.

- Útlánastýring fer yfir útlánaáættunir viðskiptaeyninga sem eru umfram þeirra heimildir og fer með staðfestingar og neitunarvald gagnvart viðkomandi lánsbeiðnum. Staðfesting Útlánastýringar eykur við heimild viðskiptaeyninga í viðkomandi máli en lánsbeiðni sem eru umfram staðfestingarheimildir Áhættustýringar fara til ákvörðunar í Lánanefnd.

- Hlutverk Útlánaáættu & Eiginfjárþarfar er að sjá samstæðunni fyrir innra matskerfi og vöktunarkerfi ásamt tengdum ferlum, en kerfin eru notuð til að mæla og hafa eftirlit með útlánaáættu og eiginfjárbörð. Deildin styður við innleiðingu þessara kerfa og ferla innan bankans. Deildin ber einnig ábyrgð á greiningu og skýrslugjöf um útlánaáættu, eiginfjárbörð, áhættuvilja og mati á virðisrýrnun og styrkir þannig bankann í því að stjórna þeirri áættu sem hún vill taka og forðast þá áættu sem hún vill ekki taka.

- Markaðsáættu hefur umsjón með greiningu, mælingu og eftirliti með markaðsáættu, lausafjáráættu og vaxtaáættu utan veltubókar auk þróun líkana þar um. Markaðsáættu ber einnig ábyrgð á eftirliti með afleiðuvískiptum samstæðunnar, bæði með tilliti til varna og viðskipta. Markaðsáættu veitir upplýsingar um þróun þessara áhættuþátta, bæði innan samstæðunnar og utan og framkvæmir reglulega áhættumælingar með hliðsjón af áhættuvilja. Deildin fer einnig með eftirlit með gjaldeyrisjöfnuði samstæðunnar.

- Rekstraráhættudeild ber að tryggja að miðlæg stýring á rekstraráhættu sé til staðar þar sem tekið er tillit til allrar starfsemi samstæðunnar. Deildin á að tryggja að kortlagning rekstraráhættu sé fullnægjandi í samræmi áhættumati samstæðunnar. Deildin ber ábyrgð á umgjörð um samræmt áhættumat rekstraráhættu og tekur á móti skýrslum um rekstrar- og tapsatvik. Rekstraráhættudeild hefur eftirlit með því hvort til staðar séu áætlanir um samfelldan rekstur og hvort þeim sé viðhaldið og þær prófaðar. Deildin ber að hluta til ábyrgð á öryggiskerfi netbankans. Þá sér deildin um skipulag og rekstur stjórnkerfis upplýsingaöryggis og því sé fylgt í samræmi við ISO 27001, staðal um stjórnun upplýsingaöryggis.

- Endurskipulagning leitast við að leysa skuldavanda einstaklinga og fyrirtækja með endurskipulagningu – bæði hjá of skuldsettum einstaklingum og þeirra sem ekki geta staðið við skuldbindingar sínar vegna heilsubreysts, eða vegna mannúðarástæðna, ásamt umsýslu og ráðstöfun fullnustueigna bankans. Það felur t.d. í sér sölu eða útleigu fasteigna sem samstæðunni hefur verið látið í té í kjölfar innheimtu trygginga eða við endurskipulagningu lána. Þar að auki fer deildin með sölu bifreiða, tækja og annarra eigna sem samstæðan hefur tekið yfir við innheimtu trygginga.

Skýringar við samstæðuársreikning

50. Stjórnskipulag áhættustýringar (framhald)

Regluvarsla hefur eftirlit með því að innri reglum samstæðunnar um verðbréfa- og innherjaviðskipti sé framfylgt og að starfsemi samstæðunnar sé í samræmi við lög nr. 108/2007 um verðbréfavíðskipti, lög nr. 64/2006 um aðgerðir gegn peningabætti og önnur viðeigandi lög og reglur. Regluvarsla fylgist einnig með því að samstæðan starfi í samræmi við siðareglur og reglur um markaðsmisnotkun, lágmörkun hagsmunaárekstra og bestu starfshætti. Regluvarsla er ein af stöðeildum samstæðunnar og er hluti af fyrirtækjamenningu hennar.

Innri endurskoðun samstæðunnar veitir óháða og hlutlæga staðfestingu og ráðgjöf sem ætlað er að vera virðisaukandi og bæta rekstur samstæðunnar. Bankaráð hefur eftirlit með Innri endurskoðun samstæðunnar og skipar yfirmann Innri endurskoðunar. Deildin er stjórnendum og starfsmönnum til aðstoðar við að meta og bæta virkni áhættustýringar, eftirlitsaðferða og stjórnarháttanna. Innri endurskoðun leggur mat á hvort viðmið og ferlar sem stjórnendur hanna og innleiða í þessu skyni séu árangursríkir og skilvirkir og stuðli þannig að því að samstæðan nái markmiðum sínum. Innri endurskoðun nær til allra starfseininga bankans, þar á meðal dótturfélaga.

51. Áhættuvilji

Áhættuvilji samstæðunnar hefur verið endurskoðaður, endurbættur og innleiddur fyrir árið 2016. Áhættustefna samstæðunnar er sem hér segir:

Landsbankinn veitir viðskiptavinum alhliða fjármálaþjónustu. Í þeim tilgangi hefur bankinn sett sér markmið um fjárhagsstöðu, gæði eigna, stöðutöku og ásættanlega arðsemi til lengri tíma. Til að ná markmiðum sínum tekur bankinn aðeins áhættu sem hann skilur, getur metið og mætt. Bankinn stefnir að því að vera metinn til jafns við bestu banka á Norðurlöndum í sambærilegum rekstri.

Landsbankinn leitast við að viðhalda traustum viðskiptasamböndum sem taka mið af stöðu bankans og viðskiptavina hverju sinni sem og mögulegra innbyrðis tengsla viðskiptamanna. Landsbankinn byggir á langtímasambandi við viðskiptavini og leitast við að forðast að tengjast viðskiptum sem geta skaðað orðspor hans.

Bankinn leitast við að tryggja dreifða og trausta fjármögnun ásamt jafnvægi áhættuþátta í uppbyggingu efnahags. Bankinn hefur sett sér mörk um sterka eiginfjár- og lausafjárstöðu sem ásamt virku áhættumati tryggir langtímaarðsemi og sterka stöðu bankans. Með því lágmarkar bankinn sveiflur í starfsemi og er í stakk búinn til að standast áföll.

Fyrirtækjamenning Landsbankans einkennist af faglegum vinnubrögðum og traustum ferlum sem styðja við öfluga áhættustjórnun. Stjórnendur bera ábyrgð á eftirliti og stjórnun þeirrar áhættu sem verður til innan þeirra eininga. Ákvarðanir eru teknar að undangenginni ítarlegri og faglegri umræðu um helstu kosti með langtíma hagsmuni bankans og viðskiptavina að leiðarljósi. Öflug eftirfylgni með ákvörðunum og vöktun áhættu er samofin allri starfsemi bankans.

52. Áhættumat

Áhætta er eðlislæg í starfsemi samstæðunnar og er henni stýrt með samfelldri greiningu, mælingu og eftirliti sem tekur mið af áhættumörkum og öðrum eftirlitsþáttum. Áhættugreining felst í að greina uppruna og gerð hugsanlegra áhættuþátta í starfsemi samstæðunnar. Áhættumæling felur í sér viðeigandi mælingu á greindum áhættuþáttum til að hægt sé að stýra og fylgjast með þeim. Síðast en ekki síst tryggir áhættueftirlit fylgni við reglur og ferla og samræmi við áhættuvilja samstæðunnar.

Markmið áhættureglanna og ferla samstæðunnar er að tryggja að áhætta í rekstri hans sé þekkt, greind, mæld og vöktuð og að henni sé stýrt með virkum hætti. Áhættu er stýrt þannig að tryggt sé að hún haldist innan þeirra marka sem samstæðan hefur sett sér, áhættuvilja hennar og þannig að hún samræmist kröfum eftirlitsaðila. Til að tryggja að flökt sem getur haft áhrif á eigið fé og afkomu samstæðunnar sé takmarkað og viðráðanlegt hefur samstæðan innleitt ýmsar reglur varðandi uppbyggingu áhættu í eignasafni sínu sem er nánar skýrt frá undir hverri áhættutegund.

Áhættustefnu er framfylgt með áhættuvilja, markmiðasetningu, viðskiptastefnu, innri reglum og áhættumörkum sem uppfylla regluverk fjármálamarkaða.

Samstæðan stendur frammi fyrir eftirfarandi mikilvægum áhættum vegna fjármálagerna:

- Útlánaáhætta
- Lausafjáraáhætta
- Markaðsáhætta
 - Gjaldeyrissáhætta
 - Vaxtaáhætta
 - Önnur markaðsáhætta
- Rekstraráhætta

Taflan hér að neðan sýnir hvernig áhættu hver viðskiptaeining samstæðunnar stendur frammi fyrir. Vægi hvers áhættuþátta er metið í samhengi við heildaráhættu samstæðunnar sem byggist á dreifingu eiginfjárþarfar innan samstæðunnar.

Áhættuþættir	Einstaklings- svið	Fyrirtækja- svið	Markaðir	Fjárstýring
Útlánaáhætta	Mikil	Mikil	Lítill	Lítill
Rekstraráhætta	Miðlungs	Miðlungs	Mikil	Miðlungs
Markaðsáhætta	Lítill	Lítill	Miðlungs	Mikil
Lausafjáraáhætta	e/v	e/v	e/v	Mikil

Samstæðan skoðar einnig aðra viðeigandi áhættuþætti, svo sem samþjöppunaráhættu, viðskiptaáhættu og laga- og stjórnvaldsáhættu.

Fjallað er um ofangreindar mikilvægar áhættur í skýringunum hér á eftir.

Skýringar við samstæðuáreikning

Útlánaáætta

53. Greining útlánaáættu

Útlánaáætta er skilgreind sem áhættan á að aðili að fjármálagjöfningi verði fyrir fjárhagslegu tjóni standi mótaðili ekki við skuldbindingar sínar og matsvirði tekinn trygginga standi ekki undir útistandandi kröfum.

Starfsemi samstæðunnar getur leitt til áhættu við uppgjör viðskipta. Uppgjörsáætta er áhættan á að uppgjör fari ekki fram eins og til var ætlast og mótaðili greiði ekki eða afhendi ekki eign á réttum tíma samkvæmt samningi.

Útlánaáætta er stærsta einstaka áhættan sem samstæðan stendur frammi fyrir og hún verður aðallega til vegna útlána og krafna á viðskiptavini og fjárfestinga í skuldabréfum, en einnig vegna lánsloforða, bankaábyrgða og skjalaábyrgða, mótaðilaáættu í afleiðuviðskiptum og uppgjörsáættu.

54. Mat á útlánaáættu

Útlánaáætta er metin út frá þremur meginþáttum, líkum á vanefndum (PD), tap að gefnum vanefndum (LGD) og áhættuskuldbindingum (EAD). Í þeim tilgangi að mæla líkur á vanefndum hefur samstæðan þróað innramatskerfi auk nokkurra innri lánshæfismatslíkana. Markmið með lánshæfismatslíkum er að veita gott mat á eiginleikum lántakenda, skilvirkan mælikvarða á mismunandi gæðum útlána og nákvæmt samræmt mat á áhættu, svo sem líkum á vanefndum. Innri lánshæfiseinkunnir samstæðunnar og líkur á vanefndum gegna mikilvægu hlutverki í áhættustjórnun og ákvarðanatökuferli, í almennt ákvarðanatöku um útlán og hlutverkaskiptingu í stjórnskipulagi.

Lánshæfismatskerfið flokkar lántakendur eftir ákveðnum einkunnakvarða sem endurspeglar áhættuna á að lántakendur fari í vanefnd, þ.e. gæði útlánanna. Einkunnakvarðinn fyrir lántakendur sem ekki hafa farið í vanefnd nær frá 1 upp í 10. Einkunnin 10 gefur til kynna mestu gæði útlána og einkunnina 0 fá lántakendur sem farið hafa í vanefnd. Úthlutun lánshæfiseinkunnna er studd af lánshæfismatslíkum sem taka m.a. tillit til upplýsinga eins og atvinnugreinaflokkunar, fjárhagsupplýsinga og greiðsluhegðunar.

Eftirfarandi tafla sýnir innri vörpun frá innri lánshæfiseinkunnum í lánshæfiseinkunnir S&P:

Innri lánshæfiseinkunnir	S&P	Neðri mörk	Efri mörk
10	AAA/AA+/AA/AA-	0,00%	0,04%
9	A+/A/A-	0,04%	0,10%
8	BBB+	0,10%	0,21%
7	BBB/BBB-	0,21%	0,46%
6	BB+/BB	0,46%	0,99%
5	BB-	0,99%	2,13%
4	B+	2,13%	4,54%
3	B	4,54%	9,39%
2	B-	9,39%	18,42%
1	CCC/C	18,42%	99,99%
0	D	í vanskilum	í vanskilum

Úthlutun og samþykkt lánshæfiseinkunnar er samöfin útlánaferlinu og er einkunnin endurskoðuð og uppfærð árlega hið minnsta eða þegar mikilvægar upplýsingar um lántakanda eða útlán berast.

Tap að gefnum vanefndum (LGD) er mælt með líkönum (e. foundation LGD models) samkvæmt ramma Basel um útreikning eiginfjárfarfar. Þar að auki hefur samstæðan innleitt innra líkan fyrir tap að gefnum vanefndum sem tekur tillit til fleiri tegunda trygginga auk þess sem það er næmara fyrir veðstöðu en ofangreint Basel líkan.

Áhættuskuldbinding er reiknuð með breytingastuðli útlána samkvæmt Basel ramma, en það er mat á útistandandi kröfu við vanefnd (áðregið að viðbættu því sem líklegt er að verði dregið á í framtíðinni).

55. Vöktun og eftirlit með útlánaáættu

Samstæðan fylgist með skuldbindingum lánþega til að greina eins fljótt og auðið er merki um veikleika í fjárhagsstöðu þeirra sem hefur neikvæð áhrif á tekjur og lausafjárstöðu þeirra.

Til viðbótar við lánshæfiseinkunnir notar samstæðan vöktunarkerfi útlána sem flokkar í fjóra útlánaáættuflokka. Flokkunarkerfið er eftirfarandi:

- Grænir viðskiptavinir eru taldir standa undir skuldbindingum sínum án merkja um greiðsluvandræði.
- Gulir viðskiptavinir eru á vöktunarlista 1, eiga við tímabundna erfiðleika að stríða og gætu þurft frestun afborgana eða breytingar á lánstíma eða skilmálum.
- Appelsínugulir viðskiptavinir eru á vöktunarlista 2. Þessir viðskiptavinir eru í umsjá viðeigandi viðskiptaeyningar en líklegt er að endurskipulagning skulda eða frestun afborgana reynist nauðsynleg.
- Rauðir viðskiptavinir eru undir eftirliti Endurskipulagningar og þarfnast endurskipulagningar, eða eru í lögfræðinnheimtu. Mögulegar leiðir endurskipulagningar eru t.d. frestun afborgana, lækkan vaxta og/eða skulda, í sumum tilvikum er gengið að veðum eða ábyrgðum og loks getur samstæðan þurft að taka við starfsemi fyrirtækis og hún að lokum seld.

Útlánaáætta & Eiginfjárförf innan Áhættustýringar ber ásamt viðskiptaeyningum ábyrgð á að sannreyna litaflokkun viðskiptavina og flutning viðskiptavina frá viðskiptaeyningum til Endurskipulagningar ef þörf krefur.

Skýringar við samstæðuársreikning

56. Stýring útlánaáættu

Stýring samstæðunnar á útlánaáættu byggir á virku eftirliti af hálfu bankaráðs, bankastjóra, Áættu- og fjármálanefndar, Lánanefndar, útlánadeildum Áættustýringarsviðs og viðskiptaæininga. Útlánaáættu er stýrt í samræmi við yfirlýstan áættuvilja og útlánastefnu sem samþykkt er af bankaráði, sem og ítarlegar útlánareglur sem bankastjóri samþykkir. Áættuvilji og útlánastefna kveða á um takmarkanir á áættu vegna stórra áættuskuldbindinga vegna einstaka lántaka eða hópa lántaka, samþjöppunaráættu og áættu gagnvart ákveðnum atvinnugreinum. Bankastjóri tryggir að áættustefnunni sé framfylgt í innri reglum og verkferlum bankans. Yfirstjórnendur bankans bera ábyrgð á því að einstaka viðskiptaæiningar starfi í samræmi við áættustefnuna en bankastjóri ber ábyrgð á heildaryfirsýn ferilsins.

Þrepaskiptar útlánaheimildir eru ákvarðaðar út frá stærð viðskiptaæininga, tegund viðskiptavina og reynslu starfsmanna á útlánum. Samstæðan hefur einnig innleitt atvinnugreinastefnu við útlánaáættunir. Útlánaáættunir umfram útlánaheimild viðskiptaæininga krefjast staðfestingar Útlánastýringar innan Áættustýringar. Útlánaáættunir umfram heimildir Útlánastýringar eru háðar samþykki Lánanefndar bankans. Útlánaáættunir umfram heimildir Lánanefndar eru háðar samþykki bankaráðs, sem fer með hæstu útlánaheimild bankans.

57. Mildun útlánaáættu

Mildun áættu í útlánasafninu er lyklatríði í útlánastefnu samstæðunnar og eru varnir vegna útlánaáættu innbyggðar í feril útlánaáættana. Trygging útlána með veðtöku er ein helsta aðferð samstæðunnar til að lágmarka útlánaáættu, þar sem taka trygginga við veitingu t.d. fasteignalána og ýmissa annarra lána er lögbundin, auk þess sem að það er markaðsvenja.

Mikilvægustu tegundir trygginga eru fasteignir, skip og fjáreignir (hlutabréf og skuldabréf).

Fjárhæð og tegund tryggingarinnar miðast við mat á útlánaáættunni sem tengist gagnaðilanum. Matsaðferðir og viðunandi tegundir trygginga eru skilgreindar í útlánareglum samstæðunnar. Útlán samstæðunnar eru m.a. tryggð með veði í íbúðar- eða atvinnuhúsnæði, jörðum, verðbréfum, flutningaskipum, fiskiskipum ásamt óframseljanlegum veiðiheimildum, flugvéllum o.s.frv. Samstæðan tekur einnig veð í kröfum, birgðum og rekstrarfjármunum, svo sem vélbúnaði og tækjum til tryggingar lánum. Húsnæðislán eru tryggð með veði í undirliggjandi eign. Ekki eru gerðar jafn strangar kröfur til tryggingar skammtímalána til einstaklinga á borð við yfirdráttarlán og kreditkortalán.

Samstæðan metur reglulega tryggingar sem hún hefur að veði fyrir lánum sínum. Samstæðan hefur þróað líkön til að meta virði helstu tegunda trygginga. Í þeim tilfellum þar sem líkön samstæðunnar ná ekki til trygginganna reiknar hún virði þeirra handvirkt. Virði trygginganna er þá metið sem markaðsvirði þeirra að teknu tilliti til frádrags (e. haircut). Frádragið er hóflegt mat á kostnaði við að selja eignina nauðungarsölu. Kostnað við slíka sölu má rekja til umsýslu- og viðhaldskostnaðar á meðan eignin er á sölu, gjalda fyrir utanaðkomandi ráðgjöf og hugsanlegrar virðisrýrnunar á tímabilinu. Innra líkan reiknar frádrag vegna verðbréfa og byggist það á breytum á borð við verðflökt og seljanleika.

Samstæðan fylgist með markaðsvirði trygginga og getur krafist aukinna trygginga í samræmi við undirliggjandi lánasamninga.

Til að draga frekar úr áættu í tengslum við fjármálagæringa gerir samstæðan jöfnunarsamninga sem gera henni kleift að skuldajafna alla samninga sem jöfnunarsamningurinn tekur til ef til vanskila kemur. Samningarnir ná almennt yfir öll markaðsviðskipti milli samstæðunnar og viðskiptamanns.

Almennt eru engar tryggingar teknar fyrir útlánunum og kröfum á fjármálafyrirtæki né heldur fyrir markaðsskuldabréfum og öðrum verðbréfum með föstum tekjum.

Samstæðan tekur tillit til þeirra trygginga sem búið er að verðmeta í samræmi við innri verklagsreglur. Ábyrgðir eru innifaldar í tryggingasafninu ef þær bera lægri áættuvog en frumskuldbindingin. Flökt í verðmati trygginga er einnig stillt af með tilliti til frádrags í því augnamiði að taka mið af verðflökti og væntum kostnaði sem hlýst af innheimtu trygginga og endursölu þeirra.

Afleiður

Til að draga úr útlánaáættu vegna afleiðusamninga velur samstæðan mótaðila út frá ströngum reglum þar sem viðskiptavinir verða að uppfylla ströng skilyrði samstæðunnar. Samstæðan gerir einnig hefðbundna ISDA („International Swaps and Derivatives Association“) rammasamninga Verðbréfasráningar Íslands um skuldajöfnun við erlenda mótaðila og sambærilega samninga við innlenda mótaðila. Slíkir samningar innihalda meðal annars nettunar- og jöfnunarheimildir. Rík krafa er gerð um tryggingar og veð vegna allra afleiðusamninga samstæðunnar. Daglegt eftirlit er með stöðu trygginga auk þess sem markaðsáættu afleiðusamninga við viðskiptavini er yfirleitt varin að fullu.

Eftirlitskerfi samstæðunnar fylgist bæði með stöðu afleiðusamninga og tryggingastöðu og reiknar útlánaígildi hvernar afleiðu innan dags. Það kallar einnig á auknar tryggingar og heldur utan um jöfnunarsamninga.

Kröfur í eigu samstæðunnar og kröfur á samstæðuna eru jafnaðar út þegar samstæðan hefur lagalegan rétt til þess, um viðurkenndar kröfur er að ræða og samstæðan hyggst annað hvort skuldajafna eða innheimta kröfu og gera upp skuld samtímis. Þar sem því er komið við er lánshæfismat ytri matsaðila notað til viðmiðunar við stýringu á útlánaáættu skuldabréfa. Að öðrum kosti notar samstæðan gangvirðismat miðað við tiltækar upplýsingar og eigið mat.

58. Virðisrýrnun útlána

Samkvæmt reglum samstæðunnar eru einstaka fjáreignir umfram mikilvægismörk skoðuð að minnsta kosti ársfjórðungslega og oftar ef aðstæður krefjast. Virðisrýrnun fyrir hvert útlán sem er umfram mikilvægismörk er ákveðin í hverju tilfelli fyrir sig með því að meta það tap sem hefur átt sér stað á reikningsskiladegi. Mat á almennri virðisrýrnun er heimil í eftirfarandi tilfellum: (i) söfn einsleitra lána sem hvert og eitt er innan mikilvægismarka og (ii) tap sem hefur átt sér stað en er ekki enn sérgreint, byggt á sögulegri reynslu, upplýstu mati og tölfæðilegum reiknaðferðum.

Ef endurskoðun á væntu sjóðstreymi leiðir til endur mats á núverandi virði sjóðstreymis (reiknað miðað við virka vexti) er mismunurinn færður í rekstrarreikning (sem virðisrýrnun eða heildar leiðrétting á lánum og kröfum). Virðisrýrnun er reiknuð út frá virkum vöxtum fyrir endurmat á væntu sjóðstreymi. Ef endurmat á væntu sjóðstreymi leiðir til breytinga á bókfærðu virði er það fært sem hagnaður eða tap í rekstrarreikning. Áhrif fjárhagslegrar endurskipulagningar viðskiptamanna samstæðunnar endurspeglast í virðisrýrnun útlána eða virðisbreytingum á útlánunum enda hefur vænt sjóðstreymi viðskiptamanna breyst.

Skýringar við samstæðuársreikning

59. Hámarksútlánaáætla og skipting eftir atvinnugreinum

Tölurnar hér á eftir sýna hámarks útlánaáættu samstæðunnar 31. desember 2015 og 2014. Fyrir eignir innan efnahagsreiknings er staðan byggð á bókfærðri stöðu í uppgjöri samstæðunnar. Stöður utan efnahagsreiknings í töflunum hér að neðan eru hámarksgreiðslur sem samstæðan gæti þurft að inna af hendi vegna ábyrgða, lánaskuldbindinga og óáðreginna yfirdráttarheimilda og kreditkortaheimilda.

Samstæðan notar ISAT 08 við flokkun fyrirtækja.

	Fyrirtæki												Bókfært verð
	Fjármála- fyrirtæki	Opinberir aðilar*	Einstaklingar	Sjávar- útvegur	Byggingar- iðnaður og fasteigna- félög	Eignar- halds- félög	Smásala	Þjónusta	Upplýsinga- tækni og fjarskipti	Iðnaður	Land- búnaður	Aðrir	
31. desember 2015													
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	-	25.164	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25.164
Markaðsskuldabréf og önnur verðréf með föstum vöxtum	1.356	192.275	-	-	8.516	123	-	-	-	-	-	1.414	203.684
Afleiðusamningar	47	2	1	90	108	-	-	-	-	-	-	39	287
Útlán og kröfur á fjármálafyrirtæki	20.791	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20.791
Útlán og kröfur á viðskiptavini	-	8.738	290.961	159.514	155.334	47.612	36.021	60.469	15.502	27.205	10.118	75	811.549
Aðrar fjáreignir	4.178	582	438	8	866	31	119	452	1	230	1	12	6.918
Útlánaáætla í efnahagsreikningi samtals	26.372	226.761	291.400	159.612	164.824	47.766	36.140	60.921	15.503	27.435	10.119	1.540	1.068.393
Útlánaáætla utan efnahagsreiknings	689	16.940	25.095	23.018	43.835	1.158	15.615	15.537	3.797	9.597	620	154	156.055
Fjárhagslegar ábyrgðir og sölutryggingar verðbréfa	26	1.422	777	7.210	2.022	60	2.278	1.993	1.070	653	27	99	17.637
Ónýttar lánsheimildir	-	8.111	100	11.511	37.647	723	6.888	6.726	1.584	6.518	167	-	79.975
Ónýttur yfirdráttur/kreditkortaheimildir	663	7.407	24.218	4.297	4.166	375	6.449	6.818	1.143	2.426	426	55	58.443
Hámarks útlánaáætla	27.061	243.701	316.495	182.630	208.659	48.924	51.755	76.458	19.300	37.032	10.739	1.694	1.224.448
Hlutfall af bókfærðu verði	2,2%	19,9%	25,8%	14,9%	17,0%	4,0%	4,2%	6,2%	1,6%	3,0%	0,9%	0,1%	100%

* Opinberir aðilar eru stjórnvöld, fyrirtæki í ríkiseigu, Seðlabanki og sveitarfélög.

Skýringar við samstæðuársreikning

59. Hámarksútlánaáætla og skipting eftir atvinnugreinum (framhald)

	Fyrirtæki												Bókfært verð
	Fjármála- fyrirtæki	Opinberir aðilar*	Einstaklingar	Sjávar- útvegur	Byggingar- iðnaður og fasteigna- félög	Eignar- halds- félög	Smásala	Þjónusta	Upplýsinga- tækni og fjarskipti	Lönaður	Land- búnaður	Aðrir	
31. desember 2014													
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	-	10.160	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10.160
Markaðsskuldabréf og önnur verðréf með föstum vöxtum	41	221.293	-	-	13.345	7.880	-	-	-	-	-	1.030	243.589
Afleiðusamningar	38	-	7	-	-	1	-	-	-	-	-	32	78
Útlán og kröfur á fjármálafyrirtæki	49.789	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	49.789
Útlán og kröfur á viðskiptavini	-	13.708	238.932	156.023	112.880	42.861	39.118	56.387	19.798	28.760	8.751	1.137	718.355
Aðrar fjáreignir	913	343	331	-	614	71	130	711	3	16.554	1	62	19.733
Útlánaáætla í efnahagsreikningi samtals	50.781	245.504	239.270	156.023	126.839	50.813	39.248	57.098	19.801	45.314	8.752	2.261	1.041.704
Útlánaáætla utan efnahagsreiknings	2.648	13.688	22.507	28.197	33.802	5.150	11.143	12.652	3.423	8.974	525	706	143.415
Fjárhagslegar ábyrgðir og sölutryggingar verðbréfa	45	611	572	7.740	1.917	3.525	2.240	2.250	673	559	37	331	20.500
Ónýttar lánsheimildir	-	7.238	-	17.956	29.877	913	4.926	578	1.763	6.510	182	174	70.117
Ónýttur yfirdráttur/kreditkortahættir	2.603	5.839	21.935	2.501	2.008	712	3.977	9.824	987	1.905	306	201	52.798
Hámarks útlánaáætla	53.429	259.192	261.777	184.220	160.641	55.963	50.391	69.750	23.224	54.288	9.277	2.967	1.185.119
Hlutfall af bókfærðu verði	4,5%	21,9%	22,1%	15,5%	13,6%	4,7%	4,3%	5,9%	2,0%	4,6%	0,8%	0,3%	100%

* Opinberir aðilar eru stjórnvöld, fyrirtæki í ríkiseigu, Seðlabanki og sveitarfélög.

Skýringar við samstæðuársreikning

60. Tryggingar og veðhlutföll eftir atvinnugreinum

Veðhlutfallið lýsir hámarks áhættuskuldbindingu útlánaáættu (bókfært brúttó virði lána og liðir utan efnahags) sem hlutfall af heildarverðmati trygginga. Veðhlutfall er einn af lykiláhættumatsþáttum þegar verið er að meta lánveitingar einstakra viðskiptamanna. Áhættan á vanefnd viðskiptamanns er í forgrunni við veitingu útlána og líkurnar á því að lánveitandi taki á sig tap við nauðungarsölu aukast á sama tíma og virði trygginga lækkar. Hátt veðhlutfall gefur til kynna minna rými til áhættuvarna gegn verðlækkunum trygginga eða gegn hækkunum útlána ef endurgreiðslur eru ekki inntar af hendi og vöxtum bætt við útistandandi kröfu.

	Veðhlutfall - Tryggt að fullu					Veðhlutfall- Tryggt að hluta		Án trygginga*	Virðis- rýrnunar- sjóður	Hámarks útlána- áhætta
	0% - 25%	25% - 50%	50% - 75%	75% - 100%	Samtals	>100%	Virði trygginga			
31. desember 2015										
Fjármálafyrirtæki	-	-	-	-	-	-	-	21.481	-	21.481
Opinberir aðilar	17	67	216	923	1.223	3.878	345	20.808	(230)	25.679
Einstaklingar	12.846	29.481	47.567	79.042	168.936	75.991	56.067	83.519	(12.389)	316.057
Fyrirtæki	6.862	20.234	69.093	137.952	234.141	328.608	191.538	83.467	(21.038)	625.178
Sjávarútvegur	2.241	10.493	46.380	62.142	121.256	54.853	42.378	9.069	(2.644)	182.534
Byggingariðnaður og fasteignafélög	1.033	5.042	8.804	32.590	47.469	136.514	72.158	21.942	(6.756)	199.169
Eignarhaldsfélög	950	399	3.815	11.805	16.969	30.179	17.956	2.659	(1.037)	48.770
Smásala	317	821	3.972	6.464	11.574	34.667	18.461	7.442	(2.049)	51.634
Þjónusta	1.171	2.187	3.615	10.468	17.441	41.311	21.835	23.019	(5.764)	76.007
Upplýsingatækni og samskipti	113	94	106	42	355	11.603	6.551	7.625	(285)	19.298
Iðnaður	564	673	1.310	12.326	14.873	13.463	8.216	10.644	(2.180)	36.800
Landbúnaður	473	525	1.091	2.115	4.204	5.946	3.912	910	(322)	10.738
Annað	-	-	-	-	-	72	71	157	(1)	228
Samtals	19.725	49.782	116.876	217.917	404.300	408.477	247.950	209.275	(33.657)	988.395
31. desember 2014										
Fjármálafyrirtæki	-	-	-	-	-	-	-	52.438	-	52.438
Opinberir aðilar	36	86	198	807	1.127	2.767	437	23.626	(124)	27.396
Einstaklingar	9.553	19.669	30.984	57.321	117.527	76.566	52.710	83.369	(16.022)	261.440
Fyrirtæki	6.398	21.417	43.297	114.054	185.166	336.838	200.498	73.582	(25.301)	570.285
Sjávarútvegur	3.715	13.169	22.288	55.862	95.034	84.487	59.605	11.184	(6.484)	184.221
Byggingariðnaður og fasteignafélög	903	2.586	6.605	25.102	35.196	107.462	60.068	11.069	(7.046)	146.681
Eignarhaldsfélög	268	184	2.021	11.463	13.936	30.421	16.525	6.241	(2.590)	48.008
Smásala	168	2.384	2.250	8.704	13.506	32.111	18.744	7.725	(3.080)	50.262
Þjónusta	742	1.929	3.869	7.640	14.180	39.745	21.702	17.955	(2.841)	69.039
Upplýsingatækni og samskipti	47	65	61	50	223	15.891	7.032	7.762	(656)	23.220
Iðnaður	141	521	4.659	4.424	9.745	20.396	12.465	9.670	(2.077)	37.734
Landbúnaður	413	579	1.544	809	3.345	5.228	3.415	1.222	(519)	9.276
Annað	1	-	-	-	1	1.097	942	754	(8)	1.844
Samtals	15.987	41.172	74.479	172.182	303.820	416.171	253.645	233.015	(41.447)	911.559

* Ef veðhlutfall er lægra en 100% er lán metið sem tryggt að fullu. Ef veðhlutfall er hærra en 100% er lán metið sem tryggt að hluta og tilsvarendi virði tryggingar er sýnt í töflunni.

Skýringar við samstæðuársreikning

61. Tegundir trygginga

Eftirfarandi töflur sýna virði trygginga sem notaðar eru til að lágmarka útlánaáættu, nánari upplýsingar um tegundir trygginga er að finna í skýringu 57. Mildun útlánaáættu.

31. desember 2015	Fasteignir	Skip	Innstæður	Verðbréf	Annað*	Samtals
Opinberir aðilar	1.996	-	62	-	108	2.166
Einstaklingar	334.641	563	247	3.149	17.025	355.626
Fyrirtæki	212.653	170.104	2.134	66.853	81.163	532.907
Sjávarútvegur	13.012	169.341	106	17.852	28.692	229.003
Byggingariðnaður og fasteignafélög	125.830	47	349	585	3.631	130.442
Eignarhaldsfélög	5.282	15	35	39.519	701	45.552
Smásala	13.586	14	324	826	18.246	32.996
Þjónusta	35.384	650	575	448	13.379	50.436
Upplýsingatækni og samskipti	732	2	398	993	4.879	7.004
Iðnaður	9.214	18	341	6.630	9.733	25.936
Landbúnaður	9.522	17	6	-	1.902	11.447
Annað	91	-	-	-	-	91
Samtals	549.290	170.667	2.443	70.002	98.296	890.699

31. desember 2014	Fasteignir	Skip	Innstæður	Verðbréf	Annað*	Samtals
Opinberir aðilar	1.935	-	35	-	43	2.013
Einstaklingar**	260.452	472	408	2.449	15.730	279.511
Fyrirtæki	178.130	156.904	2.215	54.720	74.776	466.745
Sjávarútvegur	11.123	155.421	36	14.623	23.911	205.114
Byggingariðnaður og fasteignafélög	97.317	18	647	393	2.655	101.030
Eignarhaldsfélög	8.168	-	52	29.975	482	38.677
Smásala	13.557	456	192	662	18.968	33.835
Þjónusta	30.174	608	726	1.940	11.360	44.808
Upplýsingatækni og samskipti	578	2	140	1.002	5.784	7.506
Iðnaður	9.080	382	415	6.075	8.874	24.826
Landbúnaður	8.116	17	7	-	1.850	9.990
Annað	17	-	-	50	892	959
Samtals	440.517	157.376	2.658	57.169	90.549	748.269

*Aðrar tryggingar eru fjárkröfur, vörureikningar, lausafé, ökutæki, vélar, loftför, birgðir

**Samanburðarfjárhæðir hafa verið leiðréttar vegna villu í fjárhæðum sem áður höfðu verið birtar í ársreikningi 2014. Fjárhæðirnar í þessari töflu eru einungis upplýsingalegs eðlis og hafa þar af leiðandi ekki áhrif á fjárhæðirnar í rekstrar- eða efnahagsreikningnum.

62. Útlán og kröfur á viðskiptavini og fjármálafyrirtæki - landfræðileg skipting

Landfræðileg skipting byggir á lögheimili viðskiptavinarins fremur en aðsetri hans.

31. desember 2015	Innlent	Erlent	Samtals
Útlán og kröfur á fjármálafyrirtæki	3.189	17.602	20.791
Útlán og kröfur á viðskiptavini	758.033	53.516	811.549
Samtals	761.222	71.118	832.340

31. desember 2014	Innlent	Erlent	Samtals
Útlán og kröfur á fjármálafyrirtæki	9.148	40.642	49.790
Útlán og kröfur á viðskiptavini	669.730	48.624	718.354
Samtals	678.878	89.266	768.144

Skýringar við samstæðuársreikning

63. Útlán og kröfur - skipting eftir vöktunarflokkum útlánaáættu

Eftirfarandi töflur sýna útlánaeftirlit skipt eftir vöktunarflokkum. Nánari upplýsingar um eftirlit útlána og litaflokkana er að finna í skýringu 55. Vöktun og eftirlit með útlánaáættu.

31. desember 2015	Grænn	Gulur	Appelsínugulur	Rauður	Bókfært virði
Fjármálafyrirtæki	20.791	-	-	-	20.791
Opinberir aðilar	7.823	676	-	239	8.738
Einstaklingar	247.263	12.621	21.804	9.273	290.961
Fyrirtæki	432.939	42.803	19.681	16.427	511.850
Sjávarútvegur	151.630	1.418	3.729	2.740	159.517
Byggingariðnaður og fasteignafélög	118.605	23.222	7.066	6.440	155.333
Eignarhaldsfélög	43.871	2.749	785	207	47.612
Smásala	30.364	3.271	1.577	809	36.021
Þjónusta	47.340	7.205	4.809	1.115	60.469
Upplýsingatækni og samskipti	14.573	497	288	144	15.502
Iðnaður	18.037	3.566	1.198	4.403	27.204
Landbúnaður	8.444	875	229	569	10.117
Annað	75	-	-	-	75
Samtals	708.816	56.100	41.485	25.939	832.340

31. desember 2014	Grænn	Gulur	Appelsínugulur	Rauður	Bókfært virði
Fjármálafyrirtæki	49.789	-	-	-	49.789
Opinberir aðilar	12.878	718	96	16	13.708
Einstaklingar	196.551	12.277	18.647	11.456	238.931
Fyrirtæki	354.590	64.583	31.162	15.381	465.716
Sjávarútvegur	114.306	23.127	16.226	2.364	156.023
Byggingariðnaður og fasteignafélög	85.072	17.904	5.205	4.699	112.880
Eignarhaldsfélög	37.835	4.044	649	333	42.861
Smásala	32.681	2.978	2.266	1.192	39.117
Þjónusta	41.556	8.325	4.788	1.718	56.387
Upplýsingatækni og samskipti	15.831	3.650	232	85	19.798
Iðnaður	19.209	3.565	1.131	4.856	28.761
Landbúnaður	7.095	857	665	134	8.751
Annað	1.005	133	-	-	1.138
Samtals	613.808	77.578	49.905	26.853	768.144

64. Útlánagæði fjáreigna

31. desember 2015	Bókfært virði brúttó				Virðisrýrnunarsjóður	Bókfært virði
	Engin vanskil eða sérstök virðisrýrnun	Vanskil en sérstaklega virðisrýrt	Sérstaklega virðisrýrt	Samtals		
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	25.164	-	-	25.164	-	25.164
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	203.299	385	-	203.684	-	203.684
Afleiðusamningar	287	-	-	287	-	287
Útlán og kröfur á fjármálafyrirtæki	20.791	-	-	20.791	-	20.791
Útlán og kröfur á viðskiptavini	767.837	20.569	56.800	845.206	(33.657)	811.549
Aðrar fjáreignir	6.918	-	-	6.918	-	6.918
Samtals	1.024.296	20.954	56.800	1.102.050	(33.657)	1.068.393

31. desember 2014	Engin vanskil eða sérstök virðisrýrnun	Vanskil en sérstaklega virðisrýrt	Sérstaklega virðisrýrt	Samtals	Virðisrýrnunarsjóður	Bókfært virði
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	10.160	-	-	10.160	-	10.160
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	235.568	8.021	-	243.589	-	243.589
Afleiðusamningar	78	-	-	78	-	78
Útlán og kröfur á fjármálafyrirtæki	49.789	-	-	49.789	-	49.789
Útlán og kröfur á viðskiptavini	657.564	25.015	77.223	759.802	(41.447)	718.355
Aðrar fjáreignir	19.733	-	-	19.733	-	19.733
Samtals	972.892	33.036	77.223	1.083.151	(41.447)	1.041.704

Virðisrýrnunarsjóðurinn felur í sér bæði sérstaka virðisrýrnun og almenna virðisrýrnun.

Skýringar við samstæðuársreikning

65. Útlán og aðrar kröfur án vanskila eða sértækrar virðisrýrnunar

Eftirfarandi töflur sýna gæði útlána mæld með lánshæfiseinkunnum fyrir þau útlán sem eru án vanskila eða sértækrar virðisrýrnunar. Nánari lýsing á lánshæfiseinkunnum er að finna í skýringu 54, Mat á útlánaáhættu.

31. desember 2015	Lánshæfiseinkunnir					Bókfært virði brúttó
	10-7	6-4	3-1	0	Engin einkunn	
Fjármálafyrirtæki	19.152	1.639	-	-	-	20.791
Opinberir aðilar	7.608	643	183	-	15	8.449
Einstaklingar	97.898	130.886	37.303	516	3.999	270.602
Fyrirtæki	60.608	308.401	117.125	2.638	14	488.786
Sjávarútvegur	17.558	108.078	29.642	1.810	-	157.088
Byggingariðnaður og fasteignafélög	5.696	81.660	60.340	552	2	148.250
Eignarhaldsfélög	-	38.692	8.657	-	-	47.349
Smásala	11.036	16.205	7.226	26	-	34.493
Þjónusta	15.973	31.437	7.609	250	2	55.271
Upplýsingatækni og samskipti	4.669	10.173	595	-	-	15.437
Iðnaður	4.820	14.938	2.034	-	-	21.792
Landbúnaður	856	7.214	950	-	10	9.030
Annað	-	4	72	-	-	76
Samtals	185.266	441.569	154.611	3.154	4.028	788.628

31. desember 2014	Lánshæfiseinkunnir					Bókfært virði brúttó
	10-7	6-4	3-1	0*	Engin einkunn	
Fjármálafyrirtæki	49.789	-	-	-	-	49.789
Opinberir aðilar	12.229	1.330	47	-	12	13.618
Einstaklingar	76.490	97.345	35.635	266	3.718	213.454
Fyrirtæki	47.154	250.992	129.553	2.253	540	430.492
Sjávarútvegur	31.388	79.640	36.900	1.947	2	149.877
Byggingariðnaður og fasteignafélög	605	55.037	51.002	63	11	106.718
Eignarhaldsfélög	-	22.178	8.603	61	35	30.877
Smásala	1.096	29.066	6.749	16	3	36.930
Þjónusta	12.404	27.523	13.342	5	54	53.328
Upplýsingatækni og samskipti	206	11.084	8.822	5	1	20.118
Iðnaður	1.024	19.072	2.901	156	422	23.575
Landbúnaður	431	6.373	1.109	-	12	7.925
Annað	-	1.019	125	-	0	1.144
Samtals	185.662	349.667	165.235	2.519	4.270	707.353

*Vegna þeirra reikningsskilaáðferða sem beitt er eru lán og kröfur sem keyptar voru með afföllum ekki virðisrýrd, enda þótt samstæðan meti það svo að viðskiptamaður sé ekki líklegur til að standa við skuldbindingar sínar. Þannig geta slík lán verið í vanefndum en hvorki í vanskilum né sérstaklega virðisrýrd.

66. Útlán og aðrar kröfur í vanskilum en án virðisrýrnunar

Eftirfarandi tafla sýnir bókfært virði útlána og krafna á fjármálafyrirtæki og viðskiptavini, sem farið hafa í vanskil með samningsbundnar skuldbindingar sínar sem nemur einum degi eða fleirum.

31. desember 2015	Vanskil 1-5 dagar	Vanskil 6-30 dagar	Vanskil 31-60 dagar	Vanskil 61-90 dagar	Vanskil yfir 90 dagar	Bókfært virði brúttó
Opinberir aðilar	-	4	-	55	-	59
Einstaklingar	114	6.346	4.132	1.197	1.244	13.033
Fyrirtæki	53	3.741	1.490	799	1.394	7.477
Samtals	167	10.091	5.622	2.051	2.638	20.569
31. desember 2014						
Opinberir aðilar	-	1	84	7	6	98
Einstaklingar	2.419	7.321	3.430	1.352	976	15.498
Fyrirtæki	521	3.787	3.336	696	1.079	9.419
Samtals	2.940	11.109	6.850	2.055	2.061	25.015

67. Útlán og aðrar kröfur eftir atvinnugreinum

Eftirfarandi töflur sýna útlánaáættu og virðisrýrnun eftir tegund viðskiptavina og atvinnugreinum:

	Sérstaklega virðisrýrt							
	Þar af í skilum				Þar af í vanskilum*			
	Bókfært virði brúttó	Ekki sérstök virðisrýrnun brúttó	Almenn virðisrýrnun	Bókfært virði brúttó	Sérstök virðisrýrnun	Bókfært virði brúttó	Sérstök virðisrýrnun	Bókfært virði
31. desember 2015								
Fjármálafyrirtæki	20.791	20.791	-	-	-	-	-	20.791
Opinberir aðilar	8.969	8.507	(8)	429	(204)	32	(18)	8.738
Einstaklingar	303.349	283.634	(1.967)	4.937	(2.273)	14.777	(8.147)	290.961
Fyrirtæki	532.888	496.265	(3.482)	23.167	(9.813)	13.458	(7.745)	511.850
Sjávarútvegur	162.160	157.546	(224)	1.762	(901)	2.853	(1.519)	159.517
Byggingariðnaður og fasteignafélög	162.090	150.708	(1.431)	6.468	(2.618)	4.914	(2.708)	155.333
Eignarhaldsfélög	48.649	47.671	(343)	266	(155)	713	(540)	47.612
Smásala	38.069	35.198	(325)	1.489	(923)	1.382	(800)	36.021
Þjónusta	66.233	57.857	(719)	6.133	(3.712)	2.243	(1.333)	60.469
Upplýsingatækni og samskipti	15.787	15.526	(137)	12	(3)	249	(145)	15.502
Iðnaður	29.384	22.052	(231)	6.466	(1.335)	867	(615)	27.204
Landbúnaður	10.440	9.631	(71)	571	(166)	237	(85)	10.117
Annað	76	76	(1)	-	-	-	-	75
Samtals	865.997	809.197	(5.457)	28.533	(12.290)	28.267	(15.910)	832.340

	Sérstaklega virðisrýrt							
	Þar af í skilum				Þar af í vanskilum*			
	Bókfært virði brúttó	Ekki sérstök virðisrýrnun brúttó	Almenn virðisrýrnun	Bókfært virði brúttó	Sérstök virðisrýrnun	Bókfært virði brúttó	Sérstök virðisrýrnun	Bókfært virði
31. desember 2014								
Fjármálafyrirtæki	49.789	49.789	-	-	-	-	-	49.789
Opinberir aðilar	13.831	13.717	(25)	59	(57)	56	(42)	13.708
Einstaklingar	254.955	228.952	(2.240)	7.118	(3.776)	18.884	(10.007)	238.931
Fyrirtæki	491.015	439.910	(5.451)	37.612	(12.196)	13.494	(7.653)	465.716
Sjávarútvegur	162.507	150.959	(637)	8.881	(4.497)	2.667	(1.350)	156.023
Byggingariðnaður og fasteignafélög	119.926	109.273	(1.552)	6.119	(2.850)	4.534	(2.644)	112.880
Eignarhaldsfélög	45.451	31.249	(603)	13.443	(1.451)	758	(535)	42.861
Smásala	42.198	37.788	(491)	2.752	(1.621)	1.657	(968)	39.117
Þjónusta	59.228	56.166	(1.137)	929	(579)	2.133	(1.125)	56.387
Upplýsingatækni og samskipti	20.454	20.219	(486)	86	(61)	149	(109)	19.798
Iðnaður	30.837	24.324	(433)	5.276	(1.015)	1.238	(629)	28.761
Landbúnaður	9.269	8.786	(104)	126	(122)	358	(293)	8.751
Annað	1.145	1.146	(8)	-	-	-	-	1.138
Samtals	809.590	732.368	(7.716)	44.789	(16.029)	32.434	(17.702)	768.144

*Í vanskilum yfir 90 daga

Skýringar við samstæðuáreikning

68. Virðisrýrnun útlána og kröfur á fjármálafyrirtæki og viðskiptavinum og annarra fjáreigna

	2015			2014		
	Sérstök virðisrýrnun	Almenn virðisrýrnun	Samtals	Sérstök virðisrýrnun	Almenn virðisrýrnun	Samtals
Staða í upphafi árs	(33.731)	(7.716)	(41.447)	(41.278)	(9.666)	(50.944)
Nýtt framlag	(10.646)	-	(10.646)	(19.209)	-	(19.209)
Nýtt framlag vegna samruna	(2.863)	(491)	(3.354)	-	-	-
Bakfært framlag	12.821	2.565	15.386	16.852	1.827	18.679
Framlag á móti afskrift	6.570	-	6.570	9.917	-	9.917
Gengisbreytingar	(351)	185	(166)	(13)	123	110
Staða í lok árs	(28.200)	(5.457)	(33.657)	(33.731)	(7.716)	(41.447)

	2015			2014		
	Viðskipta-vinir	Fjármála-fyrirtæki	Samtals	Viðskipta-vinir	Fjármála-fyrirtæki	Samtals
Nýtt framlag	(10.646)	(645)	(11.291)	(19.209)	-	(19.209)
Afskrift	(7.601)	-	(7.601)	(14.905)	-	(14.905)
Framlag á móti afskrift	6.570	-	6.570	9.917	-	9.917
Bakfært framlag	15.386	-	15.386	18.679	-	18.679
Innheimt áður afskrifað	2.146	-	2.146	3.242	-	3.242
Gengisbreytingar	(166)	-	(166)	110	-	110
Hrein virðisrýrnun útlána og krafna	5.689	(645)	5.044	(2.166)	0	(2.166)
Innheimt áður afskrifaðar kröfur	-	-	-	-	128	128
Hrein virðisrýrnun ársins	5.689	(645)	5.044	(2.166)	128	(2.038)

69. Endurskipulögð útlán

Samstæðan hefur hannað ferla og úrræði til að auðvelda fjárhagslega endurskipulagningu viðskiptavina sem eiga í greiðsluferfiðleikum. Slíkir ferlar og úrræði fela í sér breytingar á lánstíma, afborgunum og samþykki á áætlunum stjórnenda.

70. Stórar áhættuskuldbindingar

Þann 31. desember 2015 voru þrír hópar viðskiptamanna samstæðunnar skilgreindir sem stórar áhættuskuldbindingar samkvæmt reglum Fjármálaeftirlitsins nr. 625/2013 um stórar áhættuskuldbindingar fjármálafyrirtækja. Viðskiptavinir teljast til stórra áhættuskuldbindinga ef heildar skuldbindingar þeirra eða fjárhagslega- eða stjórnunarlega tengdra aðila eru umfram 10% af eiginfjárgrunni samstæðunnar. Samkvæmt ofangreindum reglum má engin áhættuskuldbinding vera meiri en 25% af eiginfjárgrunni. Neðangreind tafla sýnir stórar áhættuskuldbindingar eftir útlánamildun.

	Fjöldi stórra áhætta	Stórar áhættur
31. desember 2015		
Stórar áhættuskuldbindingar á bilinu 10-20% af eiginfjárgrunni samstæðunnar	2	66.094
Stórar áhættuskuldbindingar á bilinu 0-10% af eiginfjárgrunni samstæðunnar	1	212
Samtals	3	66.306
Hlutfall af eiginfjárgrunni		25%
31. desember 2014		
Stórar áhættuskuldbindingar á bilinu 10-20% af eiginfjárgrunni samstæðunnar	3	102.217
Stórar áhættuskuldbindingar á bilinu 0-10% af eiginfjárgrunni samstæðunnar	3	0
Samtals	6	102.217
Hlutfall af eiginfjárgrunni		41%

71. Markaðsskuldbréf og önnur verðbréf með föstum tekjum

Sundurliðun á skuldbréfasafni samstæðunnar, í samræmi við mat matsfyrirtækisins Standard & Poor's, er sem hér segir:

Bókfært verð	2015	2014
AAA/AA+/AA/AA-	31.900	66.959
BBB/BBB-	136.568	141.292
Lægra en BBB-	24.875	12.825
Óflokkað	10.341	22.513
Samtals	203.684	243.589

Skýringar við samstæðuársreikning

71. Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum (framhald)

Eftirfarandi tafla sýnir bókfært verð skuldabréfa þar sem útgefendur bréfanna hafa ekki staðið við samningsbundnar greiðslur á gjalddögum:

	Vanskil 0-90 dagar	Vanskil yfir 90 dagar	Bókfært virði
31. desember 2015			
Eignarhaldsfélög	-	85	85
Aðrir	-	300	300
Samtals	0	385	385
31. desember 2014			
Eignarhaldsfélög	-	7.871	7.871
Aðrir	-	150	150
Samtals	0	8.021	8.021

72. Afleiðusamningar

Sundurliðun á afleiðusamningum samstæðunnar, sem flokkaðir eru eftir tilsvarende lánshæfiseinkunn mótaðila samkvæmt matsfyrirtækinu Standard & Poor's, er sem hér segir:

	2015			2014		
	Nafnverðs- fjárhæð	Gangvirði		Nafnverðs- fjárhæð	Gangvirði	
		Eignir	Skuldir		Eignir	Skuldir
A+/A/A-	33.936	41	145	18.640	35	51
BBB+ til BBB-	16.313	7	213	6.254	4	252
Óflokkað	22.895	239	344	4.430	39	29
Samtals	73.144	287	702	29.324	78	332

73. Jöfnun fjáreigna og fjárskulda

Eftirfarandi tafla sýnir yfirlit yfir stöður fjáreigna og fjárskulda sem falla undir jöfnunarsamninga eða sambærilega samninga sem beita má án skilyrða.

31. desember 2015

Fjáreignir sem falla undir jöfnunarsamninga eða sambærilega samninga sem beita má án skilyrða.

Tegund	Eignir sem falla undir nettunarsamninga		Nettun sem ekki er færð í efnahagsreikning				Eignir sem ekki falla undir jöfnunar samninga	Bókfært virði nettó innan efnahags
	Eignir	Skuldir	Nettó	Fjárskuldir	Móttæknar tryggingar	Nettó eignir mtt. nettunar		
Afleiður	285	-	285	(43)	(230)	12	2	287

Fjárskuldir sem falla undir jöfnunarsamninga eða sambærilega samninga sem beita má án skilyrða.

Tegund	Skuldir sem falla undir nettunarsamninga		Nettun sem ekki er færð í efnahagsreikning				Skuldir sem ekki falla undir jöfnunar samninga	Bókfært virði nettó innan efnahags
	Skuldir	Eignir	Nettó	Fjáreignir	Afhentar tryggingar	Nettó skuldir mtt. nettunar		
Afleiður	(564)	-	(564)	43	(127)	(648)	(139)	(702)
Skortstöður	(2.698)	-	(2.698)	-	2.698	-	-	(2.698)
Samtals	(3.262)	0	(3.262)	43	2.571	(648)	(139)	(3.400)

Skýringar við samstæðuársreikning

73. Jöfnun fjáreigna og fjárskulda (framhald)

31. desember 2014

Fjáreignir sem falla undir jöfnunarsamninga eða sambærilega samninga sem beita má án skilyrða.

Tegund	Eignir sem falla undir nettunarsamninga		Nettun sem ekki er færð í efnahagsreikning				Eignir sem ekki falla undir jöfnunarsamninga	Bókfært virði nettó innan efnahags
	Eignir	Skuldir	Nettó	Fjárskuldir	Mótteknar tryggingar	Nettó eignir mtt. nettunar		
Afleiður	78	-	78	(26)	(35)	17	-	78

Fjárskuldir sem falla undir jöfnunarsamninga eða sambærilega samninga sem beita má án skilyrða.

Tegund	Skuldir sem falla undir nettunarsamninga		Nettun sem ekki er færð í efnahagsreikning				Skuldir sem ekki falla undir jöfnunarsamninga	Bókfært virði nettó innan efnahags
	Skuldir	Eignir	Nettó	Fjáreignir	Afhentar tryggingar	Nettó skuldir mtt. nettunar		
Afleiður	(81)	-	(81)	26	32	(23)	(252)	(332)
Skortstöður	(5.077)	-	(5.077)	-	5.077	-	-	(5.077)
Samtals	(5.158)	0	(5.158)	26	5.109	(23)	(252)	(5.409)

Lausafjáráhætta

74. Lausafjáráhætta

Lausafjáráhætta er hættan á því að samstæðan eigi í erfiðleikum með að standa við skuldbindingar sínar sem fylgja fjárskuldum, sem gerðar eru upp með afhendingu reiðufjár eða annarrar fjáreignar, eða að slíku uppgjöri fylgi óhóflegur kostnaður. Áhættuna má rekja til mögulegs misræmis í tímasetningum á greiðsluflæði.

75. Stýring lausafjáráhættu

Áhættu- og fjármálanefnd hefur mótað og sett stefnu um stýringu lausafjár fyrir bankann og dótturfélög hans. Markmið stefnu um stýringu lauss fjár er að tryggja að jafnvel á álagstímum sé til nægilegt lausafé og fjármögnunarleiðir séu aðgengilegar til að standa straum af fjárhagslegum skuldbindingum tímanlega og á sanngjörnum kjörum. Markmið með framkvæmd stefnunnar er jafnframt að draga úr sveiflum í lausafjárstöðu. Lausafjárreglur bankans byggja á ramma sem settur er fram í regluverki Basel III um stýringu lausafjáráhættu þar sem meginmælikvarðar lausafjáráhættu eru lausafjárþekja (e. Liquidity Coverage Ratio, LCR) og fjármögnunarþekja (e. Net Stable Funding Ratio, NSFR). Tilgangur lausafjárþekju er að tryggja að skammtímaþolmörk lausafjárstöðu séu viðunandi með því að ganga úr skugga um að samstæðan eigi nægar hágæða lausafjáreignir til að mæta skyndilegu álagi sem varir í allt að 30 daga. Tilgangur fjármögnunarþekju er að takmarka tímamísræmi á milli eigna og skulda og að hve miklu leyti bankinn reiðir sig á óstöðuga skammtímafjármögnun til að fjármagna langtímaeignir.

Á árinu 2015 fór samstæðan eftir reglum Seðlabanka Íslands nr. 1031/2014 um lausafjárlutfall og reglum nr. 1032/2014 um fjármögnunarþekju. Jafnframt því fylgir samstæðan leiðbeinandi tilmælum Fjármálaeftirlitsins nr. 2/2010 um bestu framkvæmd lausafjárstýringar hjá fjármálafyrirtækjum. Lausafjárreglur Seðlabankans setja samstæðunni lágmarksskorður vegna lausafjárþekju sem var 80% fyrir heildarlausafjárþekju og 100% fyrir lausafjárþekju erlendra mynta árið 2015. Reglur um fjármögnunarþekju setja lágmarksskorðu fjármögnunarþekju í erlendum gjaldmiðlum sem var 80% árið 2015. Lágmarksskorður beggja hlutfalla, LCR alls og NSFR í erlendum gjaldmiðlum, munu aukast um tíu prósentustig árlega og verða 100% árið 2017. Samstæðan skilar mánaðarlegum skýrslum um lausafjárstöðu og fjármögnunarþekju til Seðlabankans og Fjármálaeftirlitsins.

Samstæðan hefur sett fram áhættuvilja þar sem þessar reglur og kröfur sem og innri kröfur bankans setja viðmið fyrir lausafjárstýringu.

Lausafjáráhættu er stýrt miðlægt innan samstæðunnar af Fjárstýringu og er undir eftirliti Markaðsáhættu. Fyrirkomulagið gerir stjórnendum kleift að fylgjast með og stýra lausafjáráhættu fyrir samstæðuna. Áhættu- og fjármálanefnd bankans hefur eftirlit með lausafjáráhættu samstæðunnar en Innri endurskoðun metur hvort stýringarferli lausafjáráhættu sé árangursríkt og skilvirkt.

Fylgst er með lausafjáráhættu samstæðunnar innan dags, skammtíma lausafjáráhættu til 30 daga sem og lausafjáráhættu og fjármögnunaráhættu vegna misræmis eigna og skulda til lengri tíma.

Lausafjárstýring samstæðunnar felur meðal annars í sér að setja upp áætlað sjóðstreymi út frá endurgreiðsluferli frekar en að byggja á samningsbundnum gjalddögum eingöngu, eftirlit með lausafjáráhættu í efnahagsreikningi, eftirlit og stýringu á endurgreiðsluferli skulda og skuldbindinga utan efnahagsreiknings, eftirlit með samsöfnun lausafjáráhættu til að forðast að verða ótilhlýðilega háður stórum mótaðilum, áætla sjóðstreymi framtíðarviðskipta og viðhalda lausafjár- og viðlagaáætlunum sem segja til um aðgerðir sem grípa skal til komi til erfiðleika vegna skorts á lausafé.

Skýringar við samstæðuársreikning

75. Stýring lausafjánhættu (framhald)

Markaðsáætla framkvæmir vikulega álagsprófanir sem felast í því að beita ýmsum hugsanlegum sviðsmyndagreiningum á lausafjánhættu samstæðunnar til að tryggja að lausafé sé nægilegt til að standast álagsaðstæður. Hver álagsprófun byggir á mismunandi forsendum til að meta áhrif mismunandi markaðsaðstæðna, sér í lagi áhrif afléttingar gjaldeyrishafta á innstæðugrunn samstæðunnar.

Meginmælikvarði lausafjánhættu til skamms tíma er lausafjánhættu sem mælir hlutfall hágæða lausafjánhættu af heildar nettó útlæði á næstu 30 dögum miðað við álagsaðstæður. Hágæða lausafjánhættu samanstanda af handbæru reiðufé, sjóði hjá Seðlabanka, eignum sem nota má í endurhverfum viðskiptum við Seðlabanka Íslands og erlend ríkisverðbréf með 0% áhættuvog. Vænt inn- og útlæði fyrir næstu 30 daga er fengið með því að vigta þá eigna- og skuldaliði sem tilteknir eru við útreikning hlutfallsins með fyrirfram ákveðnum inn- og útlæðisvigtum sem tilgreindar eru í lausafjánhættu nr. 1031/2014. Tölurnar hér að neðan sýna lausafjánhættu eins og hún var í lok árs 2015 og 2014:

Lausafjánhættu 31. desember 2015	Heild		Erlendar myntir	
	Óvigtað	Vigtað	Óvigtað	Vigtað
1. stigs lausafjánhættu	192.467	192.467	42.722	42.722
2. stigs lausafjánhættu og upplýsingaliðir	16.631	-	42	-
Heildarlausafjánhættu	209.098	192.467	42.764	42.722
Innlán	408.785	148.337	61.340	27.645
Útgáfa	1.014	1.014	1.014	1.014
Annað útlæði	185.594	54.110	30.721	3.557
Heildarútlæði (0-30 daga)	595.393	203.461	93.075	32.216
Kröfur á fjármálafyrirtæki	17.581	16.376	17.581	16.376
Annað innflæði	48.369	17.440	8.155	3.963
Skorða á áætlað innflæði	-	-	-	-
Heildarinnflæði (0-30 daga)	65.950	33.816	25.736	20.339
Lausafjánhættu		113%		360%

Lausafjánhættu 31. desember 2014	Heild		Erlendar myntir	
	Óvigtað	Vigtað	Óvigtað	Vigtað
1. stigs lausafjánhættu	206.017	206.017	68.314	68.314
2. stigs lausafjánhættu og upplýsingaliðir	9.387	-	-	-
Heildarlausafjánhættu	215.404	206.017	68.314	68.314
Innlán	411.670	174.587	73.287	41.845
Útgáfa	620	620	620	620
Annað útlæði	169.506	46.501	31.500	2.028
Heildarútlæði (0-30 daga)	581.796	221.708	105.407	44.493
Kröfur á fjármálafyrirtæki	37.933	32.978	37.933	32.978
Annað innflæði	74.493	31.173	22.148	10.654
Skorða á áætlað innflæði	-	-	-	(10.262)
Heildarinnflæði (0-30 daga)	112.426	64.151	60.081	33.370
Lausafjánhættu		131%		614%

Innlánagrunni samstæðunnar hefur verið skipt upp í átta mismunandi hópa eftir kvikleika. Greining á kvikleika er aðferð sem bankinn notar til að meta hversu stöðug innlán samstæðunnar eru. Samkvæmt BIS (Bank for International Settlements) er kvikleiki innlána skilgreindur sem fjármögnun sem hefur tilhlæðingu til að fara út á álagstímum. Hóparnir eru byggðir út frá aðferðarfræði lausafjánhættu Seðlabankans og endurspeglar innri lausafjánhættu samstæðunnar þar sem ákveðinn stuðull er settur á hvern hóp innlánspega til að meta mögulegt útlæði innlána. Útlæðisvigtir og innlánastöður hvers hóps í lok árs 2015 og 2014 eru í meðfylgjandi töflum:

Innlánastöður* eftir hópum m.v. 31. desember 2015	0-30 daga innlánastöður				Bundin innlán
	Minna stöðug innlán	Áætluð útlæðisvigt	Stöðug innlán	Áætluð útlæðisvigt	
Hópar					
1. Einstaklingar	89.491	10%	70.745	5%	86.602
2. Lítil og meðalstjórn fyrirtæki	46.315	10%	10.187	5%	4.609
3. Innlán aðila í rekstrarsambandi	7.069	25%	169	5%	229
4. Stór fyrirtæki	61.185	40%	367	20%	25.645
5. Ríki, sveitarfélög og seðlabankar	29.124	40%	-	20%	642
6. Fjármálafyrirtæki í slitameðferð	19.273	100%	-	-	48.321
7. Fjármálafyrirtæki	63.417	100%	-	-	38.566
8. Aðrir erlendis aðilar	9.581	100%	1.862	25%	2.383
Heildarinnlán	325.455		83.330		206.997

*Innlán og aðrar skuldir við fjármálastofnanir og Seðlabanka

Skýringar við samstæðuársreikning

75. Stýring lausafjánhættu (framhald)

Innlánastöður* eftir hópum m.v. 31. desember 2014	0-30 daga innlánastöður				Bundin innlán
	Minna stöðug innlán	Áætluð útlæðis-vigt	Stöðug innlán	Áætluð útlæðis-vigt	
Hópar					
1. Einstaklingar	77.510	10%	64.060	5%	82.793
2. Lítil og meðalstjór fyrirtæki	42.719	10%	9.630	5%	3.835
3. Innlán aðila í rekstrarsambandi	6.574	25%	161	5%	286
4. Stór fyrirtæki	58.949	40%	303	20%	18.317
5. Ríki, sveitarfélög og seðlabankar	28.233	40%	-	20%	857
6. Fjármálafyrirtæki í slitameðferð	49.018	100%	-	0%	58.561
7. Fjármálafyrirtæki	64.148	100%	-	0%	26.691
8. Aðrir erlendir aðilar	8.716	100%	1.650	25%	2.252
Heildarinnlán	335.867		75.804		193.592

*Innlán og aðrar skuldir við fjármálastofnanir og Seðlabanka

Annar meginmælikvarði lausafjánhættu til lengri tíma er fjármögnunarþekja. Neðangreind tafla sýnir fjármögnunarþekju í erlendum myntum í lok árs 2015 og 2014.

	2015	2014
Fjármögnunarþekja erlendra mynta	136%	134%

76. Eftirstöðvagreining fjáreigna og fjárskulda

Töflurnar hér á eftir taka aðeins mið af samningsbundnu greiðslufláði eigna og skulda samstæðunnar en taka ekki mið af þeim aðgerðum sem samstæðan getur ákveðið að fara í til að umbreyta eignum í reiðufé annað hvort með sölu eigna eða þátttöku í viðskiptum við Seðlabanka Íslands. Frekari upplýsingar um lausafjárstýringu samstæðunnar má sjá í skýringu 75.

Fjárhæðum í eftirstöðvagreiningunni fyrir lok árs 2015 og 2014 er skipt niður á tímabil með tilliti til líftíma samnings (þ.e. miðað við tímasetningu samningsbundins greiðslufláðis). Í tilvikum útlána og krafna á viðskiptavini sem eru í greiðslustöðvun eða þar sem skiptameðferð stendur yfir metur samstæðan greiðslufláði frá sögulegum upplýsingum um endurheimtur. Í tilvikum skuldabréfa sem útgefin eru af fyrirtækjum í greiðslustöðvun eða þar sem skiptameðferð stendur yfir eru fjárhæðir settar fram sem vænt greiðslufláði metið á gangvirið á reikningsskiladegi. Þessi skuldabréf falla öll á tímabilið 1-5 ár.

Fjárhæðir sem birtar eru í eftirstöðvagreiningunni eru ónúvirt framtíðar innflæði og útlæði greiðslna samstæðunnar, þar með talið greiðslufláði af höfuðstólum og vöxtum. Þessar fjárhæðir eru aðrar en bókfært virði í efnahagsreikningi sem byggja á núvirtu en ekki ónúvirtu greiðslufláði. Ef inn- og útgreiðslur eru ekki fastákveðnar er fjárhæðin sem notuð er við eftirstöðvagreininguna ákvörðuð með tilliti til þeirra vaxta og gengis gjaldmiðla sem er í gildi á reikningsskiladegi. Framtíðargreiðslufláði verðtryggðra eigna og skulda er áætlað með því að nota fasta ársverðbólgu sem miðast við 12 mánaða verðbólgu á reikningsskiladegi. Þegar valkvæmt er hvenær samstæðan þarf að inna greiðslu af hendi er vænt greiðslustreymi reiknað út frá fyrsta degi sem samstæðan kann að vera krafín um greiðslu en það er versta spá út frá sjónarmiði samstæðunnar. Sem dæmi má nefna að óbundnar innstæður falla inn á fyrsta tímabilið. Þar sem samstæðan hefur skuldbundið sig til að reiða fram afborganir er reiknað með því að hver afborgun eigi sér stað á fyrsta degi sem samstæðan kann að vera krafín um greiðslu. Ónýttar lánalínur falla því líka innan þess tímabils sem fyrst mætti nýta þær. Fyrir fjárhagslega ábyrgðasamninga sem samstæðan gefur út er fjárhæðin sem notuð er í eftirstöðvagreiningunni hámarksfjárhæð ábyrgðarinnar og er hún gefin upp á fyrsta tímabilinu sem hægt væri að krefjast efnda á ábyrgðinni.

Talsverður munur er á væntu greiðslufláði samstæðunnar af óbundnum innstæðum annars vegar og fjárhæðunum sem eftirstöðvagreiningin miðast við hins vegar. Óbundin innlán viðskiptavina hafa stuttan samningsbundinn gjalddaga en eru skilgreind sem tiltölulega stöðug fjármögnunarleið með væntan lánstíma lengri en eitt ár, sjá nánar í skýringu 75. Að auki er ekki gert ráð fyrir því að allar lánalínur séu nýttar samstundis. Eins og kom fram hér að ofan í tengslum við lausafjárstýringu, framkvæmir samstæðan einnig vikulegar álagsprófanir til að meta áhrif breyttra markaðsaðstæðna og úttekta á innlánunum.

Innan fjáreigna og fjárskulda koma fjárhæðir stundarviðskipta. Við stýringu á lausafjánhættu lítur samstæðan á stundarviðskipti sem fjárhagslega eign eða skuld en ekki sem hluta af afleiðusamningum.

Skýringar við samstæðuársreikning

76. Eftirstöðvagreining fjáreigna og fjárskulda (framhald)

Eftirfarandi tafla sýnir eftirstöðvagreiningu fyrir fjármálagerninga samstæðunnar 31. desember 2015:

Fjáreignir aðrar en afleiður	0-1 mánuðir	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Án gjald- daga	Samtals	Bókfært verð
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	25.164	-	-	-	-	-	25.164	25.164
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	19.854	14.307	13.333	167.971	23.239	-	238.704	203.684
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	-	-	-	-	-	29.192	29.192	29.192
Útlán og kröfur á fjármálafyrirtæki	17.631	1.481	-	1.679	-	-	20.791	20.791
Útlán og kröfur á viðskiptavini	71.038	43.679	157.912	336.746	657.174	-	1.266.549	811.549
Aðrar fjáreignir	6.361	-	-	558	-	-	6.919	6.918
Samtals	140.048	59.467	171.245	506.954	680.413	29.192	1.587.319	1.097.298
Afleiður - eignir								
Afleiður gerðar upp brúttó								250
Innstreymi	22.164	967	2.045	3.415	-	-	28.591	
Útstreymi	(22.138)	(968)	(1.954)	(3.379)	-	-	(28.439)	
Samtals	26	(1)	91	36	0	0	152	250
Afleiður gerðar upp nettó	37	-	-	-	-	-	37	37
Samtals	63	(1)	91	36	0	0	189	287
Fjárskuldir aðrar en afleiður								
Skuldir við fjármálafyrirtæki og Seðlabanka	(45.474)	(1.238)	(5.347)	(5.665)	(45)	-	(57.769)	(56.731)
Innlán viðskiptavina	(380.818)	(111.663)	(33.492)	(32.739)	(3.564)	-	(562.276)	(559.051)
Skortstöður	(58)	(34)	(126)	(1.224)	(3.445)	-	(4.887)	(2.698)
Lántökur	(1.045)	(55)	(14.965)	(122.448)	(112.040)	-	(250.554)	(209.344)
Víkjandi lán	-	(9)	(31)	(553)	(96)	-	(689)	(639)
Aðrar fjárskuldir	(5.367)	-	-	-	-	-	(5.367)	(5.367)
Samtals	(432.762)	(112.999)	(53.961)	(162.629)	(119.190)	0	(881.542)	(833.830)
Liðir utan efnahagsreiknings								
Fjárhagslegar ábyrgðir og sölutryggingar verðbréfa	(698)	(1.593)	(3.484)	(7.529)	(4.333)	-	(17.637)	
Ónýttar lánsheimildir	(79.975)	-	-	-	-	-	(79.975)	
Ónýttur yfirdráttur/kreditkortheimildir	(58.443)	-	-	-	-	-	(58.443)	
Samtals	(139.116)	(1.593)	(3.484)	(7.529)	(4.333)	0	(156.055)	
Fjárskuldir aðrar en afleiður og liðir utan efnahagsreiknings	(571.878)	(114.592)	(57.445)	(170.158)	(123.523)	0	(1.037.597)	(833.830)
Afleiður – skuldir								
Afleiður gerðar upp brúttó								(583)
Innstreymi	26.951	-	975	2.970	-	-	30.896	
Útstreymi	(27.091)	-	(1.096)	(3.146)	-	-	(31.333)	
Samtals	(140)	0	(121)	(176)	0	0	(437)	(583)
Afleiður gerðar upp nettó	(119)	-	-	-	-	-	(119)	(119)
Samtals	(259)	0	(121)	(176)	0	0	(556)	(702)
Hrein lausafjárstaða	(432.026)	(55.126)	113.770	336.656	556.890	29.192	549.355	263.053

Skýringar við samstæðuársreikning

76. Eftirstöðvagreiing fjáreigna og fjárskulda (framhald)

Eftirfarandi tafla sýnir eftirstöðvagreiingu fyrir fjármálagerninga samstæðunnar 31. desember 2014:

Fjáreignir aðrar en afleiður	0-1 mánuðir	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Án gjald- daga	Samtals	Bókfært verð
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	10.160	-	-	-	-	-	10.160	10.160
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	25.074	41.440	9.291	180.353	26.538	-	282.696	243.589
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	-	-	-	-	-	29.433	29.433	29.433
Útlán og kröfur á fjármálafyrirtæki	38.916	2.281	-	6.635	1.961	-	49.793	49.789
Útlán og kröfur á viðskiptavini	64.372	50.549	123.871	328.812	493.539	-	1.061.143	718.355
Aðrar fjáreignir	19.178	-	-	555	-	-	19.733	19.733
Samtals	157.700	94.270	133.162	516.355	522.038	29.433	1.452.958	1.071.059
Afleiður - eignir								
Afleiður gerðar upp brúttó								36
Innstreymi	11.193	4.033	-	-	-	-	15.226	
Útstreymi	(11.161)	(4.031)	-	-	-	-	(15.192)	
Samtals	32	2	0	0	0	0	34	36
Afleiður gerðar upp nettó	42	-	-	-	-	-	42	42
Samtals	74	2	0	0	0	0	76	78
Fjárskuldir aðrar en afleiður								
Skuldir við fjármálafyrirtæki og Seðlabanka	(53.234)	(616)	-	-	-	-	(53.850)	(53.827)
Innlán viðskiptavina	(395.492)	(84.769)	(52.623)	(18.446)	(3.783)	-	(555.113)	(551.435)
Skortstöður	(5.077)	-	-	-	-	-	(5.077)	(5.077)
Lántökur	(543)	-	(5.195)	(101.755)	(147.875)	-	(255.368)	(207.028)
Aðrar fjárskuldir	(7.509)	-	-	-	-	-	(7.509)	(7.509)
Samtals	(461.855)	(85.385)	(57.818)	(120.201)	(151.658)	0	(876.917)	(824.876)
Liðir utan efnahagsreiknings								
Fjárhagslegar ábyrgðir og sölutryggingar verðbréfa	(703)	(1.029)	(3.636)	(7.523)	(7.609)	-	(20.500)	
Ónýttar lánsheimildir	(70.117)	-	-	-	-	-	(70.117)	
Ónýttur yfirdráttur/kreditkortaheimildir	(52.798)	-	-	-	-	-	(52.798)	
Samtals	(123.618)	(1.029)	(3.636)	(7.523)	(7.609)	0	(143.415)	
Fjárskuldir aðrar en afleiður og liðir utan efnahagsreiknings	(585.473)	(86.414)	(61.454)	(127.724)	(159.267)	0	(1.020.332)	(824.876)
Afleiður - skuldir								
Afleiður gerðar upp brúttó								(323)
Innstreymi	5.572	3.201	277	1.060	-	-	10.110	
Útstreymi	(5.597)	(3.224)	(346)	(1.212)	-	-	(10.379)	
Samtals	(25)	(23)	(69)	(152)	0	0	(269)	(323)
Afleiður gerðar upp nettó	(9)	-	-	-	-	-	(9)	(9)
Samtals	(34)	(23)	(69)	(152)	0	0	(278)	(332)
Hrein lausafjárstaða	(427.733)	7.835	71.639	388.479	362.771	29.433	432.424	245.929

Skýringar við samstæðuársreikning

77. Eftirstöðvagreiðing fjáreigna og fjárskulda eftir myntum

Eftirfarandi tafla sýnir eftirstöðvagreiðingu fyrir fjármálagerninga samstæðunnar eftir gjaldmiðlum 31. desember 2015:

Fjáreignir aðrar en afleiður	0-1 mánuðir	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Án gjald- daga	Samtals	Bókfært verð
Samtals í erlendri mynt	50.931	34.260	71.675	131.664	21.926	31	310.487	290.135
ISK	89.117	25.207	99.570	375.290	658.487	29.161	1.276.832	807.163
Samtals	140.048	59.467	171.245	506.954	680.413	29.192	1.587.319	1.097.298
Afleiður – eignir								
Samtals í erlendri mynt	(292)	38	424	2.999	-	-	3.169	250
ISK	355	(39)	(333)	(2.963)	-	-	(2.980)	37
Samtals	63	(1)	91	36	0	0	189	287
Fjárskuldir aðrar en afleiður								
Samtals í erlendri mynt	(64.143)	(1.413)	(11.934)	(129.876)	(100.649)	-	(308.015)	(271.825)
ISK	(368.619)	(111.586)	(42.027)	(32.753)	(18.542)	-	(573.527)	(562.005)
Alls	(432.762)	(112.999)	(53.961)	(162.629)	(119.190)	0	(881.542)	(833.830)
Liðir utan efnahagsreiknings								
Samtals í erlendri mynt	(20.072)	(1.188)	(937)	(7.001)	(267)	-	(29.465)	
ISK	(119.044)	(405)	(2.547)	(528)	(4.066)	-	(126.590)	
Samtals	(139.116)	(1.593)	(3.484)	(7.529)	(4.333)	0	(156.055)	
Afleiður – skuldir								
Samtals í erlendri mynt	198	-	140	2.470	-	-	2.808	(583)
ISK	(457)	-	(261)	(2.646)	-	-	(3.364)	(119)
Samtals	(259)	0	(121)	(176)	0	0	(556)	(702)
Hrein lausafjárstaða í erlendri mynt								
	(33.378)	31.697	59.368	256	(78.990)	31	(21.016)	17.977
Hrein lausafjárstaða í ISK								
	(398.648)	(86.823)	54.402	336.400	635.879	29.161	570.371	245.076
Hrein lausafjárstaða								
	(432.026)	(55.126)	113.770	336.656	556.889	29.192	549.355	263.053

Eftirfarandi tafla sýnir eftirstöðvagreiðingu fyrir fjármálagerninga samstæðunnar eftir gjaldmiðlum 31. desember 2014:

Fjáreignir aðrar en afleiður	0-1 mánuðir	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Án gjald- daga	Samtals	Bókfært verð
Samtals í erlendri mynt	100.974	64.640	40.261	153.348	7.634	220	367.077	345.425
ISK	56.726	29.630	92.901	363.007	514.404	29.213	1.085.881	725.634
Samtals	157.700	94.270	133.162	516.355	522.038	29.433	1.452.958	1.071.059
Afleiður – eignir								
Samtals í erlendri mynt	(432)	2	-	-	-	-	(430)	36
ISK	506	-	-	-	-	-	506	42
Samtals	74	2	0	0	0	0	76	78
Fjárskuldir aðrar en afleiður								
Samtals í erlendri mynt	(108.504)	(10.283)	(12.231)	(93.182)	(147.875)	-	(372.075)	(325.290)
ISK	(353.351)	(75.102)	(45.587)	(27.019)	(3.783)	-	(504.842)	(499.586)
Alls	(461.855)	(85.385)	(57.818)	(120.201)	(151.658)	0	(876.917)	(824.876)
Liðir utan efnahagsreiknings								
Samtals í erlendri mynt	(20.869)	(680)	(1.538)	(6.993)	(318)	-	(30.398)	
ISK	(102.749)	(349)	(2.098)	(530)	(7.291)	-	(113.017)	
Samtals	(123.618)	(1.029)	(3.636)	(7.523)	(7.609)	0	(143.415)	
Afleiður – skuldir								
Samtals í erlendri mynt	129	(23)	108	215	-	-	429	(323)
ISK	(163)	-	(177)	(367)	-	-	(707)	(9)
Samtals	(34)	(23)	(69)	(152)	0	0	(278)	(332)
Hrein lausafjárstaða í erlendri mynt								
	(28.702)	53.656	26.600	53.388	(140.559)	220	(35.397)	19.848
Hrein lausafjárstaða í ISK								
	(399.031)	(45.821)	45.039	335.091	503.330	29.213	467.821	226.081
Hrein lausafjárstaða								
	(427.733)	7.835	71.639	388.479	362.771	29.433	432.424	245.929

Fjárhæðum í eftirstöðvagreiðingunni fyrir 31. desember 2015 og 31. desember 2014 er skipt niður á tímabil með tilliti til eftirstöðva lánstíma samkvæmt samningi (þ.e. miðað við tímasetningu greiðsluflæðis samkvæmt ákvæðum samninga). Undantekningar frá þessu eru útlán og kröfur á viðskiptavinum og skuldabréf útgefin af fyrirtækjum í greiðslustöðvun eða þar sem skiptameðferð stendur yfir eru þó undanþegin, eins og fram kemur í skýringu 76.

Skýringar við samstæðuársreikning

78. Veðsettar eignir

Eftirfarandi tafla sýnir sundurliðun á eignum samstæðunnar eftir því hvort þær hafa verið veðsettar eða eru óveðsettar.

31. desember 2015	Veðsett á móti		Annað*	Óveðsettar eignir	Samtals
	Sértryggð-um skulda-bréfum	Skuldabréf-um útgefn-um til LBI hf.			
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	308	-	-	24.856	25.164
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	-	-	23.617	180.067	203.684
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	-	-	-	29.192	29.192
Afleiðusamningar	-	-	-	287	287
Útlán og kröfur á fjármálafyrirtæki	-	-	1.220	19.571	20.791
Útlán og kröfur á viðskiptavini	28.027	150.812	-	632.710	811.549
Fjárfestingar í dóttur- og hlutdeildarfélagum	-	-	-	909	909
Rekstrarfjármunir	-	-	-	5.658	5.658
Óefnislegar eignir	-	-	-	2.012	2.012
Aðrar eignir	-	-	-	7.457	7.457
Eignir í sölumeðferð	-	-	-	11.955	11.955
Samtals	28.335	150.812	24.837	914.674	1.118.658

31. desember 2014	Veðsett á móti		Annað*	Óveðsettar eignir	Samtals
	Sértryggð-um skulda-bréfum	Skuldabréf-um útgefn-um til LBI hf.			
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	1	-	-	10.159	10.160
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	-	-	12.771	230.818	243.589
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	-	-	-	29.433	29.433
Afleiðusamningar	-	-	-	78	78
Útlán og kröfur á fjármálafyrirtæki	-	-	4.953	44.836	49.789
Útlán og kröfur á viðskiptavini	9.537	234.283	-	474.535	718.355
Fjárfestingar í dóttur- og hlutdeildarfélagum	-	-	-	777	777
Rekstrarfjármunir	-	-	-	5.691	5.691
Óefnislegar eignir	-	-	-	1.225	1.225
Skatteign	-	-	-	83	83
Aðrar eignir	-	-	-	20.978	20.978
Eignir í sölumeðferð	-	-	-	18.212	18.212
Samtals	9.538	234.283	17.724	836.825	1.098.370

*Annað eru eignir sem settar hafa verið að veði við Seðlabankann til þess að tryggja uppgjör í íslenska greiðslukerfinu, eignir sem settar hafa verið að veði til þess að tryggja viðskiptalínur, GMRA (e. „Global Master Repurchase Agreement“) og ISDA (e. „International Swaps and Derivative Association“) samninga og aðrar veðsetningar af svipuðum toga.

Markaðsáhætta

79. Markaðsáhætta

Markaðsáhætta er áhættan á að verðbreytingar á mörkuðum hafi áhrif á gangvirði og framtíðarsjóðstreymi fjármálagerna. Markaðsáhætta er tilkomin vegna opinna staða í gjaldmiðlum, hlutabréfum og vaxtaberandi gæmingum, en slíkir fjármálagæringar eru næmir fyrir almennum og sértækum markaðsbreytingum og flökti í markaðsbreytum, til dæmis vöxtum, vaxtaálögum, gengi gjaldmiðla og hlutabréfaverði. Önnur verðáhætta er skilgreind sem hlutabréfaáhætta og verðtryggingaráhætta en greint er frá þessu sérstaklega í næstu skýringum.

80. Stýring markaðsáhattu

Samstæðan flokkar markaðsáhattu starfseminnar í áhættu innan veltubókar og áhættu utan veltubókar og er áhættunni stýrt sérstaklega fyrir hvora bók. Veltubók inniheldur stöður sem koma til vegna viðskiptavaktar og stöðutöku fyrir eigin reikning (þ.e. skuldabréf flokkuð sem veltufjáreignir, hlutabréf, úppgerð verðbréfavískipti, afleiður og skortstöður) sem stýrt er innan Fjárfestinga. Söfn utan veltubókar innihalda stöðutökur sem tengjast viðskiptabankastarfsemi samstæðunnar og eigin stöðutökur Fjárfestinga (þ.e. útlán og kröfur, innlán og skuldabréf færð á gangvirði í gegnum rekstrarreikning eða skilgreind sem útlán og kröfur). Fjárfesting ber jafnframt ábyrgð á daglegri lausafjárfestingu samstæðunnar og tekur því vaxtaberandi stöður sem skapa markaðsáhattu.

Bankaráð er ábyrgt fyrir ákvörðunum um áhættuvilja samstæðunnar í heild, þar á meðal með tilliti til markaðsáhattu. Bankastjóri skipar Áhættu- og fjármálanefnd bankans sem ber ábyrgð á mótun og innleiðingu stefnu varðandi markaðsáhattu og setur áhættumörk fyrir markaðsáhattu. Fjárfesting og Viðskiptavakt innan Markaða eru ábyrgar fyrir stöðutöku samstæðunnar í markaðstengdum afurðum undir eftirliti Markaðsáhattu. Markmið með stýringu markaðsáhattu er að skilgreina, meta og hafa eftirlit með markaðsáhattu ásamt því að greina áhættuna og upplýsa viðeigandi aðila.

Skýringar við samstæðuársreikning

80. Stýring markaðsáðættu (framhald)

Haft er eftirlit með markaðsáðættu sem myndast vegna viðskipta í veltubók og starfsemi utan veltubókar og er daglegum, vikulegum og mánaðarlegum skýrslum skilað til stjórnenda viðeigandi starfseininga auk þess að skila minnst tvisvar á ári ítarlegri áðættuskýrslu til bankaráðs. Markaðsáðætta samstæðunnar er því mæld daglega auk þess sem Markaðsáðætta hefur eftirlit með þeim áðættumörkum sem tilgreind eru í áðættuvilja samstæðunnar. Niðurstöður mælinga ásamt stöðu annarra markaðsáðættupátta eru svo lagðar fyrir Áðættu- og fjármálanefnd aðra hverja viku. Stuðst er við fjölda kennistærða, t.d. daglegan hagnað og tap, auk stöðu vegna mismunandi eiginða á borð við gjaldmiðil og útgefanda.

Samstæðan notar áðættuvegnar eignir og eiginfjárförf sem samnefnara fyrir áðættu mismunandi eignaflokka, þar á meðal eru þær eignir sem bera markaðsáðættu. Ákveðnar eignir samstæðunnar eru þannig áðættuvegnar í samræmi við eiginfjárfreglur, sem áðættugrunnur samstæðunnar byggist svo á. Í töflunni hér að neðan er markaðsáðætta samstæðunnar í lok árs 2015 og 2014 tilgreind sem hlutfall af heildaráðættugrunni.

Áðættupáttur	2015	2014
	% af áh.gr.	% af áh.gr.
Hlutabréfaáðætta*	0,7%	4,7%
Vaxtaáðætta*	0,2%	2,6%
Gjaldeyrissáðætta	2,8%	2,5%
Samtals	3,7%	9,9%

*Gerðar voru breytingar á flokkun stöðu hlutabréfa, skuldabréfa og skuldageringa í veltubók frá og með 1. janúar 2015. Til samræmis við þær breytingar eru áðættuvegnar eignir í hlutabréfum, skuldabréfum og skuldagerningum utan veltubókar flokkaðar sem útlánaáðætta í stað markaðsáðættu. Einnig hefur áðættuvog vegna hlutabréfaáðættu verið uppfærð í samræmi við lög og reglugerðir.

81. Hlutabréfaáðætta

Hlutabréfaáðætta er áðættan á sveiflum í virði opinna staða í hlutabréfum og hlutabréfatengdum fjármálagerningum.

Hlutabréfastöður samstæðunnar í veltubók samanstanda af stöðutöku í skráðum innlendum hlutabréfum sem eru tilkomin vegna viðskiptavaktar, ásamt stöðum í afleiðum á skráð hlutabréf og vörnum vegna þeirra. Stöður samstæðunnar í hlutabréfum utan veltubókar samanstanda af skráðum og óskráðum hlutabréfum sem eru tilkomnar vegna eigna- og skuldastýringar. Frekari útlitun má sjá í skýringu 20 og skýringu 87.

82. Vaxtaáðætta

Vaxtaáðætta er áðættan á að vaxtabreytingar á mörkuðum hafi áhrif á gangvirði eða framtíðarsjóðstreymi fjármálagerninga.

Vaxtabreytingar á eignum eða skuldum samstæðunnar utan veltubókar hafa áhrif á vaxtamun. Áðættuna má aðallega rekja til mismunar á lengd vaxtatímabla eigna og skulda. Vaxtaáðættu er fyrst og fremst stýrt með því að fylgjast með vaxtabilum. Vaxtaáðættu er stýrt miðlægt innan samstæðunnar af Fjárfstýringu og er undir eftirliti Markaðsáðættu.

Eftirfarandi töflur veita yfirlit yfir vaxtaáðættu samstæðunnar. Töflurnar sýna bókfært verð vaxtaberandi eigna og skulda á meðan fjárhæðir utan efnahagsreiknings eru sýndar sem nafnverðsfjárhæðir afleiðusamninga samstæðunnar, sjá skýringu 17. Fjárhæðirnar eru flokkaðar út frá dagsetningu samningsbundinnar endurverðlagningar eða gjalddaga, hvort sem gerist fyrr.

31. desember 2015	Allt að 3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Yfir 5 ár	Bókfært virði
Fjáreignir					
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	25.164	-	-	-	25.164
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	184.340	510	9.562	9.272	203.684
Afleiðusamningar	287	-	-	-	287
Útlán og kröfur á fjármálaþyrirtæki	20.791	-	-	-	20.791
Útlán og kröfur á viðskiptavini	565.715	113.628	90.328	41.878	811.549
Aðrar fjáreignir	6.360	-	558	-	6.918
Samtals	802.657	114.138	100.448	51.150	1.068.393
Fjárskuldir					
Skuldir við fjármálaþyrirtæki og Seðlabanka	(46.345)	(10.378)	(8)	-	(56.731)
Innlán frá viðskiptavinum	(549.398)	(7.607)	(2.046)	-	(559.051)
Afleiðusamningar og skortstöður	(703)	(67)	(492)	(2.138)	(3.400)
Lántökur	(137.414)	(10.591)	(51.597)	(9.742)	(209.344)
Víkjandi lán	(493)	-	(146)	-	(639)
Aðrar fjárskuldir	(5.367)	-	-	-	(5.367)
Samtals	(739.720)	(28.643)	(54.289)	(11.880)	(834.532)
Hrein staða í efnahagsreikningi	62.937	85.495	46.159	39.270	233.861
Hrein staða utan efnahagsreiknings	359	(176)	(183)	0	
Vaxtanæmnibil samtals	63.296	85.319	45.976	39.270	

Skýringar við samstæðuársreikning

82. Vaxtaáætla (framhald)

31. desember 2014	Allt að 3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Yfir 5 ár	Bókfært virði
Fjáreignir					
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	10.160	-	-	-	10.160
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	223.686	4.103	2.000	13.800	243.589
Afleiðusamningar	78	-	-	-	78
Útlán og kröfur á fjármálafyrirtæki	43.154	6.635	-	-	49.789
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	512.873	96.206	68.537	40.739	718.355
Aðrar fjáreignir	19.178	-	555	-	19.733
Samtals	809.129	106.944	71.092	54.539	1.041.704
Fjárskuldir					
Skuldir við fjármálafyrirtæki og Seðlabanka	(53.827)	-	-	-	(53.827)
Innlán frá viðskiptavinum	(529.221)	(20.703)	(1.511)	-	(551.435)
Afleiðusamningar og skortstöður	(332)	(3.221)	(178)	(1.678)	(5.409)
Lántökur	(199.558)	-	(7.470)	-	(207.028)
Aðrar fjárskuldir	(7.509)	-	-	-	(7.509)
Samtals	(790.447)	(23.924)	(9.159)	(1.678)	(825.208)
Hrein staða í efnahagsreikningi	18.682	83.020	61.933	52.861	216.495
Hrein staða utan efnahagsreiknings	430	(140)	(290)	0	
Vaxtanæmnibil samtals	19.112	82.880	61.643	52.861	

83. Næmnigreining eigna í veltubók

Stýring markaðsáættu í veltubók samstæðunnar byggir einnig á eftirliti með næmni veltubókarinnar gagnvart mismunandi sviðsmyndum á verði hlutabréfa og markaðsvaxta.

Eftirfarandi tafla sýnir hvaða áhrif það hefði á hagnað (tap) samstæðunnar fyrir tekjuskatt ef vaxtaferlum er hliðrað samsíða með breytingum á gangvirði veltubókarstöðu í árslok 2015 og 2014 og sjóðsflæðis næstu 12 mánaða eftir það, ef gert er ráð fyrir óbreyttri stöðu.

	2015			2014		
	Samsíða hliðrun vaxtaferils (í grunnpunktum)	Áhrif hliðrunar niður á við á hagnað	Áhrif hliðrunar upp á við á hagnað	Samsíða hliðrun vaxtaferils (í grunnpunktum)	Áhrif hliðrunar niður á við á hagnað	Áhrif hliðrunar upp á við á hagnað
Mynt í milljónum króna						
ISK, óverðtryggt	100	34	(34)	100	(144)	129
ISK, verðtryggt	50	37	(36)	50	1.185	(1.067)
USD	20	-	-	20	89	(89)
Samtals		71	(70)		1.130	(1.027)

Eigið fé samstæðunnar hefði breyst að sama marki og rekstrarreikningurinn, að frádregnum tekjuskatti. Þetta er vegna þess að hækkun (lækkun) á hagnaði fyrir tekjuskatt hefði haft áhrif á óráðstafað eigið fé.

Eftirfarandi tafla sýnir hvaða áhrif það hefði á hagnað (tap) samstæðunnar fyrir tekjuskatt ef verð á hlutabréfum í veltubók, sem eru í eigu samstæðunnar í árslok, breyttist um +/- 5%.

Mynt í milljónum króna	2015		2014	
	Hækkun	Lækkun	Hækkun	Lækkun
ISK	509	(509)	174	(174)
Samtals	509	(509)	174	(174)

Eigið fé samstæðunnar hefði breyst að sama marki og rekstrarreikningurinn, að frádregnum tekjuskatti. Þetta er vegna þess að hækkun (lækkun) á hagnaði fyrir tekjuskatt hefði haft áhrif á óráðstafað eigið fé.

84. Næmnigreining eigna utan veltubókar

Stýring vaxtaáættu utan veltubókar byggir einnig á eftirliti með næmni fjáreigna og –skulda gagnvart ýmsum vaxtasviðsmyndum. Ársfjórðungslega eru framkvæmd álagspróf á vaxtaáættu utan veltubókar þar sem vaxtaferlum allra gjaldmiðla er hliðrað og áhrif þess mæld á hagnað samstæðunnar.

Skýringar við samstæðuársreikning

84. Næmnigreining eigna utan veltubókar (framhald)

Taflan hér fyrir neðan sýnir hvaða áhrif það hefur á hagnað (tap) samstæðunnar fyrir tekjuskatt ef öllum vaxtaferlum er hliðrað samsíða, en öllum öðrum breytum er haldið föstum, með tilliti til vaxtaáhrættu í árslok 2015 og 2014 og sjóðsflæðis næstu 12 mánaða eftir það, ef gert er ráð fyrir óbreyttri stöðu.

	2015			2014		
	Samhliða hliðrun vaxtaferils (í grunnpunktum)	Áhrif hliðrunar niður á við á hagnað	Áhrif hliðrunar upp á við á hagnað	Samhliða hliðrun vaxtaferils (í grunnpunktum)	Áhrif hliðrunar niður á við á hagnað	Áhrif hliðrunar upp á við á hagnað
Mynt í milljónum króna						
ISK, óverðtryggt	400	(168)	168	400	577	(577)
ISK, verðtryggt	240	254	(254)	240	325	(325)
EUR	200	250	(250)	200	243	(243)
Aðrir	200	261	(261)	200	302	(302)
Samtals		597	(597)		1.447	(1.447)

Eftirfarandi tafla sýnir hvaða áhrif það hefur á hagnað (tap) samstæðunnar fyrir tekjuskatt ef verð á hlutabréfum utan veltubókar, sem eru í eigu samstæðunnar í árslok, breyttist um +/-5% fyrir verð hlutabréfa sem flokkuð eru undir 1. þrepi eða 2. þrepi, eins og skilgreint er í skýringu 17 og +/-5% fyrir ógreinileg lykिलintök, sem notuð eru við verðmat hlutabréfa sem flokkuð eru undir 3. þrepi, eins og skilgreint er í skýringu 17.

	2015		2014	
	Hækkun	Lækkun	Hækkun	Lækkun
Mynt í milljónum króna				
ISK	790	(608)	1.498	(1.362)
Aðrir	2	(2)	11	(11)
Samtals	792	(610)	1.509	(1.373)

Eigið fé samstæðunnar hefur breyst að sama marki og rekstrarreikningurinn, að frádregnum tekjuskatti. Þetta er vegna þess að hækkun (lækkun) á hagnaði fyrir tekjuskatt hefur haft áhrif á óráðstafað eigið fé.

85. Verðtryggingaráhætta (öll söfn)

Verðtryggingaráhætta er áhættan á þeim neikvæðu áhrifum sem sveiflur í vísitölu neysliverðs geta haft á fjárhagsstöðu og sjóðstreymi verðtryggðra fjármálagerna. Talsvert ójafnvægi er milli verðtryggðra eigna og skulda samstæðunnar. Til að mæta þessu ójafnvægi býður bankinn upp á óverðtryggð útlán, verðtryggð innlán, verðtryggðar sértryggðar skuldabréfaútgáfur sem og verðtryggð vaxtaskiptasamninga.

Verðtryggingaráhættu vegna tengingar við vísitölu neysliverðs er stýrt miðlægt innan samstæðunnar af Fjárstýringu og er undir eftirliti Markaðsáhrættu innan Áhættustýringar. Taflan hér að neðan sýnir samantekið verðtryggingar ójöfnuð samstæðunnar sem mismun verðtryggðra fjáreigna og fjárskulda í árslok 2015 og 2014.

Bókfært verð	2015	2014
Eignir		
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	10.125	16.680
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	273.648	239.605
Samtals	283.773	256.285
Skuldir		
Skuldir við fjármálafyrirtæki og Seðlabanka	(1)	-
Innlán frá viðskiptavinum	(103.797)	(97.378)
Skortstöður	(1.135)	(756)
Lántökur	(9.742)	-
Víkjandi lán	(267)	-
Samtals	(114.942)	(98.134)
Staða í efnahagsreikningi samtals	168.832	158.152
Staða utan efnahagsreiknings samtals	174	(572)
Verðtryggingarjöfnuður samtals	169.006	157.580

Stýring verðtryggingaráhrættu samstæðunnar vegna vísitölu neysliverðs felst einnig í eftirfylgni með næmni hreinnar stöðu samstæðunnar í verðtryggðum fjáreignum og fjárskuldum innan efnahags gagnvart ýmsum verðbólgu/verðhjöðunar atburðum. Sem dæmi má nefna að eins prósentustigsbreyting í vísitölu neysliverðs, að öðrum forsendum óbreyttum, hefur breytt vaxtatekjum um 1.688 milljónum króna (2014: 1.582 milljónum króna). Eigið fé samstæðunnar hefur breyst að sama marki og rekstrarreikningurinn, að frádregnum tekjuskatti. Þetta er vegna þess að hækkun (lækkun) á vaxtatekjum hefur haft áhrif á óráðstafað eigið fé. Aftur á móti mætti segja að í sviðsmynd með viðvarandi hárrí (lágri) verðbólgu er líklegt að breytilegir óverðtryggðir vextir haldist hærri (lægri) en ella í andhverfi sviðsmynd, sem þar með myndi mynda mótvægi við jákvæðu (neikvæðu) tekjuáhrifin fyrir samstæðuna til lengri tíma lítið.

Skýringar við samstæðuársreikning

86. Gjaldeyrisáhætta (öll söfn)

Samstæðan starfar í samræmi við reglur Seðlabanka Íslands um gjaldeyrisjöfnuð, nr. 950/2010. Reglurnar kveða á um að gjaldeyrisjöfnuður fjármálafyrirtækja (hvort sem er skortstöður eða gnóttstöður) skuli ávallt vera innan 15% af eiginfjárgrunni þess, í hverri mynt og öllum myntum samandregið. Samstæðan skilar Seðlabanka Íslands daglegum og mánaðarlegum skýrslum um gjaldeyrisjöfnuð.

Nettó gjaldeyrisjöfnuður samstæðunnar þann 31. desember 2015 var +9,06% af eiginfjárgrunni samstæðunnar (2014: +8,14%).

87. Samþjöppun gjaldeyrisáhættu

Eftirfarandi töflur veita yfirlit yfir gjaldeyrisáhættu samstæðunnar í lok árs 2015 og 2014. Fjárhæðir utan efnahagsreiknings sýna nafnverðsfjárhæðir afleiðusamninga samstæðunnar.

Fjárhæðir sem settar eru fram í eftirfarandi töflu innihalda gjaldeyrisamninga á stundargengi í lok árs 2015 og 2014. Við stjórnun lausafjárahættu lítur samstæðan á framansagða samninga hvorki sem afleiðueignir né afleiðuskuldir.

31. desember 2015	EUR	GBP	USD	JPY	CHF	Aðrir	Alls
Eignir							
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	462	234	246	21	39	276	1.278
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	7.124	12.508	37.428	-	-	-	57.060
Hlutabréf og eiginfjárgæringar	-	-	2	-	-	29	31
Afleiðusamningar	77	6	164	-	-	-	247
Útlán og kröfur á fjármálafyrirtæki	11.696	1.038	2.156	485	31	2.191	17.597
Útlán og kröfur á viðskiptavini	109.633	11.379	70.384	5.371	6.389	8.229	211.385
Aðrar eignir	2.659	-	99	-	-	26	2.784
Samtals	131.651	25.165	110.479	5.877	6.459	10.751	290.382
Skuldir							
Skuldir við fjármálafyrirtæki og Seðlabanka	(115)	(43)	(10.891)	-	-	(46)	(11.095)
Innlán viðskiptavina	(40.482)	(13.449)	(18.062)	(81)	(1.927)	(3.490)	(77.491)
Afleiðusamningar og skortstöður	(112)	(103)	(208)	-	-	(32)	(455)
Lántökur	(101.214)	-	(70.739)	-	-	(9.396)	(181.349)
Víkjandi lán	(27)	-	-	(162)	(132)	-	(321)
Aðrar skuldir	(1.056)	(63)	(390)	-	(2)	(341)	(1.852)
Samtals	(143.006)	(13.658)	(100.290)	(243)	(2.061)	(13.305)	(272.563)
Hrein staða í efnahagsreikningi	(11.355)	11.507	10.189	5.634	4.398	(2.554)	17.819
Hrein staða utan efnahagsreiknings	23.224	(9.622)	(5.562)	(5.231)	(3.740)	6.907	5.976
Hrein gjaldeyrisstaða	11.869	1.885	4.627	403	658	4.353	23.795
31. desember 2014	EUR	GBP	USD	JPY	CHF	Aðrir	Alls
Eignir							
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	513	240	261	10	43	277	1.344
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	12.970	30.485	44.519	-	-	-	87.974
Hlutabréf og eiginfjárgæringar	146	-	2	-	-	73	221
Afleiðusamningar	39	-	-	-	-	-	39
Útlán og kröfur á fjármálafyrirtæki	17.270	13.448	3.255	440	175	5.695	40.283
Útlán og kröfur á viðskiptavini	97.232	14.308	64.190	4.265	7.350	12.037	199.382
Aðrar eignir	16.645	-	14	1	-	31	16.691
Samtals	144.815	58.481	112.241	4.716	7.568	18.113	345.934
Skuldir							
Skuldir við fjármálafyrirtæki og Seðlabanka	(137)	(155)	(79)	-	(1)	(25)	(397)
Innlán viðskiptavina	(52.938)	(26.779)	(35.299)	(799)	(1.311)	(6.372)	(123.498)
Afleiðusamningar og skortstöður	(65)	(1)	(237)	-	-	-	(303)
Lántökur	(94.895)	(30.526)	(74.136)	-	-	-	(199.557)
Aðrar skuldir	(762)	(245)	(407)	(7)	(7)	(431)	(1.859)
Samtals	(148.797)	(57.706)	(110.158)	(806)	(1.319)	(6.828)	(325.614)
Hrein staða í efnahagsreikningi	(3.982)	775	2.083	3.910	6.249	11.285	20.320
Hrein staða utan efnahagsreiknings	21.259	(198)	(1.297)	(3.676)	(6.668)	(9.420)	0
Hrein gjaldeyrisstaða	17.277	577	786	234	(419)	1.865	20.320

Skýringar við samstæðuársreikning

88. Næmni gagnvart gjaldeyrisáhættu

Eftirfarandi tafla sýnir hvaða áhrif 10% veiking/styrking íslensku krónunnar gagnvart erlendum gjaldmiðlum hefði á rekstrartekjur samstæðunnar, ef öllum öðrum breytum er haldið föstum. Næmnigreiningunnir beitt á heildarstöðu samstæðunnar í erlendri mynt samkvæmt efnahagsreikningi eins og fram kemur í skýringu 87.

Mynt í milljónum króna	2015		2014	
	-10%	+10%	-10%	+10%
EUR	1.187	(1.187)	1.728	(1.728)
GBP	189	(189)	58	(58)
USD	463	(463)	79	(79)
JPY	40	(40)	23	(23)
CHF	66	(66)	(42)	42
Annað	435	(435)	187	(187)
Samtals	2.380	(2.380)	2.033	(2.033)

Eigið fé samstæðunnar hefði breyst að sama marki og rekstrarreikningurinn að frádregnum tekjuskatti. Þetta er vegna þess að hækkan (lækkun) á rekstrartekjum hefði haft áhrif á óráðstafað eigið fé.

89. Gengi erlendra gjaldmiðla

Samstæðan notaði eftirfarandi gengi erlendra gjaldmiðla fyrir reikningstímabilið sem ársreikningur þessi nær til:

	31.12.2015	31.12.2014	Breyting í %	Meðalgengi 2015	Meðalgengi 2014
EUR/ISK	141,30	154,25	(8,4%)	146,26	154,67
GBP/ISK	192,22	198,09	(3,0%)	201,02	192,28
USD/ISK	129,73	126,89	2,2%	131,51	116,87
JPY/ISK	1,08	1,06	1,9%	1,09	1,10
CHF/ISK	130,53	128,29	1,7%	136,31	127,46
CAD/ISK	93,40	109,58	(14,8%)	102,95	105,76
DKK/ISK	18,94	20,72	(8,6%)	19,61	20,75
NOK/ISK	14,72	17,10	(13,9%)	16,33	18,45
SEK/ISK	15,39	16,41	(6,2%)	15,66	17,02

Rekstraráhætta

90. Rekstraráhætta

Rekstraráhætta er skilgreind sem fjárhagslegt tap vegna ófullnægjandi eða gallaðra verkferla eða kerfa, mistaka starfsfólks eða vegna utanaðkomandi atvika. Lagaleg áhætta telst til rekstraráhættu, en ekki orðsporsáhætta. Rekstraráhætta er því til staðar í allri viðskiptastarfsemi.

Framkvæmdastjórnar hvers sviðs innan bankans bera ábyrgð á rekstraráhættu síns sviðs, en dagleg stýring á rekstraráhættu er á ábyrgð forstöðumanna deilda. Bankinn setur fram, viðheldur og samræmir rekstraráhættuumgjörð. Skipulag stýringar á rekstraráhættu bankans er í samræmi við leiðbeinandi tilmæli Basel nefndarinnar, "Góðir starfshættir við stjórnun og eftirlit með rekstraráhættu", (Sound Practice for the management and Supervision of Operation Risk.) Til að tryggja samhæfða stjórn á rekstraráhættu notar bankinn kerfi sem er fyrirbyggjandi og til eftirlits sem felur í sér ítarlega verkferla, stöðugt eftirlit og vátryggingar, ásamt virku eftirliti af hendi Innri endurskoðunar. Slíkri stýringu á rekstraráhættu er ætlað að tryggja að allar starfsstöðvar bankans geri sér grein fyrir hvers konar áhættu í rekstrinum, að stöndugt eftirlitskerfi sé til staðar og að stjórnþæki til lágmörkunar áhættu séu innleidd á skilvirkan og áhrifaríkan hátt.

Skýringar við samstæðuársreikning

91. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir

Reikningsskilaaðferðum, sem settar eru fram í samstæðuársreikningnum, hefur verið beitt með samræmdum hætti fyrir sambærileg viðskipti og önnur atvik við líkar aðstæður. Reikningsskilaaðferðunum hefur verið beitt með samræmdum hætti fyrir öll tímabil sem fram koma í reikningnum.

Í skýringum 91.1 til 91.41 er gerð grein fyrir mikilvægustu reikningsskilaaðferðum sem beitt var við gerð þessa samstæðuársreikning

91.1 Dótturfélög og hlutdeild í minnihluta

(a) Dótturfélög

Dótturfélög eru fjárfestingar sem samstæðan hefur yfirráð yfir. Samstæðan hefur yfirráð yfir fjárfestingu ef hún er skuldbundin gagnvart eða hefur ávinning af breytilegum tekjum frá fjárfestingunni og er í aðstöðu til að hafa áhrif á slíkar tekjur með valdi sínu yfir fjárfestingunni. Samstæðan telst hafa yfirráð yfir félagi þegar hún hefur gildandi rétt sem veitir áhrifavald til að stýra viðeigandi starfsemi. Til að samstæðan teljist hafa yfirráð yfir félagi þarf hún einnig að hafa getu til að hagnýta réttinn.

Þar sem atkvæðaréttur kemur ekki til álita við ákvörðun um hvort samstæðan hafi yfirráð yfir félagi byggir mat á yfirráðum á öllum staðreyndum og kringumstæðum. Þetta tekur til tilfella þar sem varnarréttur verður verulegur og leiðir til yfirráða samstæðunnar yfir fjárfestingu.

Dótturfélög eru að fullu tekin inn í samstæðureikningsskilin frá og með þeim degi sem yfirráð nást og eru tekin út úr samstæðureikningsskilunum frá og með þeim degi sem yfirráðum lýkur.

Kaupaðferðinni er beitt við sameiningu fyrirtækja í samstæðunni. Endurgjald við kaup á dótturfélagi felur í sér gangvirði yfirfærðra eigna, skulda sem stofnað er til og eigin fé útgefnu af samstæðunni. Endurgjaldið innifelur gangvirði sérhverrar eignar eða skuldar sem eru tilkomnar vegna skilyrtra greiðslna. Kostnaður tengdur kaupum, annar en sá sem tilheyrir útgáfu skulda- og hlutabréfa er gjaldfærður þegar hann fellur til. Aðgreinanlegar keyptar eignir og yfirteknar skuldir við sameiningu fyrirtækja eru upphaflega metnar á gangvirði á yfirtökudegi. Skilyrtar skuldbindingar hins yfirteknna félags eru aðeins skráðar við sameiningu fyrirtækja ef slík skuldbinding er þegar til staðar og er til komin vegna liðins atburðar, og hægt er að meta gangvirði hennar með áreiðanlegum hætti. Nánari upplýsingar eru veittar í þessari skýringu um hvernig samstæðan færir viðskiptavild sem til verður við sameiningu fyrirtækja.

Viðskipti á milli félaga innan samstæðunnar, viðskiptastöður og óinnleystur hagnaður af viðskiptum þeirra á milli eru felld út í ársreikningi samstæðunnar. Óinnleyst tap er einnig felld út nema að með viðskiptunum sé sýnt fram á virðisrýrnun yfirfærðrar eignar. Reikningsskilaaðferðum dótturfélaga hefur verið breytt eftir því sem við á til að tryggja samræmi við reikningsskilaaðferðir samstæðunnar.

(b) Hlutdeild minnihluta

Hlutdeild minnihluta er sá hluti hagnaðar eða taps og eiginfjár sem bankinn á ekki beint eða óbeint. Hlutdeild minnihluta er sýnd sérstaklega í rekstrarreikningi samstæðunnar og er talin með eigin fé í efnahagsreikningi samstæðunnar, aðskilin frá eigin fé sem tilheyrir eigendum bankans. Samstæðan ákveður í hverjum kaupum fyrir sig hvort meta eigi eignarhlut minnihlutaeigenda í keyptu félagi á gangvirði eða miðað við hlutdeild þeirra í hreinni eign keypta félagsins. Breytingar á eignarhlut bankans í dótturfélagi sem leiða ekki til þess að yfirráð tapist eru færðar sem eiginfjárhreyfingar. Þegar um þess háttar breytingar er að ræða er hlutdeild meirihluta- og minnihlutaeigenda í dótturfélaginu breytt til samræmis við fyrrgreindar breytingar. Þegar stöðu eignarhluta án yfirráða er breytt er mismuninum á stöðunni og gangvirði endurgjaldsins sem greitt er eða móttækið fært beint undir þann hluta eigin fjáris sem fellur undir eigendur bankans.

(c) Missir á yfirráðum

Þegar samstæðan missir yfirráð yfir dótturfélagi, afskráir hún eignir og skuldir dótturfélagsins, hlutdeild minnihluta og aðra þætti eigin fjár sem því tengist. Allur hagnaður og tap sem hlýst af þessum breytingum er færður í rekstrarreikninginn. Við missi á yfirráðum er öll hlutdeild sem haldið er eftir í fyrrum dótturfélagi metin á gangvirði.

91.2 Sérsniðnar einingar

Sérsniðnar einingar eru félög sem hafa verið byggð upp með þeim hætti að atkvæðisréttur eða sambærileg réttindi eru ekki ráðandi þátturinn við ákvörðun á því hver hefur yfirráð yfir félaginu, t.d. ef atkvæðisréttur er aðeins í tengslum við stjórnsýsluverkefni og viðeigandi starfsemi er stýrt með samningsbundnu fyrirkomulagi.

Samstæðan starfar sem fjárfestingastjóri eða fjárfestingaráðgjafi fyrir fjölda fjárfestingarsjóða í rekstri hjá Landsbréfum. Tilgangur þessara fjárfestingarsjóða er að afla þóknunartekna af stýringu eigna fyrir þriðja aðila í samræmi við ákveðna fjárfestingarstefnu. Slíkir fjárfestingarsjóðir eru fjármagnaðir með útgáfu hlutdeildarskírteina til fjárfesta. Samstæðan ber ekki neina samningsbundna fjárhagslega ábyrgð gagnvart slíkum sérsniðnum einingum.

Það kemur fyrir að samstæðan leggi fram stofnfjármagn fyrir nýjar vörur sjóðanna til að hægt sé að sýna fram á forsögu nýrra vara, til að prófa fjárfestingarstefnur eða svo hægt sé að bjóða upp á nýjar vörur með raunhæfa lágmarksstærð.

Við mat á hvort taka skuli fjárfestingarsjóði inn í reikningsskil samstæðunnar fer samstæðan yfir allar staðreyndir og kringumstæður til að ákvarða hvort samstæðan, sem sjóðstjóri, sé umboðsaðili eða umbjóðandi. Samstæðan telst umbjóðandi, og þar með hafa yfirráð yfir sjóðum og færir þá í samstæðureikning, þegar hún sinnir hlutverki sjóðstjóra og verður ekki vikið til hliðar að ástæðulausu, nýtur breytilegra tekna af verulegri eign hlutdeildarskírteina og/eða vegna ábyrgðar og er í aðstöðu til að beita valdi sínu til að hafa áhrif á tekjur sjóðsins.

Skýringar við samstæðuársreikning

91. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

91.3 Hlutdeildarfélag

Hlutdeildarfélag eru þau félög þar sem samstæðan hefur veruleg áhrif á fjárhags- og rekstrarstefnu, en ekki yfirráð. Veruleg áhrif eru alla jafna til staðar þegar samstæðan ræður yfir 20% til 50% atkvæðisréttar annars félags. Í reikningsskilum vegna fjárfestinga í hlutdeildarfélögum er annað hvort beitt hlutdeildaraðferð eða fjárfestingin er færð sem fjáreign tilgreind á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, eins og lýst er frekar í þessari skýringu.

Hlutdeildarfélag með hlutdeildaraðferð

Hlutdeildaraðferð er beitt vegna fjárfestinga í hlutdeildarfélögum með hlutdeildaraðferð frá og með þeim degi sem verulegum áhrifum er náð og eru fjárfestingarnar færðar á kostnaðarverði í upphafi. Viðskiptavild í tengslum við fjárfestingu í hlutdeildarfélagi er innifalin í bókfærðu verði fjárfestingarinnar. Ef hlutdeild samstæðunnar í hreinu gangvirði aðgreinanlegra eigna og skulda hlutdeildarfélags er umfram kostnaðinn við fjárfestingu, er það sem umfram er, færð sem tekjur við ákvörðun á hlutdeild samstæðunnar í hagnaði eða tapi hlutdeildarfélagsins á því tímabili sem fjárfestingin á sér stað. Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum sem eru færð með hlutdeildaraðferð koma fram í efnahagsreikningnum í línunni „Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum með hlutdeildaraðferð“.

Þar sem viðskiptavild er ekki aðgreind frá bókfærðu verði fjárfestingar í hlutdeildarfélagi, er virðisrýrnun hennar ekki prófuð sérstaklega samkvæmt kröfum alþjóðlega reikningsskilastaðalsins IAS 36, Virðisrýrnun eigna („Impairment of Assets“). Í staðinn er bókfært virði fjárfestingarinnar í heild sinni prófað fyrir virðisrýrnun samkvæmt IAS 36 með því að bera saman endurheimtanlegt virði fjárfestingarinnar og bókfært virði hennar, í hvert skipti sem kröfur alþjóðlega reikningsskilastaðalsins IAS 39, Fjármálagerðing: Skráning og mat („Financial Instruments: Recognition and Measurement“), gefa til kynna mögulega virðisrýrnun á fjárfestinguinni.

Eftir kaupin í hlutdeildarfélögum með hlutdeildaraðferð er hlutdeild samstæðunnar í hagnaði eða tapi færð í rekstrarreikning og hlutdeild hennar í hreyfingum varasjóða þeirra er færð í varasjóðum samstæðunnar. Uppsafnaðar hreyfingar eftir yfirtöku eru færðar til hækkunar eða lækkunar á bókfærðu virði fjárfestingarinnar. Verði hlutdeild samstæðunnar í tapi hlutdeildarfélags jöfn eða hærri en bókfært verð þess, að meðtöldum öllum öðrum ótrygðum kröfum, færir samstæðan ekki frekara tap, nema að hún hafi gengist í ábyrgðir fyrir félagið eða innt af hendi greiðslur fyrir hönd þess.

Óinnleystur hagnaður af viðskiptum á milli samstæðunnar og hlutdeildarfélaga hennar er felldur út, að því marki sem nemur hlutdeild samstæðunnar í hlutdeildarfélaginum. Óinnleyst tap er jafnframt felld út nema að viðskiptin gefi vísbendingu um virðisrýrnun eignarinnar sem var yfirfærð. Reikningsskilaaðferðum hlutdeildarfélaga hefur verið breytt þar sem þess er þörf að tryggja samræmi í reikningsskilaaðferðum samstæðunnar.

Hlutdeildarfélag metin á gangvirði í gegnum rekstrarreikning

Samstæðan tilgreinir við upphaflega skráningu vissar fjárfestingar í hlutdeildarfélögum, á gangvirði í gegnum rekstrarreikning samkvæmt IAS 39 „Fjármálagerðing, Skráning og mat“ („Financial Instruments: Recognition and Measurement“). Samstæðan metur slíkar fjárfestingar á gangvirði og skráir breytingar á gangvirði í rekstrarreikning í línunni „Hreinn hagnaður af fjáreignum tilgreindum á gangvirði“.

91.4 Erlendir gjaldmiðlar

Viðskipti í erlendum gjaldmiðlum eru umreiknuð í starfrækslugjaldmiðil viðeigandi félags innan samstæðunnar á stundargengi þess dags sem viðskiptin eiga sér stað. Peningalegar eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum á uppgjörsdegi eru metnar á afskrifuðu kostnaðarverði eða á gangvirði, eftir því sem við á, í viðkomandi erlendum gjaldmiðli og umreiknuð í starfrækslugjaldmiðlinn á stundargengi þess dags. Gjaldmiðlagengishagnaður eða -tap af peningalegum liðum er munurinn á afskrifuðu kostnaðarverði í starfrækslugjaldmiðlinum við upphaf tímabilsins, leiðrétt fyrir virkum vöxtum og greiðslum á tímabilinu, og afskrifaða kostnaðarverðinu í erlenda gjaldmiðlinum umreiknuðu á stundargengi í lok tímabilsins. Allur gjalddeyrisgengismunur sem verður til vegna umreiknings í starfrækslugjaldmiðil er færður í rekstrarreikninginn.

91.5 Fjáreignir og fjárskuldir

(a) Skráning

Samstæðan skráir upphaflega í fjárhagsbókhald sitt útlán og kröfur, innlán og útgefin skuldabréf á þeim degi þegar til skuldbindinganna er stofnað. Allar aðrar fjáreignir og fjárskuldir eru upphaflega skráðar á þeim degi sem samstæðan verður aðili að samningsákvæðum gerningsins. Reglubundin kaup og sala fjáreigna eru skráð á þeim degi sem samstæðan skuldbindur sig til að kaupa eða selja eignina.

Fjáreign eða fjárskuld er upphaflega metin á gangvirði að teknu tilliti til, þegar um er að ræða fjáreign eða fjárskuld sem er ekki metin síðar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, viðskiptakostnaðar sem rekja má beint til kaupa fjáreignarinnar eða útgáfu fjárskuldarinnar.

(b) Flokkun

Samstæðan flokkar allar fjáreignir ýmist sem útlán og kröfur eða á gangvirði í gegnum rekstrarreikning. Samstæðan flokkar allar fjárskuldir ýmist á gangvirði í gegnum rekstrarreikning eða á afskrifuðu kostnaðarverði.

Fjáreign eða fjárskuld er flokkuð sem veltufjáreign eða veltufjárskuld ef hún er keypt eða til orðin aðallega í þeim tilgangi að selja eða kaupa hana aftur innan skamms tíma eða ef hún er hluti af safni skilgreindra fjármálagerðinga sem er stýrt sameiginlega og fyrir liggja merki um nýlegt mynstur um skammtíma hagnaðartöku. Veltufjáreignir samanstanda af skulda-, eiginfjár- og afleiðugeringum. Veltufjárskuldir eru afleiðuskuldir og skortstöður, þ.e. skuldbindingar um að láta af hendi fjáreignir sem samstæðan hefur fengið lánaðar og selt þriðja aðila.

Skýringar við samstæðuársreikning

91. Mikilvægar reikningsskilaðferðir (framhald)

91.5 Fjáreignir og fjárskuldir (framhald)

Samstæðan tilgreinir ákveðnar fjáreignir á gangvirði í gegnum rekstrarreikning við upphaflega skráningu í bókhald þegar fjáreignirnar eru hluti af safni fjármálagerna sem lýtur áhættustjórnun og upplýsingagjöf til yfirstjórnenda á grundvelli gangvirðis.

Útlán og kröfur eru fjáreignir með fastar eða útreiknanlegar greiðslur sem ekki er átt viðskipti með á virkum markaði og eiga upptök sín innan samstæðunnar eða samstæðan eignast án þess að hafa í hyggju að eiga viðskipti með þær.

(c) Afskráning

Samstæðan afskráir fjáreign þegar samningsbundinn réttur til sjóðstreymis af eigninni rennur út, eða þegar samstæðan flytur réttinn til samningsbundins sjóðstreymis í tengslum við fjáreignina í viðskiptum sem flytja í reynd alla áhættu og ávinning af því að eiga eignina. Sérhver hlutdeild í yfirfærðri fjáreign sem verður til eða samstæðan heldur eftir er skráð sem sérstök eign eða skuld.

Samstæðan á í viðskiptum þar sem hún yfirfærir eignir, sem skráðar eru í efnahagsreikning hennar, en heldur eftir annaðhvort öllum eða verulegum hluta af áhættu og ávinningi eignanna sem fluttar eru, eða hluta þeirra. Í þeim tilvikum þar sem öllum eða verulegum hluta áhættu og ávinnings er haldið eftir þá er yfirfærð eign ekki afskráð. Til yfirfærslu eigna, þar sem öllum eða verulegum hluta áhættu og ávinnings er haldið eftir, teljast til dæmis verðbréfalán og endurkaupaviðskipti.

Samstæðan afskráir fjárskuld þegar samningsbundnar skuldbindingar hennar eru uppfylltar, þær felldar niður eða renna út.

(d) Jöfnun

Fjáreignum og fjárskuldum er jafnað saman og nettófjárhæðin færð í efnahagsreikning þegar og aðeins þegar, til staðar er lagalegur réttur til jöfnunar og ætlunin er að gera annað hvort upp á nettógrunni, eða innleysa eignina og gera skuldina upp samtímis.

Tekjur og gjöld eru aðeins settar fram á nettógrunni þegar reikningsskilareglur leyfa slíkt, eða þegar hagnaður og tap er til kominn af flokki áþekkra viðskipta svo sem viðskipta með veltufjáreignir og veltufjárskuldir.

(e) Mat afskrifaðs kostnaðarverðs

Afskrifað kostnaðarverð fjáreignar eða fjárskuldar er það verð fjáreignar eða fjárskuldar sem hún var metin á við upphaflega skráningu, að frádregnum endurgreiðslum af höfuðstól, að viðbættum eða frádregnum uppsöfnuðum afskriftum þar sem beitt er virkum vöxtum á mismun upphaflega verðsins sem skráð var og innlausnarverðsins, að frádreginni virðisrýrnun.

(f) Mat gangvirðis

Gangvirði er sú fjárhæð sem fengist við sölu eignar eða framsal skuldar í skipulegum viðskiptum milli markaðsaðila á þeim degi sem virðið er metið og á aðalmarkaði eða, ef aðalmarkaður er ekki til staðar, hagstæðasta markaði sem samstæðan hefur aðgang að þann dag.

Gangvirði fjárskulda endurspeglar áhættu á vanefndum skuldarinnar. Gangvirði óbundins innláns er ekki lægra en sú fjárhæð sem er innleysanleg, núvrt frá þeim degi sem í fyrsta lagi hefði verið hægt að krefjast greiðslu fjárhæðarinnar.

Samstæðan ákvarðar gangvirði gernings með tilboðsverði á virkum markaði fyrir þann gerning, ef það er til staðar. Markaður er talinn virkur ef tilboðsverð eru aðgengileg og tiltæk reglulega og teljast vera raunveruleg og regluleg markaðsviðskipti á milli óskyldra aðila. Þar sem það er tiltækt, er það lokaverð viðkomandi markaðar sem ákvarðar gangvirði veltufjáreignar og eigna sem tilgreindar eru á gangvirði með breytingum í gegnum rekstrarreikning, en það er yfirleitt síðasta viðskiptaverð. Ef eign eða skuld sem metin er á gangvirði á sér kaupgengi eða sölugengi þá metur samstæðan eignir og gnóttstöður á kaupgengi en skuldir og skortstöður á sölugengi.

Ef ekki er til virkur markaður fyrir fjármálagerning ákvarðar samstæðan gangvirði með verðmatsaðferð. Verðmatsaðferðir styðjast við nýleg viðskipti á milli óskyldra aðila sem eru upplýstir og fúsir til viðskipta, ef slíkt er tiltækt, vísan í gildandi gangvirði annarra gerninga sem eru að miklu leyti eins, núvirðisgreiningu sjóðstreymis og verðmyndunarlíkón valréttarsamninga. Sú verðmatsaðferð sem valin er styðst eins mikið og hægt er við gögn af markaði, styðst eins lítið og hægt er við sérstakt mat samstæðunnar, tekur inn í myndina alla þætti sem þátttakendur á markaði myndu líta til við ákvörðun verðs og er í samræmi við viðtekna hagræna aðferðafræði sem beitt er við verðlagningu fjármálagerna. Inntök verðmatsaðferða endurspeglar markaðsvæntingar með sanngjörnum hætti og meta áhættu- og arðsemispætti þá sem felast í fjármálagerningnum. Bankinn er með verðmatsnefnd sem metur gangvirði með því að beita líkönum og taka mið af greinanlegum markaðsupplýsingum og beita faglegri dómgreind. Samstæðan stillir af og prófar verðmatsaðferðir með því að nota verð af greinanlegum gildandi markaðsviðskiptum með sama gerning eða byggir á öðrum tiltækum og greinanlegum markaðsgögnum.

Ef viðskiptaverðið er ekki það sama og gangvirði annarra greinanlegra gildandi markaðsviðskipta með sama gerning eða ef það er byggt á verðmatsaðferð þar sem aðeins er stuðst við breytur með gögnum af greinanlegum mörkuðum, skráir samstæðan tafarlaust mismuninn á milli viðskiptaverðs og gangvirðis (fyrsta dags hagnaður eða tap). Í tilvikum þar sem gangvirði er ákveðið með gögnum sem ekki eru greinanleg, er mismunur viðskiptaverðs og verðs líkansins skráð í rekstrarreikning eftir aðstæðum við hver viðskipti en eigi síðar en þegar gögnin sem stuðst er við verða greinanleg eða þegar gerningurinn er afskráður.

Skýringar við samstæðuársreikning

91. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

91.5 Fjáreignir og fjárskuldir (framhald)

(g) Virðisrýrnun fjáreigna

Virðisrýrnun útlána og krafna

Samstæðan metur á hverjum reikningsskiladegi hvort einhver hlutlæg merki séu um að virði láns eða lánasafns hafi rýrnað. Virði láns eða lánasafns er talið hafa rýrnað og virðisrýrnun til orðin aðeins þegar fyrir liggja hlutlæg merki um virðisrýrnun vegna eins eða fleiri atburða sem orðið hafa eftir upphaflega skráningu eignarinnar og slíkur eða slíkir atburðir hafa áhrif á framtíðarsjóðstreymi sem hægt er að áætla með áreiðanlegum hætti fyrir lánið eða lánasafnið. Til hlutlægra merkja um rýrnun teljast greinanleg gögn um eftirfarandi tapsatburði:

- verulegir fjárhagserfiðleikar lántakans,
- brot á samningi, eins og vanefnd afborgunar eða greiðslu vaxta eða höfuðstóls,
- samstæðan veitir lántakanum, af viðskiptalegum eða lagalegum ástæðum sem varða fjárhagsvanda lántakandans, ívilnun með endurfjármögnun sem lánveitandi myndi ekki annars taka til greina,
- líklegt má teljast að lántakinn verði gjaldþrota eða gangist undir aðra fjárhagslega endurskipulagningu,
- greinanleg gögn gefa til kynna mælanlega lækun áætlaðs sjóðstreymis af útlánasafni frá upphaflegri skráningu þess jafnvel þó að enn sé ekki hægt að tengja lækunina við einstök útlán í safninu, þar með taldar óhagstæðar breytingar á greiðslustöðu lántakenda í safninu eða almennt versnandi efnahagsleg skilyrði sem tengjast þessu lánasafni.

Samstæðan skilgreinir einstök mikilvæg útlán og metur fyrst hvort hlutlæg merki séu um virðisrýrnun þeirra, og metur þetta síðan fyrir einstök útlán eða söfn útlána og krafna sem ekki hafa verið skilgreind sem mikilvæg hvert fyrir sig. Ef samstæðan ákvarðar að engin hlutlæg merki séu um virðisrýrnun fyrir mikilvæg útlán, tekur hún það útlán með í safni útlána með svipaða lánsáhættu og metur virðisrýrnun þeirra saman. Einstakar mikilvægar eignir sem hafa fengið virðisrýrnun eru ekki teknar með í sameiginlegu virðisrýrnunarmati.

Ef fyrir eru hlutlæg merki um að virðisrýrnun hafi orðið á útláni eða kröfum, er fjárhæð tapsins mismunurinn á bókfærðu virði eignarinnar og endurheimtanlegu virði hennar. Endurheimtanlegt virði er núvirt áætlað framtíðarsjóðsflæði að undanskildu ætluðu útlánatapi í framtíðinni, núvirt með upprunalegum virkum vöxtum fjáreignarinnar. Bókfært virði eignarinnar er lækkað sem nemur virðisrýrnuninni, með færslu á afskriftareikning og upphæð tapsins færð undir „Virðisrýrnun útlána og krafna“ í rekstrarreikningi. Við ákvörðun virðisrýrnunar lána með breytilega vexti er notast við gildandi virka vexti við núvirðinguna.

Útreikningur núvirðis áætlaðs framtíðarsjóðstreymis af veðsettri fjáreign endurspeglar sjóðstreymi sem gæti stafað af því að ganga að veði, að undanskildum kostnaði við að yfirtaka og selja veðið, hvort sem líklegt er að gengið verði að veðinu eða ekki.

Þegar meta á virðisrýrnun heildstætt, eru útlán flokkuð eftir svipuðum eiginleikum lánsáhættu, út frá matsferlum samstæðunnar, sem taka tillit til tegundar eignar og veðs, atvinnugreinar, stöðu vanskila og annarra þátta sem máli skipta. Þessir eiginleikar eru viðeigandi til að áætla framtíðarsjóðstreymi í safni slíkra lána, með því að gefa til kynna getu skuldarans til að greiða hverja þá upphæð sem er á gjalddaga samkvæmt samningsskilmálum.

Virðisrýrnun útlánasafna er metin heildstætt á grunni vænts sjóðstreymis og jafningjamats á eignum með svipaða eiginleika lánsáhættu. Slíkt jafningjamat er einnig lagað að nýjustu greinanlegum gögnum, til að endurspegla áhrifin af núverandi aðstæðum sem höfðu ekki áhrif á tímabilið sem jafningjamatið var upphaflega byggt á og til að losna við áhrifin af fyrri tapþáttum sem ekki eru lengur til staðar.

Áætlaðar breytingar á framtíðarsjóðstreymi í safni eigna eru í samræmi við breytingar á greinanlegum gögnum á milli tímabila, t.d. breytingar á fasteignaverði, greiðslustöðu, eða öðrum þáttum sem gefa til kynna leitni á líkum og umfangi á tapi samstæðunnar. Samstæðan endurskoðar reglulega aðferðir sínar og forsendur við að áætla framtíðarsjóðstreymi til að lágmarka ósamræmi á milli áætlaðs og raunverulegs taps.

Þegar lán er óinnheimtanlegt, er það afskrifað á móti framlagi til virðisrýrnunar útlána í efnahagsreikningnum. Lán eru afskrifuð eftir að öllum nauðsynlegum ferlum hefur verið lokið, eins og tilgreint er í lánareglum samstæðunnar, og fjárhæð tapsins hefur verið ákvörðuð. Sérhver áður afskrifuð fjárhæð, sem síðar er endurheimt, er færð í rekstrarreikning undir „Virðisrýrnun útlána og krafna“.

Fari svo, á síðara tímabili, að fjárhæð virðisrýrnunartapsins lækki og ástæðu þess megi tengja hlutlægt við atvik sem varð eftir að upprunalega virðisrýrnunin var skráð, þá er virðisrýrnunartapinu, sem áður var skráð, snúið við með leiðréttingu á afskriftarreikninginn. Fjárhæð viðsnúningsins er færð í rekstrarreikning undir „Virðisrýrnun útlána og krafna“.

Útlán sem endursamið er um

Samstæðan reynir að endurskipuleggja lán frekar en að ganga að veðum. Slíkt kann að fela í sér greiðsludreifingu og samning um nýja lánaskilmála. Virðisrýrð útlán sem samið er um upp á nýtt eru ekki talin ný útlán. Þegar búið er að endursemja um lánaskilmála eru slík útlán ekki lengur í vanskilum og öll síðari virðisrýrnun er metin út frá upphaflegum virkum vöxtum eins og þeir voru reiknaðir fyrir breytingu lánaskilmálanna. Stjórnendur yfirfara stöðugt útlán sem samið hefur verið um að nýju til að ganga úr skugga um að öll viðmið standist og að líklegt sé að framtíðargreiðslur muni berast. Virðisrýrnun þessara útlána verður metin áfram hver fyrir sig eða sameiginlega. Virði einstakra útlána sem hafa ekki rýrnað en þar sem samið hefur verið um skilmála að nýju eru skráð sem ný útlán. Þar af leiðandi eru upprunalegu útlánin afskráð og endurumsömdu útlánin skráð sem ný útlán.

Skýringar við samstæðuársreikning

91. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

91.6 Handbært fé

Í sjóðstreymi er sjóður og óbundnar innstæður hjá Seðlabanka og fjármálafyrirtækjum skilgreint sem handbært fé. Bókfært virði innstæðna í Seðlabanka er eðlilegt mat á gangvirði þeirra.

91.7 Skuldabréf

Skuldabréf sem flokkuð eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning eru skráð á gangvirði í efnahagsreikning bæði í upphafi og eftir upphaflega skráningu. Viðskiptakostnaður er skráður beint í rekstrarreikning. Hagnaður og tap sem til verður af breytingum á gangvirði er færður beint í rekstrarreikning samstæðunnar undir viðkomandi lið, „Hreinn hagnaður af veltufjáreignum og veltufjárskuldum“ eða „Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum tilgreindum á gangvirði“. Með hagnaði og tapi eru talðar vaxtatekjur skuldabréfa en undanskilinn er gjaldeyrisgengishagnaður og -tap, sem færður er á liðinn „Hreinn gjaldeyrisgengishagnaður“.

Skuldabréf sem flokkuð eru sem lán og kröfur eru upphaflega metin á gangvirði auk viðskiptakostnaðar sem tengist þeim beint og við síðara mat á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta. Áfallnir vextir eru innifaldir í bókfærðu verði skuldabréfanna og eru færðir undir „Vaxtatekjur“ í rekstrarreikningi. Yfirleitt er hægt að nálgast upplýsingar um verð á markaði á ríkisskuldabréfum og ákveðnum skuldabréfum fyrirtækja. Þar sem slíkar upplýsingar liggja ekki fyrir er gangvirði metið með því að leggja skuldaraálag við verð á markaði fyrir svipuð skuldabréf eða viðeigandi vaxtaferla. Fyrir skuldabréf útgefin af aðilum sem eru í vanskilum eða eiga í miklum greiðsluferðileikum er gangvirði metið út frá endurheimtuhlutfalli. Endurheimtuhlutfall byggir á upplýsingum úr efnahagsreikningi, eða sérfræðiáliti.

Vextir eru aðallega viðmiðunurvextir eins og vextir á millibankamarkaði í London (LIBOR) og skráðir vextir á mörkuðum með skiptasamninga, skuldabréf og framtíðarsamninga. Þar sem það liggur fyrir er skuldaraálag leitt af verðum skuldatrygginga („credit default swap“) eða öðrum skuldagerningum, svo sem skuldabréfum. Í öðrum tilfellum er skuldaraálag fengið frá matsfyrirtækjum. Skuldaraálag mótaðila er metið út frá lánsþæfi mótaðilans ef hann er annar en gert er ráð fyrir á markaði.

91.8 Hlutabréf

Hlutabréf sem eru flokkuð á gangvirði í gegnum rekstrarreikning eru skráð á gangvirði í efnahagsreikning bæði í upphafi og eftir upphaflega skráningu. Viðskiptakostnaður er skráður beint í rekstrarreikning. Hagnaður og tap sem til verður af breytingum á gangvirði er færður beint í rekstrarreikning samstæðunnar undir viðkomandi lið, „Hreinn hagnaður af veltufjáreignum“ eða „Hreinn hagnaður af fjáreignum tilgreindum á gangvirði“. Gjaldyrisgengishagnaður og -tap, er færður á liðinn „Hreinn gjaldeyrisgengishagnaður“. Almennt er auðvelt að nálgast verð á markaði á hlutum fyrirtækja sem skráð eru í kauphallir heims og helstu vísitölur slíkra hlutabréfa. Ef ekki er hægt að nálgast slíkar upplýsingar er gangvirði metið út frá markaðsvirði og afkomukennitölum svipaðra verðbréfa, nýlegum viðskiptum eða núvirtum sjóðstreymisaðferðum.

91.9 Afleiðusamningar

Afleiður eru upphaflega skráðar í efnahagsreikning á gangvirði og viðskiptakostnaður skráður í rekstrarreikning. Gangvirði afleiðusamninga er ákvarðað með matsaðferðum sem byggja aðallega á flókt- og fylgnistuðlum sem fengnir eru úr tilboðsverðum miðlara, frá verðlagningaraðilum eða reiknaðir út frá valréttarverði. Við síðara mat eru afleiður skráðar á gangvirði, og allar breytingar á gangvirði færðar undir liðinn „Hreinn hagnaður af veltufjáreignum og veltufjárskuldum“ í rekstrarreikningi, að undanskildum breytingum á framvirkum gjaldeyrisafleiðum og hreinum gjaldeyrisgengismun vegna óstaðlaðra gjaldeyrisvalréttanna sem færðar eru undir liðinn „Hreinn gjaldeyrisgengishagnaður (tap)“ í rekstrarreikningi. Afleiður með jákvætt gangvirði eru færðar í efnahagsreikning sem eignir og afleiður með neikvætt gangvirði eru færðar sem skuldir. Samstæðan beitir ekki áhættuvarnarreikningsskilum.

91.10 Innbyggðar afleiður

Afleiður geta verið innbyggðar í aðra samninga og eru þar með hluti af þeim. Samstæðan skilur innbyggðar afleiður reikningshaldslega frá þeim samningi sem hún er hluti af í þeim tilfellum þar sem:

- Samningurinn sem innbyggða afleiðan er hluti af er ekki færður á gangvirði í gegnum rekstrarreikning
- Skilmálar innbyggðrar afleiðu uppfylla skilmála um sjálfstæðan afleiðusamning
- Fjárhagslegir eiginleikar innbyggðu afleiðunnar og áhætta er ekki nátengd fjárhagslegum eiginleikum og áhættu samningsins sem innbyggða afleiðan er hluti af

Aðskildar innbyggðar afleiður eru metnar á gangvirði og eru allar breytingar á gangvirði færðar í rekstrarreikning nema breytingarnar séu hluti af virku sjóðstreymi eða áhættuvarnartengslum vegna hreinnar fjárfestingar. Aðskildar innbyggðar afleiður eru færðar í efnahagsreikning ásamt samningnum sem hún er hluti af.

91.11 Útlán og kröfur

Útlán og kröfur eru upphaflega metnin á gangvirði að viðbættum viðskiptakostnaði sem tengist þeim beint, en við síðara mat á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta. Áætlað gangvirði útlána og krafna endurspeglar núvirta fjárhæð áætlaðs framtíðarsjóðstreymis sem búist er við að innheimtist af lánum í framtíðinni á grundvelli framtíðar endurheimtuhlutfalli lánanna. Endurheimtuhlutfall og tap að gefnum vanefndum er notað sem inntak í matslíkön sem vísbending um vægi tapa vegna vanefnda. Gangvirðið er fengið með því að núvirða áætlað framtíðarsjóðstreymi með núverandi markaðsvöxtum. Áfallnir vextir eru taldir með í bókfærðu virði lána og krafna. Vaxtatekjur af lánum og kröfum eru skráðar undir liðnum „Vaxtatekjur“ í rekstrarreikningi og gengismunur undir liðnum „Hreinn gjaldeyrisgengishagnaður“.

Útlán og kröfur á fjármálafyrirtæki eru meðal annars millibankaviðskipti og aðrar kröfur milli banka. Bókfært virði ávöxtunar fjármuna sem bera fljótandi vexti og ávöxtunar fjármuna yfir nótt telst eðlilegt mat á gangvirði þeirra.

Skýringar við samstæðuársreikning

91. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

91.11 Útlán og kröfur (framhald)

Útlán og kröfur yfirtekin með miklum afföllum

Bankinn yfirtók lán og kröfur frá LBI hf. með miklum afföllum sem endurspegladi áorðið útlánatap á yfirtökudegi. Afföllin voru innifalin í gangvirði þessara lána og krafna sem metið var við upphaflega skráningu. Afföllin voru einnig innifalin í áætluðu framtíðarsjóðstreymi sem notað var af samstæðunni til þess að reikna afskrifað kostnaðarverð og virka vexti þessara lána og krafna.

Á hverjum reikningsskiladegi mat samstæðan stöðuna á þessum lánum og kröfum á reikningsskiladeginum og hvort það væru hlutlæg merki um breytingar á væntu sjóðstreymi frá þeim, til dæmis vegna breytinga á virði trygginga og bættri fjárhagsstöðu lántaka. Ef það var einhver breyting á væntu sjóðstreymi endurreiknaði samstæðan bókfært verð þessara lána og krafna sem núvirði uppfærðs áætlaðs framtíðarsjóðstreymis, sem reiknað var út frá virkum vöxtum lánanna og krafanna. Mismunurinn á uppfærðu bókfærðu virði og bókfærðu virði eins og það stóð fyrir uppfærslu, sem fól í sér áfallna vexti, verðbætur, gjaldeyrisgengismun og raunverulegar greiðslur af lánunum og kröfunum til samstæðunnar, var skráður í rekstrarreikninginn í línunni „Hrein virðisbreyting og virðisrýrnun útlána og krafna“.

Samstæðan skráði vexti og verðbætur á þessi útlán og kröfur á grundvelli bókfærðs virðis og aðeins að því marki sem vextir og verðbætur töldust innheimtanlegar. Vextir og verðbætur skrást í rekstrarreikninginn í línunni „Vaxtatekjur“.

Í árslok 2014 er endurskipulagningu lokið á þeim lánum og kröfum sem bankinn yfirtók með miklum afföllum. Frá og með áramótum 2014 munu afföllin ekki lengur verða hluti af áætluðu framtíðarsjóðstreymi sem notað var til þess að reikna afskrifað kostnaðarverð og virka vexti þessara lána og krafna. Fyrir vikið verða ekki lengur færðar hreinar virðisbreytingar í rekstrarreikningi vegna þessara tilteknu lána og krafna frá og með áramótum 2014. Hins vegar er haldið áfram að færa virðisrýrnunarframlög vegna þessara lána og krafna þegar þau sýna hlutlæg merki um virðisrýrnun.

91.12 Varanlegir rekstrarfjármunir

Allir varanlegir rekstrarfjármunir eru skráðir á kostnaðarverði að frádreginni uppsafnaðri afskrift og virðisrýrnun. Til kostnaðarverðs teljast útgjöld sem rekja má beint til kaupa á eignunum.

Kostnaður sem fellur til síðar er aðeins talinn með bókfærðu verði eignar ef líklegt er að fjárhagslegur ábati af eigninni í framtíðinni muni renna til samstæðunnar og ef hægt er að meta kostnaðinn áreiðanlega. Allur annar kostnaður vegna viðgerða og viðhalds er gjaldfærður í rekstrarreikning á því fjárhagstímabili sem hann fellur til.

Allir varanlegir rekstrarfjármunir eru afskrifaðir með línulegri aðferð. Aðferðin er notuð á afskrifanlegan hluta eignanna, en það er kostnaður þeirra að frádregnu hrakvirði deilt á áætlaðan líftíma þeirra með eftirfarandi hætti:

Byggingar	25 - 50 ár
Tölvuvélbúnaður	3 ár
Annar búnaður og ökutæki	3 - 10 ár

Hrakvirði eignanna og líftíma þeirra er endurskoðaður árlega og breytt þar sem við á.

Hagnaður og tap af sölu eigna er fundið með því að bera söluverð eignar saman við bókfært verð hennar á söluþegi. Hagnaður og tap eru talin með undir liðnum „Aðrar tekjur og gjöld“ í rekstrarreikningnum.

91.13 Óefnislegar eignir

Hugbúnaður

Hugbúnaður er eignfærður miðað við kostnaðinn sem fellur til við kaup eða þróun hugbúnaðarins og sem til fellur við að koma honum í notkun. Hugbúnaður sem er skráður sem óefnisleg eign er niðurfærður á líftíma hans sem er áætlaður 3 – 5 ár.

Kostnaður við að viðhalda hugbúnaði er færður sem útgjöld á þeim tíma sem hann fellur til.

Viðskiptavild

Viðskiptavild er aðeins skráð sem eign ef hún er keypt við sameiningu félaga. Hún er skráð á kaupþegi og metin sem samtala (a) gangvirðis hins framselda, (b) skráðrar upphæðar allra hluta án yfirráða í því keypta og (c) gangvirðis alls eigin fjár í því keypta, að frádregnu hreinu skráðu virði (venjulega gangvirði) aðgreinanlegra keyptra eigna og yfirtekinna skulda, allt metið frá og með kaupþegi. Til hins framselda telst gangvirði framseldr eigna, áfallnar skuldir og eigið fé útgefið af samstæðunni. Þessu til viðbótar telst til hins framselda gangvirði alls skilyrts endurgjalds/skilyrtra skuldbindinga. Eftir upphaflega skráningu er viðskiptavild metin á kostnaðarverði, að frádregnu uppsöfnuðu virðisrýrnunartapi. Almennt er virðisrýrnun viðskiptavildar metin árlega, en oftast ef atburðir eða breytingar á aðstæðum gefa til kynna mögulega virðisrýrnun bókfærðs virðis. Vegna virðisrýrnunarprófa er viðskiptavild úthlutað frá og með kaupþegi til hvern fjárskapandi einingar samstæðunnar eða fjárskapandi einingaklasa sem búið er við að njóti ávinnings af samlegðaráhrifum sameiningarinnar, hvort sem þær einingar fá úthlutað öðrum eignum eða skuldum þess yfirtekna eða ekki. Stjórnunarlega er fylgst með viðskiptavild hjá öllum einingum sem fá úthlutað viðskiptavild, en það er lægsta stjórnunarstigið þar sem fylgst er með viðskiptavild innan samstæðunnar. Þegar viðskiptavild er tengd ákveðnum hluta fjárskapandi einingar (eða fjárskapandi einingaklasa) og hluti af rekstri innan þeirrar einingar er seldur, er viðskiptavildin sem tengist selda rekstrinum innifalin í bókfærðu virði þess rekstrar þegar reiknaður er hagnaður eða tap af sölu rekstrarins.

Skýringar við samstæðuársreikning

91. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

91.14 Virðisrýrnun eigna annarra en fjáreigna

Eignir með ótakmarkaðan líftíma eru ekki afskrifaðar en prófað er árlega hvort þær hafi rýrnað í virði. Farið er yfir eignir sem eru afskrifaðar til að gæta að virðisrýrnun í hvert sinn sem atburðir eða breyttar aðstæður benda til þess að bókfært verð kunni að vera óendurkræft. Skráð er virðisrýrnun sem nemur því sem bókfært virði eignarinnar er umfram endurheimtanlegt virði hennar. Endurheimtanlegt virði hennar er annað hvort gangvirði eignarinnar að frádregnum sölukostnaði eða notkunarvirði hennar, hvort sem hærra er. Í þeim tilgangi að meta virðisrýrnun eru eignir flokkaðar á lægstu stig aðgreinanlegs sjóðstreymis (fjárskapandi einingar). Á hverjum reikningsskiladegi er kannað hvort virðisrýrnun hafi snúist við á eignum öðrum en fjáreignum, að viðskiptavild undanskilinni.

91.15 Tekjuskattur

(a) Tekjuskattur

Tekjuskattur er reiknaður út frá tekjuskattshlutföllum lögaðila og þeim skattalögum sem hafa verið lögleidd á reikningsskiladeginum. Tekjuskattur sem hefur verið reiknaður og færður í ársreikninginn samanstendur af tekjuskatti til greiðslu og frestuðum tekjuskatti.

(b) Tekjuskattur til greiðslu

Tekjuskattur til greiðslu er áætlaður tekjuskattur vegna skattalegrar afkomu ársins, reiknaður út frá skattshlutföllum og lögum um tekjuskatt sem hafa verið lögleidd á reikningsskiladegi, að teknu tilliti til leiðréttinga á álögðum og reiknuðum tekjuskatti fyrra árs, ef um þær er að ræða.

(c) Frestaður skattur

Frestuð skatteign er skráð þegar líklegt er að skattskyldur framtíðarhagnaður fáið sem jafna má gegn tímabundnum mismuni til frádráttar.

Frestaður tekjuskattur er færður að fullu sem skuld, vegna tímabundins mismunar á skattverði eigna og skulda og bókfærðs virðis þeirra í ársreikningnum. Frestaður tekjuskattur er hins vegar ekki færður ef hann myndast vegna upphaflegrar skráningar eignar eða skuldar í öðrum viðskiptum en sameiningu fyrirtækja, en það hefur hvorki áhrif á reikningshaldslegan né skattalegan hagnað eða tap þegar viðskiptin eiga sér stað. Frestaður tekjuskattur er ákvarðaður með skattshlutföllum sem hafa verið lögleidd eða efnislega lögleidd fyrir reikningsskiladag og vænst er að verði í gildi þegar viðkomandi frestuð tekjuskattseign er innleyst eða frestuð tekjuskattsskuld er gerð upp.

91.16 Eignir í sölumeðferð

Samstæðan flokkar fastafjármuni (eða flokka af eignum ásamt tengdum skuldum) sem eignir í sölumeðferð þegar bókfært virði þeirra endurheimtist aðallega með sölu. Það á venjulega við um veð sem samstæðan hefur gengið að og hún heldur sem tryggingu fyrir lánum og kröfum, þar með taldar eignir og skuldir dótturfélaga sem samstæðan hefur náð yfirráðum yfir með því að ganga að veði og/eða vegna fjárhagslegrar endurskipulagningar.

Talið er að fastafjármunir (eða flokkur eigna með tengdar skuldir) verði endurheimtir aðallega með sölu þegar sala eignarinnar er mjög líkleg og hún er tiltæk fyrir tafarlausa sölu í núverandi ástandi, með fyrirvara um venjulega og hefðbundna skilmála um sölu á slíkum eignum. Stjórnendur verða að vera staðráðnir í að selja og verða að vinna með virkum hætti að sölu eignarinnar á verði sem er hæfilegt miðað við gildandi gangvirði hennar. Frekara skilyrði er að búist sé við að skrá megi söluna sem frágengna innan eins árs frá dagsetningu flokkunarinnar.

Eignir og eignasamstæður sem flokkaðar eru í sölumeðferð eru metnar á því sem lægra reynist af bókfærðu virði eða gangvirði að frádregnum sölukostnaði. Hreinar eignir til viðbótar sem verða hluti af eignasamstæðu til sölu, til dæmis vegna hagnaðar sem eignasamstæðan skilar, auka bókfært verð eignasamstæðunnar, en þó ekki meira en sem nemur gangvirði að frádregnum kostnaði við sölu eignasamstæðunnar eins og það er ákvarðað á hverjum reikningsskiladegi.

Þegar um er að ræða stakar eignir sem samstæðan hefur flokkað í sölumeðferð, ákvarðar hún gangvirði þeirra að frádregnum sölukostnaði með tilliti til gildandi markaðsverðs á hverjum reikningsskiladegi. Þegar um er að ræða dótturfélög sem flokkuð eru í sölumeðferð ákvarðar samstæðan gangvirði þeirra á grunni aðferða við núvirðingu sjóðstreymis. Sölukostnaður er aðeins kostnaður sem rekja má beint til sölu eignasamstæðna, að undanskildum fjármögnunarkostnaði og tekjuskatti.

91.17 Innstæður

Samstæðan fjármagnar sig að mestu leyti með innlánum frá viðskiptavinum og fjármálafyrirtækjum. Innlánin samanstanda af bundnum og óbundnum innlánum. Innlán eru í upphafi metin á gangvirði auk beins viðskiptakostnaðar. Eftir það eru þau metin á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta. Gangvirði fjárskulda með innlausnarákvæði eins og veltiinnlán, er ekki lægra en innlausnarupphæðin núvirt frá fyrsta degi sem krefjast má greiðslu fjárhæðarinnar.

91.18 Veðtryggð lántaka

Veðtryggð lántaka samanstendur af skuldabréfum í erlendri mynt sem bankinn hefur gefið út til LBI hf. og flokkum markaðshæfra sértryggðra skuldabréfa í íslenskum krónum, með og án verðtryggingar, sem bankinn hefur gefið út og tekin hafa verið til viðskipta í Kauphöll Nasdaq Iceland. Skuldabréfin voru gefin út til LBI hf. í desember 2014 eftir að náðst hafði samkomulag um breytingar á endurgreiðsluskilmálum og framlengingu skuldabréfa sem upprunalega voru gefin út af bankanum til LBI hf. í október 2010 og apríl 2013. Upprunalegu skuldabréfin voru gefin út sem endurgjald og viðbótarendurgjald fyrir þær eignir og skuldir sem færðar voru frá LBI hf. til bankans þann 9. október 2008. Sértryggðu skuldabréfin eru gefin út undir 100.000 milljóna króna ramma bankans um sértryggða skuldabréfaútgáfu

Skýringar við samstæðuársreikning

91. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

91.18 Veðtryggð lántaka (framhald)

Bankinn skuldbindur sig til að setja hluta af útlánasafni sínu að veði til tryggingar á veðtryggðri lántöku. Bankinn er skuldbundinn til að viðhalda 115% lágmarks veðþekju á veðtryggðu skuldabréfunum sem gefin voru út til LBI hf. að lágmarki 120% lágmarks veðþekju á sértryggðu skuldabréfunum.

Veðtryggðu skuldabréfin eru upphaflega metin á gangvirði auk beins viðskiptakostnaðar en eru síðan metin á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta. Áfallnir vextir eru hluti af bókfærðu verði skuldabréfanna og eru færðir í rekstrarreikning sem „Vaxtagjöld“. Gengishagnaður og -tap kemur fram undir liðnum „Hreinn gengishagnaður (tap)“.

91.19 Óveðtryggð lántaka

Óveðtryggð lántaka samanstendur af skuldabréfum útgefnum af bankanum í erlendri mynt og markaðshæfum bankavíxlum útgefnum af bankanum í krónum. Skuldabréfin eru gefin út undir 1.000 milljóna evru ramma bankans um skuldabréfaútgáfu til meðal langs tíma (e. „Euro Medium Term Note (EMTN) Programme“) og eru skráð í írsku kauphöllinni. Bankavíxlarnir eru hins vegar gefnir út undir 30.000 milljóna króna ramma bankans um víxla og skuldabréfaútgáfu og eru skráðir á NASDAQ Iceland.

Óveðtryggðu skuldabréfin og bankavíxlarnir eru upphaflega metnir á gangvirði að frádregnum beinum viðskiptakostnaði en eru síðan metin á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta. Áfallnir vextir eru hluti af bókfærðu verði þessara verðbréfa og eru færðir í rekstrarreikning sem „Vaxtagjöld“. Óveðtryggðu skuldabréfin í evrum voru gefin út til þess að endurfjármagna að fullu eða hluta gjalddaga á árunum 2016 og 2018 á veðtryggðu skuldabréfunum í erlendri mynt sem bankinn gaf út á LBI hf.

91.20 Víkjandi lán

Landsbankinn tók yfir víkjandi skuldir við samruna Sparisjóðs Vestmannaeyja og Sparisjóðs Norðurlands við bankann. Bréfunum svipar til eigin fjár að því leyti að þau víkja fyrir öðrum skuldum samstæðunnar og teljast til eigin fjár við útreikning á eiginfjárhlutfalli. Eftirstöðvar víkjandi skulda lúta sérstökum reglum um afskrifaferli þar sem upphæðir undir eiginfjárpætti B eru afskrifaðar línulega yfir síðustu fimm árin fram að lokagjalddaga.

Víkjandi lán eru upphaflega metin á gangvirði að frádregnum viðskiptakostnaði og eru síðan metin á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta. Áfallnir vextir eru færðir undir bókfærðu virði víkjandi láns.

91.21 Skortstöður

Skortstöður eru skuldbindingar samstæðunnar um að láta af hendi fjáreignir sem hann hefur fengið að láni og selt þriðja aðila. Þessar skuldbindingar eru upphaflega skráðar í efnahagsreikning á gangvirði og viðskiptakostnaður skráður í rekstrarreikning. Eftir það eru þær skráðar á gangvirði og allar breytingar á gangvirði skráðar í rekstrarreikningi undir liðnum „Hreinn hagnaður af veltufjáreignum og veltufjárskuldum“. Skortstöður eru teknar í íslenskum ríkisskuldabréfum sem eru með skráð markaðsverð.

91.22 Endurhverf viðskipti

Til endurhverfa viðskipta teljast endurkaupasamningar og endursölusamningar við aðra banka. Í endurhverfum viðskiptum er sameinast um kaup eða sölu verðbréfa á viðskiptadegi með framvirkri sölu eða endurkaupum við einn og sama mótaðilann.

Verðbréf sem eru upphaflega seld af bankanum í endurkaupasamningi halda áfram að vera skráð sem fjáreign í efnahagsreikningi bankans þar sem bankinn heldur eftir allri áhættu og ábata sem tengist eignarhaldi verðbréfanna sem hann selur með endurkaupasamningi. Peningalegt innstreymi vegna endurkaupasamninga er skráð sem fjárskuld við mótaðila í efnahagsreikningi bankans. Vaxtagreiðslur eru skráðar sem vaxtagjöld í hreinum vaxtatekjum. Innstreymi er annað hvort metið á gangvirði á grundvelli gangvirðisvalkosti í reikningsskilum eða afskrifuðu kostnaðarverði.

Gagnstætt þessu eru verðbréf sem bankinn kaupir upphaflega í endursölusamningi ekki skráð og metin sem fjáreignir í efnahagsreikningi bankans þar sem mótaðilinn heldur eftir allri áhættu og ábata sem tengist eignarhaldi verðbréfanna sem bankinn kaupir með endurkaupasamningi. Peningalegt útstreymi vegna endurkaupasamninga er skráð sem krafa á mótaðila í efnahagsreikningi bankans. Vaxtagreiðslur eru skráðar sem vaxtatekjur í hreinum vaxtatekjum. Útstreymi er annað hvort metið á gangvirði á grundvelli gangvirðisvalkosti í reikningsskilum eða afskrifuðu kostnaðarverði. Endurhverf viðskipti eru upphaflega metin á gangvirði að teknu tilliti til viðskiptakostnaðar en eru síðan metin á gangvirði á grundvelli gangvirðisvalkosti í reikningsskilum eða afskrifuðu kostnaðarverði.

91.23 Veðskiptasamningar

Veðskiptasamningar fela í sér skipti á veði í verðbréfum milli banka. Í eðli sínu eru þeir ein tegund verðbréfalána þar sem bankinn fær að láni tiltölulega auðseljanleg verðbréf frá öðrum banka í skiptum fyrir veð í verðbréfum sem eru ekki eins auðseljanleg. Verðbréfin sem bankinn fær lánuð frá mótaðilanum eru ekki skráð og metin sem fjáreignir í efnahagsreikningi bankans þar sem mótaðilinn heldur eftir allri áhættunni og ábatanum sem tengjast eignarhaldi verðbréfanna. Hins vegar halda verðbréfin sem bankinn lánaði mótaðilanum áfram að vera skráð og metin sem fjáreignir í efnahagsreikningi bankans þar sem bankinn heldur eftir allri áhættunni og ábatanum sem tengjast eignarhaldi verðbréfanna. Bankinn greiðir þóknun til lánveitandans sem endurgjald fyrir áhættuna að halda eftir veði sem er ekki eins auðseljanlegt. Vaxtatekjur og vaxtagjöld af veðskiptasamningum eru færðar undir hreinar vaxtatekjur. Þeir eru upphaflega metnir á gangvirði að teknu tilliti til viðskiptakostnaðar en eru síðan metnir á afskrifuðu kostnaðarverði.

Skýringar við samstæðuársreikning

91. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

91.24 Fjárhagslegar ábyrgðir

Samningar um fjárhagslegar ábyrgðir eru samningar sem krefjast þess að útgefandi inni af hendi tilteknar greiðslur til að bæta samningshafa tap sem hann verður fyrir ef tiltekinn skuldari stendur ekki við greiðslur á tilskildum tíma, samkvæmt skilmálum skuldagerings. Samstæðan hefur gefið út slíkar ábyrgðir til annarra banka, fjármálastofnana eða annarra aðila til tryggingar á skuldbindingum viðskiptavina samstæðunnar gagnvart þessum aðilum.

Fjárhagslegar ábyrgðir sem samstæðan gefur út eru einkum bankaábyrgðir í formi bakábyrgða og skjalaábyrgðir. Fjárhagslegar ábyrgðir eru bæði til skemmri og lengri tíma. Þjónustutekjur af langtíma ábyrgðum eru greiddar til bankans með ákveðnu millibili yfir líftíma hverrar ábyrgðar, upphaflega við útgáfu ábyrgðar og síðan í upphafi hvers tímabils þar á eftir. Þjónustutekjur af skammtíma ábyrgðum eru eðli máls samkvæmt greiddar til bankans við útgáfu ábyrgðar. Þjónustutekjur vegna ábyrgða eru skráðar sem tekjur yfir tíma um leið og þær koma til greiðslu. Afskriftarframlag vegna ábyrgða er háð óvissunni á matinu á því að hve miklu leyti reynir á ábyrgðirnar. Í þessu skyni eru bankaábyrgðir og skjalaábyrgðir metnar ársfjórðungslega með tilliti til útlánaáættu og afskriftarframlaga. Slíkt mat ákvarðast á grundvelli reynslu af sams konar viðskiptum og tapi, ásamt mati stjórnenda.

91.25 Óvissar skuldir og skuldbindingar

Samstæðan skráir óvissar skuldir ekki sem skuldir í efnahagsreikningi sínum, fyrir utan þær óvissuskuldir sem teknar eru yfir við sameiningu fyrirtækja og sem eru með gangvirði sem hægt er að meta áreiðanlega. Óviss endurgjald sem samstæðan afhendir við sameiningu fyrirtækja er skráð á gangvirði á yfirtökudegi. Samstæðan flokkar skuldbindinguna um að greiða óviss endurgjald sem skuld eða eigið fé og gerir viðeigandi breytingar á gangvirðismati í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla (IFRS).

Skuldbindingar vegna kostnaðar eins og þær sem tengjast löglegum kröfum eða endurskipulagningu eru skráðar áorðnar þegar (i) samstæðunni ber, vegna liðinna atburða, lagaleg eða rökstudd skylda til að greiða, (ii) líklegra er en ekki að veita þurfi fjármunum til að gera upp skuldbindinguna, og (iii) að upphæðin hafi verið áætluð með áreiðanlegum hætti.

Skuldbinding er metin á núvirði greiðslunnar sem ætla má að þurfi til að gera upp skuldbindinguna. Notuð er ávöxtunarkrafa fyrir skatta sem endurspeglar mat markaðarins á hverjum tíma á tímavirði peninga og áhættunni sem fylgir skuldbindingunni. Öll hækkan á skuldbindingunni yfir tíma er skráð sem vaxtakostnaður.

91.26 Lífeyrisskuldbindingar

Þegar Sparisjóður Vestmannaeyja og Sparisjóður Norðurlands sameinuðust Landsbankanum á árinu 2015 tók bankinn yfir lífeyrisskuldbindingar fyrrverandi starfsmanna og hluta af núverandi starfsmönnum þessara sparisjóða. Lífeyrisskuldbindingin er reiknuð árlega út af tryggingastærðfræðingi. Hækkun skuldbindingarinnar á árinu 2015 er færð til gjalda í rekstrarreikningi á meðal launa og launatengdra gjalda.

91.27 Starfskjör

Öll fyrirtæki samstæðunnar eru með iðgjaldatengt lífeyrisskerfi þar sem þau greiða skyldu- og samningsbundin iðgjöld með ákveðnu framlagi í séreigna- eða almenna lífeyrissjóði. Samstæðan er ekki skuldbundin til frekari greiðslna þegar þessi iðgjöld hafa verið greidd. Iðgjöldin eru gjaldfærð í rekstrarreikning meðal launa og launatengdra gjalda eftir því sem þau falla til. Samstæðan er ekki með neinn réttindatengdan lífeyrissjóð.

91.28 Hlutfé

(a) Kostnaður við útgáfu hluta

Kostnaður sem rekja má beint til útgáfu nýrra hluta er aðgreindur undir eigin fé sem frádráttur frá yfirverði hlutabréfa.

b) Arður á almenn hlutabréf

Arður er færður á eigið fé á því tímabili sem hann er samþykktur af hluthafafundi bankans.

91.29 Fjárvarsla

Samstæðan er fjárvörsluaðili, þar sem hún er handhafi eða sér um ráðstöfun eigna meðal annars fyrir hönd einstaklinga, stofnana og lífeyrissjóða. Þessar eignir og tekjur sem af þeim fást eru ekki færðar í þessi reikningsskil þar sem þær eru ekki eignir samstæðunnar.

91.30 Vaxtatekjur og vaxtagjöld

Til vaxtatekna og vaxtagjalda sem eru færð í rekstrarreikning teljast vextir og verðbætur af fjáreignum og fjárskuldum metnum á afskrifuðu kostnaðarverði.

Vaxtatekjur og vaxtagjöld eru skráð í rekstrarreikninginn eftir aðferð virkra vaxta. Aðferð virkra vaxta byggist á því að reiknað er endurgreiðsluvirði fjáreignar eða fjárskuldar og vaxtatekjum eða vaxtagjöldum dreift á viðeigandi tímabil. Virkir vextir er sú ávöxtunarkrafa sem núvirðir áætlað sjóðstreymi yfir áætlaðan líftíma fjármálagerningsins eða styttra tímabil, eftir því sem við á, þannig að það jafngildi bókfærðri fjárhæð fjáreignarinnar eða fjárskuldarinnar í efnahagsreikningi. Þegar hlutfall virkra vaxta er reiknað áætlað samstæðan sjóðstreymi með tilliti til allra samningsþátta fjármálagerningsins en tekur ekki tillit til útlánataps í framtíðinni. Útreikningurinn tekur til allra gjalda og greiðslna á milli aðila að samningnum, sem eru hluti af hlutfalli virkra vaxta sem og viðskiptakostnaði, yfirverði og afföllum.

Skýringar við samstæðuársreikning

91. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

91.31 Hrein virðisrýrnun lána og krafna

Gjöld vegna virðisrýrnunar lána og krafna á fjármála fyrirtæki og viðskiptavinum eru sett fram í rekstrarreikningi undir liðnum „Hrein virðisbreyting og virðisrýrnun útlána og krafna“. Eftir að virðisrýrnun hefur verið færð, eru vaxtatekjur færðar á þeim vöxtum sem notaðir voru við núvirðingu á því framtíðarsjóðstreymi sem notað var við að meta virðisrýrnunina.

91.32 Þjónustutekjur og þjónustugjöld

Þjónustutekjur og umboðslaun eru yfirleitt skráð á rekstrargrunni þegar viðkomandi þjónusta er veitt. Umsýslugjöldum er almennt frestað ásamt tengdum beinum kostnaði og þau skráð sem leiðrétting á virkum vöxtum lánsins. Umboðslaun og gjöld fyrir þátttöku í samningum um viðskipti fyrir þriðja aðila, eins og umsýsla viðskipta með hlutabréf eða önnur verðbréf eða kaup eða sala á fyrirtækjum, eru færð þegar undirbyggjandi viðskiptum er lokið. Þjónustutekjur fyrir umsjón með verðbréfasöfnum og aðra ráðgjöf og þjónustu eru færðar samkvæmt viðkomandi þjónustusamningi, yfirleitt í hlutfalli við tíma. Þjónustutekjur fyrir eignastýringu sem tengist fjárfestingasjóðum eru skráðar hlutfallslega á það tímabil sem þjónustan er veitt. Sömu grunnreglu fyrir skráningu tekna er beitt fyrir aðra fjárvörsluþjónustu sem er veitt með samfelldum hætti til langs tíma.

91.33 Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum tilgreindum á gangvirði

Hreinn hagnaður af fjáreignum tilgreindum á gangvirði í gegnum rekstrarreikning tengist fjáreignum sem samstæðan tilgreinir á gangvirði í gegnum rekstrarreikning og felur í sér:

- allar innleystar og óinnleystar breytingar á gangvirði,
- vaxtatekjur á rekstrargrunni,
- arðstekjur, sem skráðar eru þegar samstæðan öðlast rétt til að fá greiðslu.

91.34 Hreinn hagnaður af veltufjáreignum og veltufjárskuldum

Hreinn hagnaður af veltufjáreignum og –skuldum tengist fjáreignum og skuldum sem samstæðan flokkar sem veltubókarliði og felur í sér:

- allar innleystar og óinnleystar breytingar á gangverði,
- vaxtatekjur á rekstrargrunni,
- arðstekjur sem skráðar eru þegar réttur samstæðunnar til greiðslu er til orðinn,
- gjaldeyrisgengishagnaður og –tap af afleiðueignum og afleiðuskuldum, að undanskildum breytingum á gangvirði framvirkra gjaldeyrisafleiða og hreinum gjaldeyrisgengismun vegna óstaðlaðra gjaldeyrisvalréttanna, sem fært eru undir liðnum „Hreinn gjaldeyrisgengishagnaður (tap)“ í rekstrarreikningnum.

91.35 Hreinn gjaldeyrisgengishagnaður (tap)

Með hreinum gjaldeyrisgengishagnaði (tapi) er talinn allur hagnaður og tap vegna gengisbreytinga á peningalegum eignum og skuldum í erlendum gjaldmiðlum. Gjalddeyrisgengishagnaður og –tap af afleiðu fjáreignum og fjárskuldum er talið með undir liðnum „Hreinn hagnaður af veltufjáreignum og veltufjárskuldum“, að undanskildum breytingum á gangvirði framvirkra gjaldeyrisafleiða og hreinum gjaldeyrisgengismun vegna óstaðlaðra gjaldeyrisvalréttanna, sem eru teknar með undir liðnum „Hreinn gjaldeyrisgengishagnaður (tap)“ í rekstrarreikningnum.

91.36 Aðrar tekjur og gjöld

Til annarra tekna og gjalda teljast tekjur af samningum um endurkröfur og hagnaður og tap af fullnustueignum og fastafjármunum.

91.37 Leigusamningar

(a) Þegar samstæðan er leigutaki

Leigusamningar sem samstæðan á aðild að og er leigutaki eru aðallega rekstrarleigusamningar. Á leigutíma eru greiðslur fyrir rekstrarleigu færðar línulega í rekstrarreikning undir liðinn „Annar rekstrarkostnaður“.

Þegar rekstrarleigusamningi er rift áður en leigutíminn er útrunninn, er hver sú fjárhæð sem greidd er leigusala gjaldfærð á því tímabili sem riftun á sér stað.

(b) Þegar samstæðan er leigusali

Þegar um er að ræða fjármögnunarleigusamninga, er núvirði leigugreiðslna skráð sem krafa, undir útlán og kröfur á viðskiptavinum. Fjármagnstekjur eru færðar yfir líftíma leigusamningsins, með því að endurspegla fasta ávöxtunarkröfu af hreinni fjárfestingu samstæðunnar í leigusamningnum.

91.38 Aflögð starfsemi

Samstæðan setur fram aflagða starfsemi undir sérstökum lið í rekstrarreikningi ef fyrirtæki eða hluti þess hefur verið seldur eða flokkaður í sölumeðferð og:

- telst vera stór aðskilinn hluti rekstrar,
- er hluti af stakri samhæfðri áætlun um að selja stóran aðskilinn hluta rekstrar, eða
- er dótturfélag keypt sérstaklega til að selja aftur.

Hagnaður af aflagðri starfsemi sem kemur fram í rekstrarreikningi samanstendur af (a) hagnaði eftir skatta eða tapi af rekstri af aflagðri starfsemi og (b) hagnaði eftir skatta eða tapi sem færist við gangvirðismat að frádregnum kostnaði við sölu eða við sölu eignanna eða safns í sölumeðferð sem telst vera aflagða starfsemi. Hluttur fyrirtækis tekur til reksturs og sjóðstreymis sem hægt er að aðgreina með skýrum hætti, rekstrarlega og vegna reikningsskila, frá öðrum rekstri samstæðunnar og sjóðstreymi hennar.

Skýringar við samstæðuársreikning

91. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

91.39 Hagnaður á hlut

Samstæðan færir grunnhagnað og þynntan hagnað á hlut fyrir almennt hlutafé. Grunnhagnaður á hlut er reiknaður með því að deila hagnaði eða tapi til almennra hluthafa bankans með veginum meðalfjölda útistandandi hluta á tímabilinu. Grunnhagnaður og þynntur hagnaður bankans á hlut er sá sami þar sem bankinn hefur ekki gefið út valréttarsamninga, tryggða kauprétti, breytanleg skuldabréf eða aðra gerninga sem mögulega þynna hagnaðinn á hlut.

91.40 Starfsþættir

Starfsþáttur er sú eining samstæðunnar sem leggur sitt af mörkum í viðskiptum til þess að skapa tekjur og gjöld sem falla til vegna hans, þ.m.t. tekjur og gjöld í viðskiptum við aðrar einingar samstæðunnar. Rekstrarniðurstæða starfsþáttarins er yfirfarin reglulega af stjórnendum samstæðunnar, sem taka jafnframt ákvarðanir um framlag fjármuna til hvers starfsþáttar og leggja mat á fjárhagslegan árangur, á grundvelli aðgreindra fjárhagslegra upplýsinga.

91.41 Nýir staðlar, breytingar og túlkunar á stöðlum

Samstæðan hefur innleitt þær breytingar sem gerðar voru á stöðlum sem tóku gildi á árinu 2015. Þær breytingar höfðu óveruleg áhrif á ársreikning samstæðunnar. IASB (International Accounting Standard Board) hefur einnig gefið út nýja IFRS staðla sem og gert breytingar á IFRS stöðlum sem hafa ekki enn tekið gildi. Hér að neðan er samantekt um hina nýju staðla sem líklega koma til með að hafa áhrif á ársreikning samstæðunnar.

IFRS 9 – Fjármálagæringar. IASB hefur nýlega gefið út staðalinn IFRS 9 Fjármálagæringar (2014) sem leysir af hólmi IAS 39 Fjármálagæringar: Skráning og mat. Nýji staðallinn boðar umfangsmiklar breytingar á leiðbeiningum um flokkun og mat fjáreigna og kynnir auk þess til sögunnar nýtt líkan, vænt útlánatap, fyrir virðisrýrnun fjáreigna. Staðallinn mun taka gildi þann 1. janúar 2018 og ná til reikningsskila samstæðunnar frá þeim degi ef Evrópusambandið (ESB) verður þá búið að samþykka staðalinn. Samstæðan hefur ekki í hyggju að innleiða IFRS 9 staðalinn áður en hann tekur gildi en unnið er að því að meta áhrif IFRS 9 á reikningsskil samstæðunnar. Að svo stöddu er ekki hægt að veita tölulegar upplýsingar um áhrif innleiðingu staðalsins en áætlað er að áhrifin verða í stórum dráttum eftirfandi:

- Ekki er búist við að innleiðing reglna um flokkun og mat fjáreigna og fjárskulda samkvæmt staðlinum muni leiða til verulegrar endurflokkunar milli gangvirðis og afskrifaðs kostnaðarverðs.

- Búist er við því að meta þurfi virðisrýrnun vegna vænts útlánataps á útlánum samstæðunnar sem færð eru á afskrifuðu kostnaðarverði.

IFRS 9 - boðar áherslubreytingar við mat virðisrýrnunar sem mun taka mið af væntu útlánatapi. Samstæðan hefur yfir að ráða nokkrum líkönum sem hafa verið þróuð innanhúss og að svo stöddu er verið að greina þær breytingar sem þarf að innleiða í líkön og upplýsingakerfi samstæðunnar til að gera ráð fyrir afskriftum á væntu útlánatapi. Búist er við að hönnun og breytingar á líkönum og upplýsingakerfum samstæðunnar hefjist á fyrsta ársfjórðungi 2016 og teygji sig fram til 2017.

IFRS 15 - Tekjur af samningum við viðskiptavinum (e. Revenue from Contracts with Customers) tekur heildstætt á þeim þáttum sem taka þarf tillit til við ákvörðun á skráningu tekna. Hann kemur í stað þeirra leiðbeininga sem fyrir eru um skráningu tekna, þ.m.t. IAS 18 Tekjur, IAS 11 Verksamningar og ýmsar tengdar túlkunar. Helstu atriði IFRS 15 eru eftirfarandi:

- IFRS 15 lýsir reikningshaldslegri meðferð á tekjuskráningu vegna sölu á vörum og þjónustu til viðskiptavina. Meginreglan er sú að félag skal skrá tekjur að ákveðinni fjárhæð sem endurspeglar það verð sem félagið væntir að fá í skiptum fyrir vöru eða þjónustu til viðskiptavinar. Staðallinn gerir einnig kröfur til viðbótar skýringa.

- IFRS 15 mun taka gildi þann 1. janúar 2018 en staðallinn hefur enn sem komið er ekki verið samþykktur af ESB. Samstæðan hefur ekki í hyggju að innleiða IFRS 15 áður en staðallinn tekur gildi og vinnur nú að því að meta áhrif staðalsins á samstæðureikninginn.

IFRS 16 - Leigusamningar (e. Leases). Í janúar 2016 gaf IASB út staðalinn IFRS 16 Leigusamningar og tekur hann gildi þann 1. janúar 2019. IFRS 16 mun koma í stað IAS 17 Leigusamningar. Innleiðing staðalsins mun fela í sér óverulegar breytingar fyrir reikningsskil leigusala. Reikningsskil leigutaka munu hins vegar taka verulegum breytingum, þar sem allir leigusamningar (fyrir utan skammtíma leigusamningar og leigusamninga á litlum eignum) munu verða skráðir í efnahagsreikninginn sem eign með heimild til notkunar (e. right-of-use asset). Í fyrstu mun leiguskuldin og eignin með heimild til notkunar vera metin á núvirði á væntum leigugreiðslum (skilgreindar sem óumflýjanlegar greiðslur). Eign með heimild til notkunar verður því næst afskrifuð á svipaðan hátt og aðrar eignir, vanalega með línulegri aðferð yfir leigutíma. Samstæðan hefur ekki í hyggju að innleiða IFRS 16 áður en staðallinn tekur gildi og vinnur nú að því að meta áhrif staðalsins á samstæðureikninginn.

Lykiltölur samstæðunnar

92. Rekstur eftir árum

Rekstrarreikningur	2015	2014	2013	2012	2011
Vaxtatekjur	58.005	53.735	63.224	64.661	60.831
Vaxtagjöld	(25.681)	(25.662)	(28.910)	(29.077)	(28.182)
Hreinar vaxtatekjur	32.324	28.073	34.314	35.584	32.649
Hrein virðisbreyting	18.216	20.128	13.053	(4.391)	(23.587)
Hreinar vaxtatekjur eftir hreina virðisbreytingu útlána	50.540	48.201	47.367	31.193	9.062
Þjónustutekjur	8.977	7.737	8.451	7.696	7.437
Þjónustugjöld	(2.136)	(1.901)	(3.160)	(3.248)	(3.014)
Hreinar þjónustutekjur	6.841	5.836	5.291	4.448	4.424
Aðrar rekstrartekjur	14.982	9.112	12.923	13.500	17.258
Rekstrartekjur samtals	72.363	63.149	65.581	49.141	30.743
Laun og launatengd gjöld	(13.754)	(13.567)	(17.304)	(13.176)	(11.990)
Stjórnunarkostnaður	(8.724)	(9.487)	(8.868)	(9.887)	(9.482)
Framlag í Tryggingasjóð innstæðueigenda og fjárfesta	(1.254)	(1.034)	(1.079)	(1.042)	(583)
Rekstrargjöld samtals	(23.732)	(24.088)	(27.251)	(24.105)	(22.055)
Hlutdeild í hagnaði hlutdeildarfélaganna með hlutdeildaraðferð, eftir skatta	248	465	2.712	2.449	1.418
Hagnaður fyrir skatta	48.879	39.526	41.042	27.485	10.105
Tekjuskattur og bankaskattur	(12.419)	(9.789)	(12.283)	(4.125)	597
Hagnaður af áframhaldandi starfsemi	36.460	29.737	28.759	23.360	10.703
Hagnaður af aflagðri starfsemi, að frádregnum tekjuskatti	0	0	0	2.134	6.255
Hagnaður ársins	36.460	29.737	28.759	25.494	16.957
Hagnaður ársins tilheyrir:					
Hluthafar bankans	36.460	29.737	28.750	25.439	16.973
Hlutdeild minnihluta í (tapi) hagnaði ársins	-	-	9	55	(16)
Efnahagsreikningur					
	2015	2014	2013	2012	2011
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	25.164	10.160	21.520	25.898	8.823
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	203.684	243.589	290.595	228.208	221.848
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	29.192	29.433	36.275	36.881	46.037
Útlán og kröfur á fjármálafyrirtæki	20.791	49.789	67.916	64.349	100.133
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	811.549	718.355	680.468	666.087	639.130
Aðrar eignir	16.323	28.832	29.719	38.044	65.959
Eignir í sölumæðferð	11.955	18.212	25.023	25.320	53.552
Eignir alls	1.118.658	1.098.370	1.151.516	1.084.787	1.135.482
Skuldir við fjármálafyrirtæki og Seðlabanka	62.869	53.827	167.218	98.718	112.876
Innlán frá viðskiptavinum	559.051	551.435	456.662	421.058	443.590
Lántökur	203.206	207.028	239.642	221.791	277.076
Skilyrt skuldabréf	-	-	-	87.474	60.826
Víkjandi lán	639	-	-	-	-
Aðrar skuldir	26.844	32.443	42.750	29.687	31.485
Skuldir vegna eigna í sölumæðferð	1.518	2.834	3.885	893	9.385
Eigið fé	264.531	250.803	241.359	225.166	200.244
Skuldir og eigið fé samtals	1.118.658	1.098.370	1.151.516	1.084.787	1.135.482
Lykiltölur					
	2015	2014	2013	2012	2011
Arðsemi eigin fjár fyrir skatta (af meðalstöðu eiginfjár)	19,9%	16,7%	17,6%	14,0%	8,1%
Arðsemi eigin fjár eftir skatta (af meðalstöðu eiginfjár)	14,8%	12,5%	12,4%	12,0%	8,4%
Eiginfjárlutfall (CAD)	30,4%	29,5%	26,7%	25,1%	21,4%
Hlutfall rekstrarkostnaðar af hreinum rekstrartekjum	43,8%	56,0%	42,9%*	45,0%	40,6%
Hlutfall rekstrarkostnaðar af meðalstöðu heildarfjármagns	2,1%	2,1%	2,0%*	2,2%	2,0%
Vaxtamunur af meðalstöðu heildarfjármagns	2,4%	2,4%	3,1%	3,2%	2,9%
Hlutfall útlána til viðskiptamanna af innlánnum	145,2%	130,3%	149,0%	158,2%	144,1%
Hlutfall innlána af heildareignum	50,0%	50,2%	39,7%	38,8%	39,1%
Stöðugildi í árslok	1.063	1.126	1.183	1.233	1.311
Hagnaður á hlut	1,54	1,26	1,22	1,06	0,71
Arður á hlut	1,00	0,84	0,42	0,00	0,00

*Einskiptis leiðrétting

93. Rekstur eftir ársfjórðungum (óendurskoðað)

Rekstrarreikningur	2015				2014			
	Q4*	Q3	Q2	Q1	Q4*	Q3	Q2	Q1
Vaxtatekjur	13.329	16.000	15.938	12.738	11.325	13.745	14.215	14.450
Vaxtagjöld	(6.037)	(7.166)	(7.009)	(5.469)	(5.549)	(6.688)	(6.830)	(6.595)
Hreinar vaxtatekjur	7.292	8.834	8.929	7.269	5.776	7.057	7.385	7.855
Virðisbreyting útlána og krafna yfirteknum með mikilum afföllum	-	-	-	-	6.467	2.531	4.301	6.711
Bakfært framlag vegna taps af gengistryggðum útlánun og kröfum á viðskiptavinum	6.512	9.145	134	(2.015)	2.156	-	-	-
Virðisýrjun útlána og krafna	(630)	1.948	115	3.611	(2.522)	50	2.975	(2.541)
Virðisýrjun ábyrgða	-	(604)	-	-	-	-	-	-
Hrein virðisbreyting	5.882	10.489	249	1.596	6.101	2.581	7.276	4.170
Hreinar vaxtatekjur eftir hreina virðisbreytingu útlána og krafna	13.174	19.323	9.178	8.865	11.877	9.638	14.661	12.025
Þjónustutekjur	2.332	2.322	2.274	2.049	2.128	1.714	1.772	2.123
Þjónustugjöld	(630)	(577)	(521)	(408)	(488)	(439)	(369)	(605)
Hreinar þjónustutekjur	1.702	1.745	1.753	1.641	1.640	1.275	1.403	1.518
Hreinn hagnaður af fjáreignum tilgreindum á gangvirði	2.422	852	1.838	3.812	2.891	1.267	1.929	(787)
Hreinn hagnaður af veltufjáreignum og veltufjárskuldum	905	1.173	1.273	451	723	571	51	118
Hreinn gjaldeyrisgengis (tap) hagnaður	(58)	(748)	(147)	(324)	107	154	(171)	(23)
Aðrar tekjur og gjöld	3.294	(188)	189	238	1.193	(1.104)	2.401	(208)
Aðrar rekstrartekjur	6.563	1.089	3.153	4.177	4.914	888	4.210	(900)
Rekstrartekjur samtals	21.439	22.157	14.084	14.683	18.431	11.801	20.274	12.643
Laun og launatengd gjöld	3.407	3.466	3.179	3.702	3.805	3.019	3.288	3.455
Annar rekstrarkostnaður	2.223	1.757	2.011	2.070	2.635	1.740	1.965	2.205
Afskriftir	167	167	165	164	419	171	175	177
Framlag í Tryggingasjóð innstæðueigenda og fjárfesta	284	203	421	346	259	253	255	267
Rekstrargjöld samtals	6.081	5.593	5.776	6.282	7.118	5.183	5.683	6.104
Hlutdeild í hagnaði hlutteiladarfélaga með hlutteiladaraðferð, eftir skatta	(9)	145	103	9	125	-	329	11
Hagnaður fyrir skatta	15.349	16.709	8.411	8.410	11.438	6.618	14.920	6.550
Tekjuskattur	(2.725)	(3.953)	(1.546)	(1.178)	(1.298)	(566)	(3.530)	(1.427)
Skattur á heildarskuldur fjármálafyrirtækja	(577)	(748)	(872)	(820)	(388)	(945)	(800)	(835)
Hagnaður ársins	12.047	12.008	5.993	6.412	9.752	5.107	10.590	4.288
Efnahagsreikningur	31.12.2015	30.9.2015	30.6.2015	31.3.2015	31.12.2014	30.9.2014	30.6.2014	31.3.2014
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	25.164	27.120	38.719	14.347	10.160	38.820	7.964	34.024
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	203.684	235.788	248.604	250.005	243.589	293.796	297.141	284.418
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	29.192	26.467	25.498	33.354	29.433	40.991	42.221	36.414
Útlán og kröfur á fjármálafyrirtæki	20.791	46.511	68.707	86.951	49.789	68.192	67.163	63.896
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	811.549	807.033	761.290	735.479	718.355	719.627	699.648	681.883
Aðrar eignir	16.323	20.070	17.104	34.638	28.832	20.222	18.342	28.615
Eignir í sölumæðferð	11.955	12.815	12.747	17.606	18.212	19.599	22.119	24.554
Eignir samtals	1.118.658	1.175.804	1.172.669	1.172.380	1.098.370	1.201.247	1.154.598	1.153.804
Skuldir við fjármálafyrirtæki og Seðlabanka	62.869	49.550	62.428	57.019	53.827	179.085	166.172	174.031
Innlán frá viðskiptavinum	559.051	624.924	621.023	624.063	551.435	497.583	473.356	468.661
Lántökur	203.206	207.699	212.792	210.902	207.028	233.785	231.378	234.844
Víkjandi lán	639	775	414	427	-	-	-	-
Aðrar skuldir	26.844	38.854	34.710	43.140	32.443	46.593	43.972	46.681
Skuldir vegna eigna í sölumæðferð	1.518	1.518	1.450	2.969	2.834	3.214	3.826	4.195
Eigið fé	264.531	252.484	239.852	233.860	250.803	240.987	235.894	225.392
Skuldir og eigið fé samtals	1.118.658	1.175.804	1.172.669	1.172.380	1.098.370	1.201.247	1.154.598	1.153.804

*Fyrstu þrír árshlutarnir fyrir árin 2015 og 2014 voru kannaðir af endurskoðanda bankans